

PABLO ROMANIUC

CĂMAȘA LUI NESUS
&
POEMELE AMURGULUI

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ROMANIUC, PABLO

Cămașa lui Nessus & Poemele amurgului / Pablo Romaniuc -
prof. drd ; pref.: dr. Gheorghe Andrașciuc. - Cluj - Napoca :
Grinta, 2017

ISBN 978-973-126-833-0

I. Andrașciuc, Gheorghe (pref. dr.)

821.135.1-1

Corectură: prof. Ana-Alina GRIJAC-SEMENIUC

Coperta: CAIUS LUGOJAN – „CAVALERII SOLOVANULUI”

© **Pablo Romaniuc**
Toate drepturile rezervate

pablo_romaniuc@yahoo.com
0787566489

EDITURA
grinta
Respectul pentru CUVĂNT

Cluj-Napoca, Str. Primăverii 22/23, c. 400536
GSM: 0744-777.883

E-mail: gabby_cojocar@yahoo.com

Director: **Gabriel Cojocar**

Echipa tehnică: **Alina Tănase**
Vladimir Negoită

PABLO ROMANIUC

CĂMAȘA LUI NESUS
&
POEMELE AMURGULUI

Prefață: prof. dr. Gheorghe ANDRAȘCIUC
la volumul *Cămașa lui Nesus*

EDITURA
grinta
Cluj-Napoca
2017

PREFAȚĂ

Romanul-eseu al lui Pablo Romaniuc, *Cămașa lui Nesus*, publicat în 1997 la Editura Kriterion, se înscrie în categoria operelor moderne ce reușesc să surprindă complexitatea trăirilor spațiului interiorității, ale omului „aruncat” în „furtuna” imprevizibilității destinului. Scris în maniera scriiturilor eseistice moderne, însă fără a abandona estetica romantismului, *Cămașa lui Nesus* ilustrează zbaterea individului pentru depășirea limitelor impuse de condiția umană pe care scriitorul o urmărește din multiple perspective, de la abordarea filozofică până la simpla curgere a vieții caracteristice universului rural proiectat undeva în nordul țării. În aceste limite ale existenței, romanul redă o atmosferă misterioasă, criptică, cufundată atât în conștientul, cât și în subconștientul ființei. Universul ficțiunii pune în discuție tema universală a iubirii neîmplinite. Acest eșec al erosului capătă o anumită coloratură socială, în sensul în care absența comuniunii din perechea îndrăgostiților reprezintă consecința directă a apartenenței eroilor unor lumi diferite, sub aspect economic. Vasile Semeniuc era fiu de țăran, student, în timp ce Larisa era fiica unei familii

înstărite, ai cărei părinți lucrează într-un minister. Ca și în celebra operă shakespeariană, părinții Larisei întreprind toate măsurile pentru a-i despărți pe cei doi. Aceștia își trimit fiica la studii în Danemarca, „găsindu-i” un alt prieten, pe Mikola, fiul unei familii cu o situație materială bună. În tot acest timp, Vasile își finalizează studiile universitare și este repartizat la țară, pe un post de profesor. Distanța mare dintre ei a reprezentat un impediment în calea fericirii lor. Retorica romanului este construită pe baza jurnalului intim al Larisei, respectând reperele unei trilogii. Prin retrospecție, sunt evocate, într-o formă subiectivă, secvențele din cadrul intimității celor doi îndrăgostiți. Din confesiunea Larisei, se individualizează două suflete ce trăiesc, fără să se resemneze în fața eșecului, iubirea tumultuoasă; pe de o parte, autoarea jurnalului, care refuză să accepte ipoteza despărțirii de Vasile, pe de altă parte, Vasile care nu-și poate proiecta viața fără prezența Larisei. Din această perspectivă, autorul focalizează imaginarul pe trăirea unicității iubirii, în spațiul universului macrocosmic, inserând raportul dintre realitate și metafizică, dintre contingent și transcendent, dintre vis și realitate. Sub aspectul structurii discursului romanesc, firul epic este proiectat în două capitole. În prima parte apare introducerea, iar în a doua parte sunt reprezentate amintirile eroilor, Vasile și Larisa, aflate în centrul celor zece meditații pe tema definirii vieții prin prisma erosului. În partea introductivă, sunt luate în discuție legăturile realității cu reveria, relația dintre spectacolul mondaneității și „jocul” eului. În partea a doua, *Iluminare roșie* și *Caruselul iubirii*, scriitorul vorbește de comprehensiunea existenței prin filtrul iubirii. Redescoperirea sinelui printr-un nou început este

declanșată de jurământul depus în fața preotului, sursa comuniunii sufletelor. Ambianța tainică din cadrul bisericii este susținută și de textul religios, rostit în slavona veche, care parcă le reamintește, lui și ei, de iubirea androgenică. Capitolul *Carouselul iubirii*, redat sub forma unui poem construit sub aspect stilistic cu instrumentele lirismului și ale epicității, promovează o atmosferă cabalistică caracteristică „marii iubiri”. Prin această parte a romanescului, scriitorul dedică dragostei oda înălțării supreme a ființei, rupte de mediocritatea teluricului. Reiterând iubirea originară, apare posibilitatea înscrierii în sfera universalității marilor spirite ieșite de sub dominația timpului istoric. Erosul are puterea de a conferi celui cu adevărat îndrăgostit, privilegiul cunoașterii „clipei unice”. Cu toate acestea, unul dintre aspirații la marea iubire se confesează: „De vei pleca – iartă-mi somnul crud,/ nu te logodi cu clipa,/ de vei întâlni luna în inimă – închină-te ei/ și așteaptă rugăciunea de rouă/ a plânsului primăverii...”. Dincolo de bucuria momentului, își face simțită prezentă marea durere, văzută sub forma ipotezei. În continuarea discursului romanesc, urmează trei balade: *Balada I* dedicată iubirii eșuate, *Balada II sau Cântecul despre ceea ce nu se întoarce* – focalizată pe retrăirea clipei fericirii, prin intermediul amintirilor, *Cămașa lui Nesus* – unde se vorbește de suferința în iubire, și *Balada III* – unde este prezentă purificarea sufletească prin filtrul dragostei. Toate aceste avataruri ale erosului contribuie la creionarea complexității sensului existenței. În acest context, în ficțiunea autorului, iubirea este proiectată spre un spațiu al neîmplinirilor și al dezamăgirilor. Cei doi, El și Ea, trăiesc în două lumi diferite, în lumea visului și în cea a

realității, în lumea tangibilului și în cea a transcendentului, în spațiul selenar și în cel diurn. Această bivalență este determinată și de componenta socială, în cadrul căreia apare ingerința „celorlalți”. Pentru a întări imaginea melancolică a suferinței în iubire, autorul încadrează erosul într-o atmosferă sumbră, tomnatică, unde este văzut, într-o formă metaforică, sub forma unui „carusel”. În maniera viziunii romantismului asupra emoției în fața clipei întâlnirii, eroul trăiește starea paroxistă generată de momentul revederii: „oare vei sosi cu barca ta la malul meu al iubirii din caruselul inimii?... Iar când va sosi toamna întristată, tu, poate, vei deveni frunză, sau un fir al vântului, sau chipul plopului, sau un plâns nevinovat, tristul plâns al Anei de lângă piatra rugăciunii de pe zidul mănăstirii”. Momentul așteptării este „îmbrăcat” într-o formă deprimantă, prezentat cu un ton elegiac. În *Balada I*, martorul iubirii simte nevoia cedării în fața marii provocări a afectivității: „când iubirea te cheamă – răspunde-i, vino la chemarea ei, dăruiește-te, să nu-ți fie frică de urmări, fiindcă, mai târziu, vei regreta”. În pofida acestei atitudini caracterizate prin dorul de iubirea adamică, unul dintre cei doi retrăiește clipa trăită și pe cea închipuită, prin intermediul amintirilor, reluând „traseul” străbătut în trecut alături de „celălalt”. Evadarea în spațiul timpului afectiv reprezintă lupta împotriva trecutului „apăsător și de neuitat”. Privită din perspectiva prezentului, iubirea începe să capete valențele unei dezamăgiri cauzate de incompatibilitatea generată de legile temporalității: „Eu, poate, aștept ceva. Dar ce? Ca timpul să se oprească pentru o clipă? Dar dacă eu aș avea putere să opresc timpul, ce s-ar întâmpla?... Oare asta ne-ar duce spre fericire?... Nu, nu cred!... Fiindcă tu te-ai dus pe

Lună sau pe o altă planetă și, din acel timp, între noi s-a născut o imensă și ciudată distanță”. În acest sens, confesiunea Larisei capătă o amprență melancolică, generată de solitudinea ei sufletească. Realitatea implacabilă îi reamintește de apartenența la spațiul limitat al teluricului. Caracterul descriptiv al diegezei, în care dinamica interiorității este în concordanță cu planul exteriorității, surprinde forța meditativă și analitică a personajului, atomizată într-o multitudine de detalii ce au rolul de a defini statutul ontologic al individului. Motivul central al volumului este cel al creatorului plasat într-un spațiu auster, dominat de atmosfera nopții capabilă să amplifice universul nocturn. În acest cadru romantic selenar, personajul evoluează pe două planuri. Pe de o parte, în plan interior, unde sunt reflectate dilemele ce au pus stăpânire pe propria-i personalitate. Pe de altă parte, în planul exterior care subliniază condițiile mondene inadecvate actului creației în care trebuie să trăiască. Cel puțin pentru început, vrea să-și strunească gândurile închise în carcera limitată a ființei și să se lase condus de planul cerebral. În acest moment al căutării sinelui, îi vine în minte discuția purtată în urmă cu o săptămână cu părintele Albiciuc Gheorghe din Veșnea Rivna și cu vecinul lui, Dobra Ivan. În redarea discuției din autobuz, autorul folosește stilul indirect liber. Replica părintelui „iarna schimbă atât constituția trupului omenesc, cât și structura țărâniei, a pietrei” a declanșat nașterea, în planul sufletului, a „poemului despre iarnă”. În reveria sa începe să se contureze imaginea încărcată de panorama iernii dominată de culoarea albă. În acea seară, cu un aparent impas al imaginației, a scris poemul în proză *Iarnă intrupată în inimă*. Mai târziu, își aminti doar un fragment

din acel poem, întrucât restul a fost uitat complet. Ulterior, amintirile au început să se diminueze, întrerupându-se brusc. După ce și-a aprins o altă lumânare, memoria a început să-i revină, focalizându-și privirea pe manuscris. Creatorul căruia editorul îi cere manuscrisul romanului trăiește o stare insolită, pătrunzând într-un spațiu în care nu mai poate face distincția între realitate și imaginație. Fiind fermecat de puterea reveriei favorizate de semi-lumina lumânării, naratorul subiectiv pătrunde în trecut, amintindu-și de o discuție purtată cu cei doi locuitori ai Vâșniei Runa. Rememorând secvențele trecutului, povestitorul pătrunde într-un peisaj feeric, amplificat și de utilizarea stereotipului „trei zile și trei nopți”. Starea de incertitudine este întărită de spațiul nocturn reprezentat de motivul lumânării, iar semiîntunericul degajă o atmosferă de mister și de nesiguranță. Un alt element din cadrul jurnalului Larisei îl constituie motivul mesei de lucru observat din perspectiva romantică: „Mâna-i tremura deasupra mesei cu manuscrise, precum răsuflarea vibrândă a iubitei, ce dormea alături, rătăcind fără voie în dubla poveste a existenței”. În redarea firului iubirii, însuși textul este vivificat: „însemnările de pe masă s-au furișat parcă, topindu-se ca o mătasă subțire în gândul cuvântului tipărit pe cutia de carton a chibritelor, așezată frumos pe măsuță de la capătul patului. O lumânare aprinsă ardea mocnit, iar lumina ei firească se legăna, precum umbra unui plop, împrăștiind întunericul nopții, care se așternu nepăsător peste camera lui, plină de cărți, printre ghivecele de flori cu mușcate, rozmarin, ficuși...”. Scriitorul este surprins într-un moment al lipsei inspirației, poate și pentru că avea o „lumânare scurtă” sau poate că era conștient de imposibilitatea retrăirii, într-o

formă concretă, a iubirii androginice. În această atmosferă a meditației și a solitudinii, eroul își amintește de un accident în care a fost omorât un cal. Această secvență adusă din trecut prin memoria afectivă subliniază neliniștea ființei protagonistului romanescului: „Cuvintele se înghesuiau în simțiri nesfârșite... Tristețea și plânsul îi biciuiau trupul fierbinte, slăbindu-i privirile voinței, purității sufletului, aprinzând cuvintele nerostite, pe care el vru să le dea frâu liber în seara aceea în lume... Totul a fost zadarnic... În clipa aceea în adâncul sufletului lui cineva îi răscoli o poveste fermecată, cuibărită în suflet încă în copilărie. Atunci, spre marea lui fericire, îi veni în minte străvechea, ca și pământul, îndrăgita-i poveste cu cai...”. Zburând cu mintea în numeroase locuri și în mai multe timpuri, se imaginează într-un amfiteatru cu o scenă în semicerc. „Pe scenă văzu o figură de om, care, ridicându-se, începu să vorbească”. La început, s-a gândit că e un actor. Ulterior, în fundalul scenei s-a auzit muzica lui Bach – KOMMT ZEELEN DIZER TAGE. Actorii care se perindă pe scenă ar putea reprezenta „vocile” umane care încearcă să reconstituie structura spirituală a lumii. Eroul trăiește în planul amintirilor, fiind racordat la experiența trecutului, pe care încearcă să o retrăiască reflexiv, nereușind să-i deslușească gândurile. Protagonistul subiectiv recunoaște că această experiență l-a definit ca om. Actorii de pe scenă privesc „spectacolul” din cadrul sălii, însă reușesc să „lectureze” și interioritatea spectatorilor: „sala cu oglinzi, unde toți sunt actori-umbre, închipuiri, – eu, scaunul gol de lângă mine, niște umbre, ce dansează în închipuire...”. Aplecându-se asupra noilor provocări stilistice ale literarității contemporane, Pablo Romaniuc reușește să creioneze niște personalități bine individualizate, prin

profilul psihologic complex, racordat la cauzele ce au generat metamorfozele ființei. Erosul este unul dintre elementele ce reușesc să declanșeze întrebări existențiale care conduc spre esența rolului omului în cadrul arhitecturii umanității.

Prof. dr. Gheorghe ANDRAȘCIUC

I. CĂMAȘA LUI NESUS

Motto:

Odă (în metru antic)

*Nu credeam să-nvăț a muri vreodată;
Pururi tânăr, înfășurat în manta-mi,
Ochii mei nălțam visători la steaua
Singurătății.*

*Când deodată tu răsăriși în cale-mi,
Suferință tu, dureros de dulce
Până-n fund băui voluptatea morții
Ne-ndurătoare.*

*Jalnic ard de viu chinuit ca Nessus,
Ori ca Hercul înveninat de haina-i;
Focul meu a-l stinge nu pot cu toate
Apele mării.*

*De-al meu propriu vis mistuit mă vaiet,
Pe-al meu propriu rug, mă topesc în flăcări
Pot să mai re-nviu luminos din el ca
Pasărea Phoenix?*

*Piară-mi ochii tulburători din cale,
Vino iar în sân, nepăsare tristă;
Ca să pot muri liniștit, pe mine
Mie redă-mă!*

...Redactorul i-a expediat deja trei scrisori, cerând să-i trimită manuscrisul volumului de proză. Cu el însă se întâmpla ceva neobișnuit. Noaptea nu închidea un ochi măcar, iar când somnul îl doboră din nou, încerca să-și aranjeze sutele de pagini de roman scris, ce moțâiau ca-ntr-un somn turbure în sertarul vechiului dulap, visând pădurea din care erau făcute, visau pana, care le va transcrie fin, din nou, trimițându-le în lumea largă și crudă, plină de neînțeleșuri. Atunci ele vor deveni nedespărțite de cuvânt, de sufletele și inimile care se vor apleca asupra tainei lor.

Însemnările de pe masă s-au furișat parcă, topindu-se ca o mătasă subțire în gândul cuvântului tipărit pe cutia de carton a chibritelor, așezată frumos pe măsută de la capătul patului. O lumânare aprinsă ardea mocnit, iar lumina ei firească se legăna, precum umbra unui plop, împrăștiind întunericul nopții, care se așternu nepăsător peste camera lui, plină de cărți, printre ghivecele de flori cu mușcate, rozmarin, ficuși...

Florile ce iernau pe pervaz, trăgându-și în adâncul lor visul verde, pierzându-se în întunecimea nopții, iar la lumina lunii să se umple din nou cu lumină, adunând putere pentru cel puțin o noapte.

Au trecut deja trei zile și trei nopți, ca niște fluturi albi rotindu-se în necunoscut, ca-n ceva de neînțeles și greu de explicat.

Mâna-i tremura deasupra mesei cu manuscrise, precum răsuflarea vibrândă a iubitei, ce dormea alături, rătăcind fără voie în dubla poveste a existenței.

El nu avea chef de scris, probabil și din cauză că, aruncând privirea spre cutia cu lumânări, văzu că acolo dormea cu somnu-i alb doar o lumânare scurtă, cu chip palid.

„Să o aprind și pe asta?...”, – gândi el. – Nu, că n-o să-mi ajungă..., poate vor da lumină..., deși nu-mi vine să cred!”... Ridică mâna, ducând degetele la tâmplă, vrând parcă să strunească gândurile, ce se zbăteau ca o pasăre, să iasă din cap și s-o ia razna... Îi veni în minte discuția de acum o săptămână cu părintele Albiciuc Gheorghe din Veșnea Rivnja și vecinul lui Dobra Ivan, când se întorcea cu autobuzul din oraș: „... Iarna schimbă atât constituția trupului omenesc cât și structura țărâniei, a pietrei”, – spunea interlocutorul, părintele. Atunci, în sufletul său a început să se nască poemul despre iarnă. Vedea în fața sa totul îmbrăcat în alb, curat, nespus de curat, cu un joc nebun, iar sub răsuflarea vântului se lăsau pe pământ fulgii pufoși, unindu-se cu povârnișul alb și îndepărtat al orizontului.

Împrejur, totul era o mreajă fără margini a liniștii necuprinse, iar în mijlocul ei el, doar el, de unul singur, cu somnul alb al veșniciei. El citi undeva că schimbările lunii, soarelui, stelelor, nopții, zilei – toate au o strânsă legătură cu sângele nostru, care comunică cu ele, fiind într-un tot unitar. Cu fiecare clipă măcinându-ne pe noi, iar acesta pare a fi cel mai greu și – veșnicul chin al omului. În seara aceea el a scris poemul „Iarnă întrupată în inimă”, din care își aminti doar câteva fragmente: „Albul iernii – înseamnă și mestecenii și zăpadă pufoasă din sufletul iernii. Albul necuprinsului dintre noi, toamnă și iarnă stă ca un copac înzăpezit, cu izvor în ochiul tăcut al iernii; viscolul, care iernă în sămânța albului, lovește cu inimile roșii ale

oamenilor, cu gândul mesteacănului, fiindcă în clipa viscolului iernii albe s-au născut oceane de simțire, trezind amintirile... Câmpul cu pieptul alb, viscolit, începu să danseze, să bocească: „Inimi, veniți în dansul regatului meu!...”. ...Ei pășeau, luându-se de inima-le impropriu. În izvoarele simțirilor se răsfârșe muzica, ce făcu din cei doi o singură inimă firavă. Câmpul se roti, ca o față în dansu-i cast. Inimile se preschimbau în inimi și mai mari. Iar cerul plângea azuriu, ridicând deasupra lumii pălăria necuprinsei castității...”

Mai departe firul amintirii începu să se subțieze, după care se rupse brusc. Aprinse o altă lumânare. Începu să-și amintească alte rânduri ale poemului său în proză. Privirea îi căzu pe manuscris. Mâna-i, aruncând o umbră galben-sură, se prelinse ca o pisică pe hârtie, scriind ceva, dar sufletu-i rămase neliniștit, vrând parcă să mai adauge ceva... Lângă ulciorul, deasupra căruia dansa viața lumânării, stătea o carte, pe care el a început s-o citească încă în luna august. Lui îi plăcea să citească seara, când totul în sat se liniștea. Iubita-i visa întinsă-n pat, cu somnu-i de copil, și nimeni nu încerca să intre în casa gândului său. În ultima vreme cartea stătea neatinsă. De aceea el o luă, o deschise, citise câteva rânduri dintr-o pagină nouă, punând apoi cartea la locul ei, pe noptieră, deasupra unei brățări primite de ziua lui de naștere, – eveniment care nu i s-a întipărit în memorie, considerându-l, dimpotrivă, ca ceva fără de semnificație... Nu avea chef de citit. În schimb trăsesse spre el un teanc de reviste literare. Le răsfoi pe rând – prima, a doua, a treia, subliniind ceva cu creionul tocit, ce zăcea ca un bețișor gata-gata să-i sară în ajutor, îndeplinindu-și conștiincios meseria de gâde: ba tăia capul unei fraze, ba se războia cu semnele de punctuație. Mai

fericit era atunci când trebuia să noteze șiruri întregi de adnotări, făcându-i parcă în ciudă necunoscuților scriitori, brusc, trecându-i în alte curente literare, la care bietii autori nici nu visau. Uneori, de sub cărbunele lui brun, din vina cine știe a cărui târnăcop, ieșit la suprafața minei, trecând pe urmă toate procesele fabricației, ca, în fine, – să-ncurce nenăscuta operă a cine știe cărui prozator sau poet. – „Uite ce nobilă slujbă mi-au găsit!..”, – parca-și zicea bietul creion, rotindu-se-ncet între firavele degete ale cititorului din seara aceea. La lumina palidă a lumânării, din inconștient parcă, curgeau încet proaspetele-i gânduri... Începu să le așterne pe hârtie, dându-le viață.

„Dormi, iubito, dormi”, – spuse el iubitei, când ea se trezi, întrebând suav: „Ce faci, băiețelul meu?.. Nu dormi?..”. – „Nu, nu dorm”, – răspunse el și mâna-i porni mai departe în lumea gândurilor, ascunzându-se dincolo de cuvintele din care scotea sensuri, precum copiii, care fac din bulgări de zăpadă diferite totemuri, dând viață locului lor de joacă.

Începu să-l neliniștească somnul, trăgându-l de mână în vârtejul său. Stinse lumânarea și se culcă lângă iubită. În colțul camerei, ritmic, țacănea ceasul. Liniștea nopții mângâia tot mai aproape de inima sa clipele-i treze și căzu repede în somn, ca într-o apă caldă. Trupul său deveni ușor, unindu-se cu inerția și, ca un vânt de primăvară, pluti în uitare. După un timp se ridică parcă din apa aceea închipuică și căzu din nou până la fundul ei, unde pâlpâiau câteva lumânări, care, ba se stingeau, ba se aprindeau.

El se opri în mrejele tremurânde ale luminii de lângă drum, unde se distingeau două culori: albă și neagră. Porni spre acele lumini. De undeva răzbăteau vocile, ropotul de copite, sunetul avionului. Îi venea să strige. Gândul despre urmările strigătului îl speria. Fiind singur, privea cu spaimă în urmă. La tâmpile și pe frunte îi apăroră broboadele de transpirație, ca niște picături ale unei ploii de vară. Simți transpirația și se șterse cu mâneca hainei. Uitate de batistă. Vru să strige, dar ceva nevăzut îi strânse tare beregata și gâtulejul, nelăsându-l să scoată niciun cuvânt... La moment își opri respirația. Ascultând, închise ochii, cutremurându-se... Pe drumul asfaltat, șerpuind, la câțiva metri de mal, în tremurul luminii, mijind, aruncându-și coamele, galopau doi cai... Galopul lor părea mersul a două umbre inegale și clare. În raza mișcătoare a luminii, de pe lângă drum, au apărut două umbre abia deslușite, una subțire și alta mai groasă. Ecojul galopului cailor creștea ca un vuiet de vapor, ce-și mărea viteza pe coamele valurilor apei. Valurile mării loveau neîntrerupt malul abrupt, chinuit de furtuni. Totul devenea neclar și amenințător, chiar înspăimântător... Deodată, din cealaltă parte, undeva după curbă, luminând drumul cu două faruri mari, apărură un camion. El se apropia cu mare viteză, trepidând puternic. Cailor își continuau galopul nebun, ignorând mașina și zgomotul ei infernal. Iată și curba abruptă. În dreapta, marea zbuciumată dansa, spălând stâncile ascuțite ale malului, iar în stânga se ridica un perete de pământ scobit de malurile mării. Mașina se apropia. Cailor fugeau nebunește... Bruscu apare curba fără ieșire, abruptă, stâncoasă... Dacă șoferul nu va opri mașina, atunci totul... totul... sfârșit... A vrură să strige, dar nu avură putere să învingă asurzitorul zgomot. Broboade de sudoare, ca un

ciorchine de stropi de ploaie văratecă, au apărut pe obraji fierbinți, pe frunte... curgeau șiroaie... Încă câțiva metri, doar câțiva metri și - se va întâmpla nenorocirea!.. Doamne, Dumnezeu!.. Din nou vru să strige, dar iarăși ceva puternic îl strânse de gât, oprindu-l să vorbească, iar cail nu se mai opreau. Șoferul accelera mersul camionului. Încă un metru... Doar un singur metru.. și totul va fi...

Frânarea bruscă a șoferului opri totul pentru o clipă. Aceasta a fost o clipă moartă. Pentru o fracțiune de secundă respirația lui se opri. El închise ochii obosiți, cutremurându-se din tot trupul... După aceea, ridicând pleoapele de plumb, văzu că șoferul întârziase să frâneze... dar... totul era prea târziu... Calul negru, cu coama-i bogată stătea întins pe asfalt într-o baltă de sânge... Pentru o clipă ridică capul, scăpărând din picioarele-i din spate, parcă luându-și rămas bun de la lume, de la prietenul său alb, închizând ochii mari, surâzând parcă, dureros, spre amurg, slăbindu-și mușchii încordați... Șoferul nu coborî din mașină. Nu se arătă. Poate a murit, iar mașina continua să huruie, acoperind gemetele calului...

Din mașină, pe asfalt curgea benzina, ce se amesteca cu sângele calului, ce curgea în mici pâraiașe din rănil deschise. Șoferul nu cobora din cabina mașinii, refuzând să se arate. Poate că picase într-un somn al inexistenței... Doar după câteva secunde își ridică capul la geam, privi în jur. Din valurile mării tumultuoase apăru, ca o pasăre lovită, capul calului alb, unduindu-se în leagănul valurilor... Marea își continua nepăsătoare pulsul vieții, valurile zbuciumate înghițind, ca pe o jucărie, calul alb... Se cutremură și îl umplură căldurile, vrând să-l înjure pe șofer, dar cuvintele, care până atunci nu putea să le pronunțe din nou, îi apăseau mușchii, nervii încordați...

Vru să strige, să se roage... să se certe cu tot universul..., cu marea, cu valurile, cu asfaltul sur și însângerat, cu neatenția calului... Dar durerea, ce-l apăsa, îl demoraliza. Cuvintele se înghesuiau în simțiri nesfârșite... Tristețea și plânsul îi biciuiau trupul fierbinte, slăbindu-i privirile voinței, purității sufletului, aprinzând cuvintele nerostite, pe care el vru să le dea frâu liber în seara aceea în lume... Totul a fost zadarnic... În clipa aceea, în adâncul sufletului lui cineva îi răscoli o poveste fermecată, cuibărită în suflet încă în copilărie. Atunci, spre marea lui fericire, îi veni în minte străvechea, ca și pământul, îndrăgita-i poveste cu cai... Parcă – caii știau să înoate, nu se îneacă în apă. Apa este prietenul cailor și câinilor, și, atunci, când valurile se supără pe cai, când ei tulbură viața verde a mărilor și a râurilor, atunci Dajboh¹, străvechiul zeu slav al ploilor, îi prinde de coamă cu mâna lui nevăzută de vânt, nelăsându-i să cadă ca o piatră pe fundul apei. Acestea îi încălzeau parcă, ca o apă caldă, sufletul, îi salva tristețea de la disperare, de la chinurile arzătoare. Povestea lui întărea gândul despre salvarea calului alb... Poate datorită acesteia, marea și calul au devenit credincioși unul altuia, ajungând la aceeași înțelegere.

... Deodată marea învolburată se liniști de parcă cineva lovi cu o baghetă fermecată necuprinsul ei zgomotos.

... Undeva lângă mal se mai unduiau încă, lovindu-se de uriașele pietre ale malului, valurile îmblânzite.

... Luna își revărsă cu putere bunătatea sa, iluminând împrejurimea și, spre marea lui bucurie, văzu apărând și dispărând în smaraltele argintii ale valurilor același cap al calului alb. Sufletu-i deveni mai ușor, de parcă cineva

¹Dajboh – zeităte slavă precreștină.

pentru o clipă, cu o mână nevăzută, ușoară, ca o pană de lebedă, îi luă greutatea de plumb și în clipa aceea, ca un tunet, din el irupse vulcanic: „Calule!!! – Salvează-te!!!” Dar calul continua să plutească, scuturându-și din când în când coama încâlcită...

Acuma el se supăra pe cal de neascultarea lui.

Din nou sudoarea fierbinte îi inundă fruntea cuprinsă de grele gânduri, iar cuvintele, atât de nevinovate, se aliniau într-un rând încâlcit, ce cu o grea presimțire i se opri în piept, biciuind și zdrobindu-i tristețea...

... Luna șugubeață îi zâmbea din înălțimi, ridicându-se încet, hoțeste, plutind mai departe – dincolo de orizontul fantastic, topindu-se în simfonia vernil a liniștii dimineții, în ceața răsfirată în depărtări...

... Deasupra mării, la început ceva bubui puternic, se opri, din nou se răsfrânse în depărtări, ca pe urmă să despletească din toate puterile vuietul său fantastic...

... Tristețea rupea, mușca frânturi de poeme din inima lui liniștită, castă, nesupusă durerii.

Povestea-speranța despre salvarea cailor nu murea, – se despletea în liniște, despletindu-și șuvițele sale prin tot corpul, fiindcă credința creștea, ca o rază în pletele călinului, în conștiință, ca soarele, ce revarsă lumina sa deasupra pământului adormit de speranțe.

... Părea că un munte de lut, imens, negru îi apasă mușchii încordați până la nesimțire și că el se află într-o covată cu apă caldă, în aceeași covată, în care, în copilărie, îl scălda mama. Covata, care acum se umplu peste măsură, transformându-se, brusc, într-un râu, care-i obosea trupul, îl strângea de gât, îl legăna, precum cântecul de leagăn al mamei, ducându-l undeva în adâncurile neștiute de nimeni...

... Degete nevăzute se apropiiau de trupu-i tremurând, iar el, oprindu-se lângă un perete imens, strigă: „Dajboje, ajută-mă!!!”.

Trezindu-se brusc, deschizându-și pleoapele grele, văzu că în depărtare se arată o lumină roză. Pe drumul luminat de lună el izbuti să ajungă la lumină. Se opri parcă într-un amfiteatru. În fața lui – o scenă în semicerc. Pe scenă văzu o figură de om, care, ridicându-se, începu să vorbească.

„Poate-i actor”, – gândii el și începu să asculte... Asculta, până când de undeva, dincolo de scenă, răzbătură sunetele unei melodii cunoscute.

„Poate-i..., o, nu, nu, – aceasta-i sigur muzica lui Bach. Pare să fie... KOMMT ZEELEN DIZER TAGE. Da, da asta-i, nu mă-nșel...”.

Din partea dreaptă a scenei a început să se înrădăcineze o lumină purpurie, iluminându-l pe Actor, care stătea nemișcat, ținând în mâna-i dreaptă o carte. Lumina creștea. Actorul începu încet, încet să-și ridice privirea undeva spre un punct nevăzut, neștiut.

Muzica scăzu din intensitate. Când ultimele ei acorduri abia ajungeau la peretele negru al întunericului, de după amfiteatru, de pe scenă se revărsaseră, ca o lebădă albă, abia deslușitele cuvinte ale Actorului I:

„...El căuta pe sineși în sensuri. Tot ce era fără de sens, el îl scotea din cotidianul său, ca vântul, care smulge floarea de măr în luna mai. El smulgea totul și arunca cu gândul lui dincolo de Calea Lactee. Clipa aruncării gândului devenea plină de sensuri, cuprinsă de vânt, în punctul zero, fiindcă în ea se sălășlui spiritul, care va trăi în sineși, precum în sineși trăiește misterul mișcării și a verbului.

Pe clepsidra aceluia timp el încrustă, spre mirare, ieroglifile soarelui, lunii, mișcării mâinii, a vântului. Cu o singură mișcare a ideii el desenă cercul. Desenă și ochii – martorii încrustării: veșmântul timpului nostru.

SCENA I

(Fascicolul de lumină surprinde o altă figură, care apără pe scenă, oprindu-se lângă Actor 1)

Actor 2: ... Atunci era clipa liniștii, știi, da, da, – era clipa liniștii, fiindcă și călătorii din est spre vest spuneau că peste tot plutea clipa liniștii – zero, și că ei se aflau în liniște, ca într-un cerc fermecat, desenat de el în pustie...

(Fascicolul de lumină trece la o altă figură, ce apără ca o umbră, din scena întunecată)

Actor 3: Nu, spun eu. *(Vocea actorului răsună, ca un tremolo al cântecului elegiac)*. Nu, atunci era ceasul neliniștii, care tulbura totul, chiar și piatra gândului, despre ceea ce trebuia să devină cerc, doar cerc!.. Iată, astfel... *(Luă un băț, care, de parcă ar fi fost aruncat de vânt, se oprește în mâna lui)*. Iată – în mijlocul cercului se desenează un leu puternic, dar în același timp – nevăzut, fiindcă leul era ca un vis al unei piramide. Pe El l-a ademenit desenarea cercului, fiindcă și clipa din acel timp căpătă forma cercului. Eu cred că totul trebuia să devină cerc. Și cel ce, în afară de leu, va intra în acel cerc, se va speria, va înmărmurii, se va zvârcoli, va ieși, ca o broască țestoasă, din sineși, va îmbrăca o altă cămașă a gândului, va vrea să lovească cu lancea sau sulița de din Kaial, chiar în marginea cercului, ca totul să se sfarme în

diferite forme. Atunci praful ne-timpului va cădea în centrul cercului, în ochiul existenței. Aflând, atunci, despre aceasta, și Mavka se va gândi dacă să se întoarcă sau nu cu umbra-i de salcie în centrul câmpului lui Lukaș și acolo – între colinele cu călini să ridice o piramidă din umbră de pin, ca după aceea să spună: „Iată, aici, lângă fosta mea casă, cineva, fără consimțământ, a ridicat o ciudată piramidă. Acesta-i oare păcatul pentru faptul că eu am ieșit din piramidă?..”, – spuse aceasta, începu să plângă, ca un călin în toiul verii, să se legene ca un alun, ca stuful răscolit de vântul nordului sălbatic, la timp de restriște, tânjind, suspinând, murmură: iată că s-a întâmplat nenorocirea pe câmpia lui Lukaș, chiar și în lemnul fluierului lui fermecat, ce-ntorcea anotimpurile prin mrejele planetelor, – chiar și-n trupul lui, înveșmântat cu cămașa lui Nesus, cămășii țesute din firele vrăjite a praful pământului, și, din roua stelelor...

Actorul 4: (*Apare pe scenă, gesticulând*) – Mavka, ca și leul, ce suspină rănit de singurătate, intrând în cerc, rămase încercuită, împrejmuită.

(Tainicele sunete ale muzicii, ce până atunci răsunau în amfiteatru, au fost înlocuite de altele, care învăluiră aerul. El, cel care urmărea fiecare cuvânt al Actorilor, începu să selecteze în gând melodiile cunoscute de el... – „Aceasta-i, pare-mi-se, partitura „BIST DU BAI MIR”, al aceluiași compozitor Johann Sebastian Bach. Da, într-adevăr, acesta-i Bach. – Și începu să-și șteargă cu batistă fruntea încordată. După care începu să privească cu atenție în jur. Abia acum a ajuns la concluzia că el se află doar de unul singur în amfiteatru. Un fel de neliniște ciudată se răsfrânse asupra lui, iar ecoul încă nestins al vocii Actorului 1 îl făcu și mai atent...)

Actor 1: Nu azi!.. Ieri, da, da, ieri încă exista undeva sensul liniștii metafizice. Atunci materia încă plângea, plângea cu lacrimile albe a frumuseții curate. Timpul trăia în cerc și-n piramidă, de unde, uneori pornea în lunga călătorie, dincolo de sferele nopții, în nadirurile iubirii...

Actorul 2: Dați-mi voie!.. Permiteți-mi, - spuse. - Lăsați-mă să mă exprim!.. Astăzi privirea gândului meu a îndrăznit o clip doar să gândească interiorul piramidei - noua ei formă a existenței, și ... iată, iată ce s-a găsit în interior!..

Actor 1: Ce?..

Actor 2: O frântură din cer și din cercul pământului, aplecate asupra cavalcadei zenitului. Atunci eu, ca o pasăre, m-am așezat pe acel fragment. Am stat acolo pitit câțva timp, am tăcut, ca strunele încordate ale bandurei. De atunci timpul acela a devenit pentru mine de neuitat... Din când în când eu cad, ca un vultur, în gâttelej negru al gândului, departe-departee - spre fund, chiar în marea censului sevelor copacilor, prinși de înserare, fără iubire în venele-i, ce pulsează ca neliniștea planetei. Atunci eu mă transform în fluierul de călin din lunca lui Lukaș. Am devenit cântec, îmblânzit de neliniștea ideii...

Actor 4: ... Pe vremea când eu eram încă regele tristeții și în mine erau populate-plămădite marile nadiruri ale secolelor din mărire ieroglifelor, atunci vânturile-furtunile plângeau prin timp cu cercuri sure din clepsidra trecerii. De atunci toți m-au denumit adâncul secolelor, lanțul generațiilor, al anotimpurilor, ce-n forma sa al

existenței nasc mâna dreaptă al materiei existenței omului: fierul, cremenele, safirul și piatra. Nu – steaua, nu focul, aerul, ci totul, ceea ce este format în ideea monadei... Eu le văd peste tot, chiar și-n acel moment al trupului, când eu trebuia încă să mă nasc, și-n acele valuri al cuvintelor-mărilor, unde soarele se scaldă cu stelele, iar împreună – și căprioarele timpului și a ne-timpului, chiar și-ntregul nord și călinul cu bujorii roșii, ca focul, ce tulbură liniștea Mavkâi, scaldându-se cu Perelesnik² în apele spiritului lumii, ce, primăvara, adună spre maluri mirosuri ale florilor galbene, ca soarele verii, strâng lacrimile plânsului copacilor luminii, și întâiul gând despre sfârșitul tinereții, când moartea răsuna ca un fulger, orbind frumusețea scoasă la lumină. Din moarte vine neamul meu! Nu vreau să știu, că și eu din sine-mi am dăruit lumii neliniște, ci, așa, pur și simplu, – curățat până la albul pur – să plec, să zbor ca o pasăre în nadirurile focului, să mă amestec cu respirația Mavkâi, încet-încet să i-au cunoștință cu toate nuanțele drumurilor...

Actor 5: Cred că eu nu am întârziat la cenaclul vostru al gândului (*apare pe scenă Actorul 5, cu mantia-i neagră în mâna-i dreaptă. În cea stângă ținea cilindrul cu marginile-i late.*), de aceea, permiteți-mi să vă spun și eu, din cele câte am auzit, că atunci... ca un clopot răsunător se legăna gândul, atunci, când eu am respins cercul, din înălțimea piramidei răsuna spre mine muzica sferelor; lecția aceea a fost desăvârșită! Țin bine minte că atunci clopotul căzu pe irisul lumii. Eu mi-am oprit privirea în măghiranul sensului vieții și am încetat să cred că totu-i de-o clipă chiar până la

²Perelesnâk, Mavka – spirite din mitologia slavă.

neprihănire și se transformă-n forme, precum luna, revărsându-se-n soare, ca să poată naște noaptea-ziua - intervalul existenței, lecția clară a apusului trupului...

Am învățat să cad!..

Actorul 1: Și eu...

Actorul 2: ...La fel...

Actorul 3: Căderea, cădere...

Actorul 4: Cădere fără de sens...

Actorul 5: Și eu am învățat să cad, am învățat să număr ceea ce El a călit în mine, gândind că acela-i oțelul suav...

Actorul 4: Vântul, care a vestit moartea neașteptatei bucurii, eu l-am numit vântul clipei. Și a plâns, - ah, cum plângea el în mine!.. Într-o zi am văzut vântul prin amintirea copilăriei în formă de Veșnicie, iar mai târziu am început să nu am încredere în el, ca pasărea, ce nu are încredere în ultimul zbor din amiaza zilei, înbrodat cu cămașa norilor, întristat de dorurile tunetelor și al furtunilor...

Actorul 6: Din înălțimea piramidei se scoborî gândul meu. Toți priveau spre înălțimea piramidei, care m-a aruncat, ca și pe alții, îndepărtându-i cercurile, - toată arzândă sub strălucirea cerului gândului. Până atunci toți gândeau că el cântă prin mine și că el cântec se numește. Iar astăzi, deși cântecul acele nu mai există, mi-aduc aminte, cu

ce drag se scälda ea în mine, în gândul meu, grăind: „Să-ți amintești, că nu vei fi cuprins de nimic, doar de voal, ca Nesus de cămașa-i otrăvită...”. Și așa, iată, voalul singurătății mă însoțește pretutindeni: în copacul luminii, prin mrejele verbelor, prin cununile anotimpurilor, care în germenele inimii primăverii legână la sânul-i floarea albă de salcâm, alba zi al acelei ciudate fărâme a timpului...

Actor 7: Primăvara, dacă ea va da viață acelor strașnici muri, ce cu frigul său mângâiau umbra morții, umbra, dusă chiar dincolo de linia aceluia tărâm, – atunci ea să susure ca un pârâu cald, să înflorească cu macii pământului, fiindcă eu nu îndrăznesc să se alinte cu lumina crucii mele, pângărind hainele ei, fiindcă eu sunt doar un Actor!..

Actorul 6: Totul, ce se află în jurul nostru, se cheamă – regatul cununii. Iar urmele viețuiesc, se leagână, ca florile în cercuri de maci din lanul nesfârșit de maci, unde, mirându-se de vânt și de nemărginire, se cunună cu prietenele sensului existent, cu sine-și. Iar cununia benchetuește cu monadele tristeții în acele locuri, unde El, Marele Actor, cânta pe harpă și bandură cântecul lumii – cântecul despre tristețea, ce îmblânzea marea, rănila Stixului spălându-le, astâmpărând vântul din stepă, născând grâul iubirii în pustiul ne iubirii. În acel ceas trist Charon striga la toți și la toate: de ce vâslele din bărcile plutinde atingeau culorile cununilor și a florilor, aruncate pe apă în noaptea de vară, tulburând apa vieții, trezind valurile simțirilor. Tristețea fără margini se răspândește atunci prin stuf, prin ierburi, prin munți, prin neumblatele păduri, ca o fecioară lăsată la răspântiile drumurilor, ca focul vetrei dus de vijelie...

Actor 1: El căuta semnul iubirii, era îndrăgostit de Casiopeia, de Steaua Alcoor, de Cvațari. Tot ce era la vedere voia să le însușească, chiar și steaua morții, pe care cândva cerul, ca un magnet, coborî în mine, de aceea eu nopți la rând stau ferecat de pământ, iar Universul călătorește prin trupul meu ca un curcubeu. Și așa, El își va însuși totul, chiar și pe mine. Și acum; iată-mă!..., eu sunt pe insula asimilării. El își însuși totul, doar mișcarea nu vru să i se supună. Atunci planetele șușoteau, că mișcarea nu poate să aibă loc sub forma unui romb sau triunghi, sau sub forma unei piramide, ci doar sub forma cercului. Planetele povesteau că tot ce există pe lume și dincolo de ea – este rotund. Ah! de tristețe sunt cuprins, de tristețe...

Actor 7: ... Noi suntem un vis gol, ca o cameră nelocuită, ca o pădure primăvara fără păsări. În visul meu deseori poposesc vânturile. Benchetuiesc. Moartea sare de pe laiță pe prispă, căutând loc pentru biserica sa, probabil că și pe locul acela, unde am existat și eu, ieri. Credeți-mă, locul acela nu mai este al meu, ca și clipa, care ieri cuprinse esența mea.

Actorul 3: Tot timpul eu creșteam soarele pe înălțimea gândului meu. Pe locul gândului de ieri am înălțat biserica pentru clarobscur. Atunci toți credeau în curcubeul bisericii mele, iar soarele ardea, ardea...

Actor 6: Cu toții să țineți minte că a început ziua discernământului, a înțelegerii, a clarului. Observ că gândurile luminii se nasc peste tot, cad de pe tâmpile în pământul roditor, ca și frunzele copacilor. Va sosi clipa și ziua, veți vedea!, când și semnele-încrustări vor cădea ca o

poveste prin tunelurile inimii, iar, departe, departe, dincolo de orizontul intervalurilor gândurilor interplanetare.

Sub acordurile muzicii lui Johann Sebastian Bach „Kommt Zeelen, dizer Tage” actorii ridică mâinile. Reflectoarele se sting treptat. După aceea se sting treptat. Pe acest fundal, pe scenă apar balerinele, care dansează în cerc, învăluie încet actorii, ducându-i în afara scenei. Vocile balerinelor, sunetele muzicii se amplifică. După care reflectoarele se aprind, scena se umple cu încă o trupă de balerine. Începe un nou dans ritualic – Dansul Soarelui...

SCENA II

Se sting reflectoarele. În amfiteatru se-ntunecă. Totuși muzica nu se oprește. Brusc, reflectorul se oprește asupra Actorului I, după care trece pe rând asupra celorlalți Actori, care de data aceasta stau în jilțuri, îmbrăcați, o parte din ei, în togile roșii, iar alții – în togile de culoare albă.

Ecoul din frânturile dialogurilor anterioare încă mai plutește în amfiteatru. Aceleași acorduri muzicale plutesc pe scenă. Reflectoarele luminează mai proeminent pe Actorul I, care, ridicându-se, vorbește:

Actorul I: Au trecut deja secole. El a dispărut de pe fața pământului undeva în necunoscut. Oamenii, care se întorceau din est, spuneau cum că El murise. Prietenii mei, Actorii au umblat să-l găsească peste tot, unde doar gândul și mintea nu-i ducea...

Actorul 7: Privirea mea călătorea în sfera simțurilor. Brazii din fragmentul drumului vieții s-au alăturat nouă, spunând că ei stăpânesc și auzul și sensul, și simțirea – icoana mișcării, și a ochiului, și a inimii, a tot ceea ce se află cuprins de diadema Universului, fiindcă drumu-i lung, iar noi, Actorii, am pornit pe un drum foarte lung...

Actorul 4: ... Sunt și eu cu tine!..

Actorul 1: ... Și eu!..

Actorii (*toți*): ... Și eu... și eu... și noi... (*Treptat, ecoul vocilor se stinge*).

Actorul 1: Eu am știut că în sinele-i dăinuie un gând ascuns și tainic...

Actorul 6: Sufletul trupului crește ca grâul abia încolțit, prin tunete de vară, dând de știre despre sine, despre ceea ce se va întâmpla în celula germenului și-n întunericul lui, mustind pe lama razei de primăvară.

Actorul 3: Eu am știut că numai prin gândirea fragmentară noi vom afla câte ceva despre El. Aceste fragmente scurte sunt foarte importante pentru noi, dar cred că și pentru voi, cei ce credeți în Teatru. Și... cred că, pentru aceasta ați venit astăzi aici și ați apărut în fața noastră.

Vocile (*din întunericul de pe scenă*): Noi suntem alături de voi, Actorii!..

Vocile răsunau, ca un aflux de valuri marine, după care dispar din nou undeva în necunoscut, lăsând în urma sa să plutească doar frânturile ecoului din muzica de Bach.

Vocea 4: ... Au sosit vești din nord, din vest. Scrisori, care au venit încă de ieri, 12 septembrie al anului 5768, au adus cu ei o mare bucurie. Din acel moment în inima noastră se născu speranța, că, totuși, noi Îl vom găsi, așa cum arăta El cândva.

Vocea 4, dublată, ce răsună de pe scenă, se stinse.

Actorul 5: El a fost Actor, un Mare Actor!..

(Muzica răsună mai tare)

Actor 6: El a trăit cu sineși. În El existau alte gânduri, primul loc îl ocupau legile primordiale, apropiate Lui, ca, de altfel, și nouă, atunci când gândul nostru se scaldă în neînțelegere, ca și floarea de măr primăvara, ce se desfată cu lumina jucăușă a dimineții, a amiezii, a înserării și a nopții...

Actorul 1: *(adaugă)*... Cu lumina, nevăzută ochiului, lumina existenței...

Actorul 3: El trebuie să existe în realitate, în forma noastră, fiindcă El este un Actor, ca și noi, oameni liberi, descătușați, ca somnul...

Vocile *(din umbră)*: Să-L căutăm!..Să-l căutăm!..

Actorii *(toți)*: Fiindcă El există!..

Actorul 7: La început, El a fost un copac, povesteau oamenii din Est. Cineva a tăiat acel copac, a rupt crengile lui, dar, pe nepregătite, a sosit primăvara, sevele pământului au început să murmure în adâncuri și pe locul acela au apărut vlăstari noi...

Actorul 4: Să știți că scrisorile, pe care noi le-am găsit, unde se vorbea despre existența Lui, – sunt doar niște frânturi din intervalul existenței Lui.

Actorul 7: Va veni și vremea pentru iluminare.

Vocile: Va veni și vremea pentru iluminare.

Actorul 6: Noi ne vom întoarce din nou în fața dumneavoastră și vă vom povesti totul: veștile de pretutindeni, visurile, care pe toți ne neliniștesc, povestea despre ziua care va veni...

De această dată timbrul muzical se amplifică. Joc de lumini. Amestec de culori: din roz – în galben, din roșu – în albastru ...

Pe scenă apare grupul de balerine, care execută dansul după a doua partitură a lui Antonio Vivaldi - „Anotimpurile”.

SCENA III

Muzica porni din nou. Lumina reflectoarelor se mărește. De data aceasta scena este pregătită în stil popular. În fundal apare o căsuță, un gard de nuiele, cu ulcioare pe stâlpii de la porțiță. În spatele căsuței – un peisaj de vară. Se aude cântecul cucului, ciripitul păsărilor. Totul – pe un fond muzical a lui Vivaldi - „Anotimpurile”. Lângă gard, pe o scenă deschisă, apar, îmbrăcați în costume populare:

Actorul 7: ... Când a murit tata, eu eram încă micuț. Despre aceasta mi-a povestit vecina, care mă îngrijea în urma morții celor dragi... Erau ani tulburi!... O parte mai țin minte, restul am uitat. Cel mai bine mi s-a întipărit în minte povestea pe care mi-o povestea bunicul Gheorghe. Deși eu pe atunci încă nu știam cum s-o denumesc, totuși, mi-a rămas în minte ca o frântură de gând, pe care mai târziu am intitulat-o „Un vis de iarnă”... Și așa a rămas pentru mine – cea mai frumoasă poveste!... Ascultați-o, – *spuse el, făcând un pas spre stânga, către o laviță din două scânduri.* – Ascultați: „... Era o iarnă cum nu s-a mai văzut!... Totul era cuprins de omăt, vântul viscolea zăpada în curte. Nu se vedea nicio casă pe ulița toropită de noiene... Era ca într-o poveste adevărată!.. Când bunicul se apuca de povestit, în casă totul parcă devenea poveste...”

Vocea: Poveste... Ar fi mai bine să te întorci la povestea despre El...

Actorul 6: (*Se arată îmbrăcat ca și-n scena II*): Noi l-am căutat, dar nu l-am găsit.

Actorii (*toți, în cor*): – Nu l-am găsit!..

(*Tăcere profundă*)

Actorul 7 (*Actorul 7 se apropie de grupul de Actori*): Povestea bunicului este doar un interval, care mi-a limpezit capul de greutatea gândului de a-L căuta.

Actorul 4: Atunci să nu mai stăm, să pornim din nou la drumul lung și greu!..

Vocea: ... La drumul lu-u-u-ung!..

Actorul 1: Ultimele vești, care au ajuns până la mine din sud, spun că El era un independent, inegal, un nemuritor...

Actorul 2: Da, da, El era un singuratic.

Actor 3: El era cel mai curat dintre toți.

Actorul 5: El știa tot despre tot existentul.

Actorul 6: El avea cea mai mare putere dintre Actori.

Actorul 1: El cunoștea mișcarea primordială, germenul, primul punct al mișcării.

Actorul 4: Fiindcă El era unic prin sine-și și în toate.

Actorul 1 și Vocea: El a introdus ordine în cea mai mică părticică a mișcării, chiar și în cel mai mic firicel din

praful din noi, care, de atunci are povestea sa proprie, cântecul său.

Actorul 2: Ieri am fost obligat de gând să opresc fluxul gândirii; nu știu cine, șezând pe tronul gândului meu, trezea apa din marea simțirilor – libere, curate, ca de cristal. Dar eu am aruncat ceea ce era de netrebuință, precum furtuna pe mare, ce aruncă corăbiile pe stâncile malurilor, unde domnește liniștea, ceața de vis...

Actorul 3: Și eu am aruncat din mine tot ce era de prisos, oprind în suflet doar primăvara și floarea curată de măr.

Actorul 6: Cineva spunea că L-ar fi văzut lângă mare, la umbra unui falnic copac.

Actorul 4: Poate a fost doar umbra unei închipuiri.

Vocea: ... Umbra unei închipuiri...

Actor 5: Cei ce L-au văzut erau robii gândurilor.

Actorul 3: Robii tuturor: cunoașterii copacului, a cerului, a elementelor.

Actorul 2: Disimulându-le, ei, robii gândurilor, credeau că, ridicându-se, nu vor mai cădea. Prin cădere ei s-au ridicat din nou până la un nou ecou al căderii.

Vocea: Asonanța tuturor lucrurilor era numai și numai El!..

- Actori, căutați-l!.. – Căutați-l!...

Mavka: Căutați-l!..- Căutați-l!.. Așa cum îl caut și eu pe Lukaș, Flautul, care până și azi mai brodează cu taina lui pădurile, copacii, stâncile, apa cântecului, ce m-au divizat până acum, nedându-mi puterea de a mă ridica dincolo de orizont.

Vocea: Fiindcă a început anotimpul frigului, le-a acoperit părintește, făcându-ne semne că floarea primăverii este datorare frigului, că noi trebuie să existăm în frig și în veșnica ardere.

Actorul 3: Ieri am fost trei. Am intrat în biserica cuvântului. Eu m-am obligat să desenez, pe locul unde am stat, trei cercuri, trei triunghiuri, trei cruci și diferite semne geometrice. Ieșind din biserica cuvântului, noi am plecat să căutăm alți Actori...

Actorul 7: Vreau să adaug că din Est ne-a sosit vestea cum că El a fost în locurile acelea, că toți au simțit urmele lui, dar nu țineau minte chipul Lui.

Pe scenă încet-încet se sting reflectoarele, muzica lui Vivaldi se oprește. De undeva răsună un străvechi colind - „Vinul roșu”:

Pomul verde, duminică dimineața sădit.
Și cu apa din curata fântână udat,
Pomul verde, duminică dimineața sădit,
Ah, dă-mi Doamne, o sabie strălucitoare,
Verde.
Din creangă cucul să-l scobor,
Verde.
În grădina tatei s-o aduci,
Verde.
În grădina tatei, pe nucușorul meu,
Verde.
Ca el să-mi cânte dimineața,
Verde.
Dimineața să cânte, pe mine să mă trezească,
Verde.
Pe mine să mă trezească, focul să-mi aprindă,
Verde.
Focul să-mi aprindă, oaspeți să aștepte,
Verde.
Oaspeții să-i aștepte, mesele să le aștearnă
Verde.
Primul oaspete: prealuminatul soare,
Verde.
Al doilea oaspete: luna prealuminată,
Verde.
Al treilea oaspete: stelele mărunte,
Verde.

Se aude ecoul vocilor. Odată cu încetarea muzicii se sting și ecourile Vocilor. Iar undeva, în colțul scenei iluminat de reflectoare cu lumina portocalie, stă Actorul 1.

Actorul 1: Luați aminte!... Noi, noi am scris istoria nevăzutului, am conceput-o în imaginația proprie, fiindcă știam că El trebuie să existe în noi, ca nucleul în microcosmosul vieții. Privitorule, tu ești martorul existentului, gândește-te la Om, renunță la ideile eunucilor cuvântărilor, care nasc nepăsarea, îngâmfare, mândrie, egoism, păcatul neiubirii, neînțarcerii la cunoașterea Omului. Aura Lui din inima ta este umbrită de strigătul păsării de noapte. Dar tu caută-te în El pe tine însuși, bucură-te că te-ai născut și că știi să gândești!..

Vocea Actorului plutește ca sulilele soarelui fierbinte, după care se sfârâmă, ca nisipul, ridicat de vânt în întuneric, care, încetul cu încetul pune stăpânire pe amfiteatru, pe totul din jur...

PARTEA II

ILUMINAREA ROȘIE

... Ies din amfiteatru, împiedicându-mă de pietre, de parcă aş fi beat, întâlnindu-mă brusc cu o lumină obscură, după un timp îndelungat de stat în întuneric, unde lumina reflectoarelor, cum-necum îmi susţinea conştiinţa... Ies. Pe nevăzutele trepte, care parcă te duc undeva, simt frigul și miros de mucegai. Mă lovesc de un fel de lespezi de piatră, pipăi cu mâinile. Simt răceala pietrei, umezeala ei. Mi se face scârbă. Brusc, vreau să mă smulg din puternicele mâini ale întunericului, precum luceafărul de dimineață se zbate pentru a se elibera din constelația nopții, zbor cu gândul înainte, iar cu picioarele mă tot lovesc în ceva tare, nevăzut. Iar ecoul vocilor anterioare din amfiteatru se adâncește și mai mult în tâmpilele mele, sprijinind parcă gândul meu, care se îndreaptă spre lumină, spre ieșire din acel loc, de la care, nu știu de ce, mi se făcu frică.

Gându-mi inundă mii și mii de păreri, pe care le anulez spontan, ca într-o competiție sportivă. „Trebuie să ies învingător”, – îmi șoptește conştiința.

Dar, până una alta, eu încă mă aflu în acest coridor scârbos, unde miroase a mucegai, a umezeală și dracul mai știe a ce!.. Iar drumul spre ieșire tot nu se mai termină!..

Nu a trecut nicio jumătate de oră, de când eu, cu mare trudă, am dat peste niște trepte, ce duceau undeva în jos. Pășind pe dibuite pe prima treaptă, eu m-am oprit față în față cu o poartă înaltă, înfiptă parcă între zidurile sure.

Spre marea mea uimire, la atingerea doar cu degetul meu arătător, poarta se deschise...

Mii și mii de fascicule de lumină brusc m-au lovit în față. Din instinct parcă, am închis ochii, am vrut să spun ceva, dar o astfel de întâlnire neașteptată cu astfel de lumină puternică m-a nedumerit. Eu nu puteam să scot un cuvânt, emoțiile m-au copleșit. Stăteam ca stâlpul de fier, închipuit în copilărie din mijlocul câmpiei fără de margini.

Cum doar voia să se miște, să pășească înainte, să iasă din starea inițială de nemișcare, din punctul mort, se auzi o voce ciudată, necunoscută. „Parcă-i vocea Actorului 7”, - îi veni în gând. Se roti în jurul capului meu, ceea ce mă transpuse brusc într-o lume ireală, din care nu știam cum să ies. Am închis ochii, ciulind urechile, am început să ascult... Da, acea voce este vocea actorului.

Vocea 7: „Noi L-am căutat, El există, El este, împărăție, în sineși, dar, totuși, noi să-L căutăm mai departe!..”.

Brusc vocea se întrerupse.

Ochii mei s-au obișnuit cu razele luminii zilei, care creștea treptat. Astfel pașii m-au dus spre ultimul zid al amfiteatrului. Zidul ce despărțea amfiteatrul de câmpul întins, care se pierdea undeva departe spre orizont, mi-a amintit istoria despre acel zid de netrecut - dintre cele două lumi.

Pășesc pe caldarâm, ca-ntr-un vis, privesc atent în jur și analizez totul, - unde pasul meu deschise cărarea, de parcă această ieșire ciudată era dictată de un fel de forță dominatoare.

Pășesc înainte, iar gândul îmi șoptește: „O să-mi iau inima în dinți și mă voi duce, voi pleca să-mi limpezesc capul.”

Gândul tot se învârtea ca un fus, se răsucea. Iar eu pășesc, pășesc, de parcă aş fi pornit la un drum lung, fără sfârșit, într-un pustiu.

De pe caldarâmul sur trec în stepă, spre orizont... Scrutez cu privirea fermecatul orizont, unde se arată două siluete, ca două fusuri, ce apar și dispar undeva, învăluindu-se în vâltori de lumini.

Pășesc înainte. Măresc pasul. Înaintez. Gândul mă îmbie: „doar înainte”, – și eu pășesc. Vântul îmi mângâie obrajii, chiar și-n palmele transpirate resimt bunătatea lui. Obrajii-mi ard de oboseala epuizantă, care mă chinuia neîncetat.

Vreau să ajung acele două siluete, ce-mi apar tot mai clar.

Apropiindu-mă de plopul înalt, ce străjuia drumul, acele două umbre-siluete – El și Ea, se țin de mână, ca doi copii, pășind parcă pe nori...

Închid ochii. În față mi se arată stepa fără de margini, iar mai departe – o fășie albastră, ce se pierde ca un șarpe într-o ceața densă...

Deodată, ca și cum ar fi împins din spate, eu m-am trezit lângă Ea, înaltă, zveltă, cu părul negru, despletit, cu ochii ca de ametist, îmbrăcată cu o rochie diafană, arătându-și frumusețea corpului, singură, cu un zâmbet misterios în colțul drept al gurii, iar El, băiat chipeș, tras la față, restul corpului parcă se dilua cu orizontul, – ba apăsarea, ba dispărarea undeva, ca din nou să apară lângă noi, jucându-se misterios...

Brusc, ecoul unui clopot mă trezește din reverie, – mă opresc în interiorul unei biserici, unde se petrece ceva neobișnuit...

... Răsună muzica de orgă. În biserică nu se află nimeni. Doar întunericul. Încet, încet, ca ivirea soarelui după orizon, este iluminat Altarul, unde se arată figura preotului, îmbrăcat cu patrafir. Fasciculele de lumină luminesc ușa bisericii, în fața căreia, îmbrăcați în alb, stau mirii: El și Ea. Preotul intră-n altar, îi binecuvântează, ia din mâna mirelui verighetele, le pune pe partea dreaptă a sfintei Trapeze, aproape unul de celălalt. Se apropie din nou de miri, le face de trei ori cruce pe cap. După care le înmânează lumânările aprinse, îi duce în fața Sfintelor Porți, legănând cădelnița cu tămâie, o pune pe un suport, îl întreabă pe mire: -O iei în căsătorie pe Ea...Mirele, închizând ochii, răspunde: da...

.....

O râpă adâncă, parcă fără fund, și-a deschis imensele-i fălci, înghițind și ultimele raze de lumină, ce cu toată forța se chinuiau să răzbată prin întortocheul de ramuri a secularei păduri. Cavalcade de tunete se rostogoleau pe cer, de vuia tot cuprinsul, topindu-se apoi în întuneric. Iar de undeva de sus, ca un fulger, se strecură o șuviță de lumină roșiatică, ca, brusc, să se reverse cu toată puterea, gonind ca o turmă întunericul, din care, de data aceasta a apărut Arătarea. - Semăna cu un leu cu gura roșie ca focul, larg deschisă, arătându-și colții ascuțiți, sclipitori. Pe cap Arătarea-Leu avea șapte coarne de cerb.

La un pas de el zăcea întins, nemișcat, un corp. Lângă corpul întins, pe sub sălcii, se prelingea un pârâu. Arătarea-Leu se ridică în două labe, răcnii atât de tare, încât totul din jur se cutremură, încât și pârâul se oprii din curgere. Atunci Arătarea-Leu luă de piept trupul nemișcat, îl scufundă în apă, îl scutură, ca pe o haină și-l puse la loc.

Încet-încet deasupra Arătării-Leu au început să se lase fășii de ceață, înfășurându-l în întuneric, de unde a apărut, îmbrăcată în voal purpuriu, cu coasa-n mână, Femeia-Vocea.

Pârâul se trezii din nou, începu să curgă la vale, de unde răzbăteau cântece vesele, colinzi, strigături.

Femeia-Vocea se apropie de trupul abia scos din apă, punând coasa alături, începu să cânte:

Ah, soartă, zice, soartă,-

Vulturule sur,

Unde ești? - Departe?..

Sau mă lași să mor!..

... Albastrul curat și transparent al cerului și mijirile de smarald ale câmpiei, tremurul argintiu, auriu al câmpiei de dincolo de deal au fermecat-o. Ea-l privi blând în ochi, scufundându-se în adâncurile lor. Ceea ce el observase de prima dată și-și întipărise în minte pentru totdeauna era reflexia soarelui în ochii ei de cicoare și aurita lumină de pe petalele florii de nu-mă-uita, ce creștea pe malul râului Ronișoara, ce șerpuia printre sălcii, jucându-se parcă cu malurile adormite. Ei pășeau încet, ținându-se strâns de mână. El scurta depărtarea, unde norii, în valuri, pluteau suav pe liniile orizontului. În sufletul lui inspirația creștea ca o rouă curată a gândului, se zbătea în piept, ca o pasăre roșie, legată cu o sfoară de orizont. În aceea clipă de iluminare, scopul vieții sale era înșirarea pe hârtie a simțirilor acelei clipe în cuvinte curate, care, cândva, vor povestii oamenilor despre farmecul clipei trecătoare.

Cu respirația sa, soarele mângâia siluetele lor. În adâncurile inimii se naștea o lumină stranie, care încălzea și mai mult trupul lui. I se părea că plutește, unindu-se cu lumea din jur. Același sentiment, cred, că-l avea și ea, fiindcă zâmbea, fața i se luminase. Nu-și deranjau cu cuvinte simțirea reciprocă, care devenea ceva unit, în același trup.

Umbra de amiază a plopului înalt din marginea drumului se unea cu siluetele umbrei lor, ce se profila în spate.

Pășeau alături – două umbre. Plopul – o a treia umbră – stătea tăcut în verdeța sa tremurândă.

Ajungând pe deal, El văzu că soarele a început să-și ascundă fața sa după tăcuta depărtare. Lumina sa umbra colo-de-colo, negăsindu-și liniștea, ca și copilul înainte de a adormi, ca după aceea să se scufunde în întuneric.

Pe marginile cărării, pe care s-au oprit, mijeau câteva umbre. În depărtare, se legănau abia auzite unde ale cântecului.

Se lăsa amurgul. Umbrele lor au început să se unească cu tremurul tainic al plopului. Din vale se apropiase o pasăre ciudată și începu să se rotească, până când totul se contopi într-un singur amurg misterios.

CARUSELUL IUBIRII

Vezi, se învârtește caruselul iubirii deasupra câmpiei simțirii. Axa caruselului de argint a cuprins norii albi și diafani; clopotele blonde ale vântului lovesc în clopotnița roșie a cerului; toamna plânge deja în culori, împrăștiind taina sa de argint peste unduirile suprafeței zbârlite ale pământului.

Ah! - se rotește caruselul iubirii deasupra inimii mele!

Ochiul ei totdeauna ieșea agale la întâlnirea gândului tomnatec din taina mea; toată cununa fermecată din tremurul trupului Ea mă mângâia cu taina ochilor ei albaștri. Eu o întâlneam cu sfințenie, umbra-i o alintam cu șaptele sufletului meu, o certam cu cuvinte nerostite până-n ceasul dummerii. Iar acum, în ceasul despărțirii, oare vei sosi cu barca ta la malul meu al iubirii din caruselul inimii?... Iar când va sosi toamna întristată, tu, poate, vei deveni frunză, sau un fir al vântului, sau chipul plopului, sau un plâns nevinovat, tristul plâns al Anei³ de lângă piatra rugăciunii din zidurile mănăstirii.

Când vei veni, va fi o liniște plăpândă, va fi soare pe câmpul nostru al despărțirii. Culorile simțirii vor plânge ca o pasăre în sineși, dar până atunci eu le percep doar în forma șaptei!

... Undeva, soarele se joacă cu lacrimile, pâlpaie, arde, varsă cântecul cui va pe cărări neumblate încă și ne cheamă, ne cheamă în caruselul iubirii.

³ Legenda - *Meșterul Manole*.

Atunci când vei veni – dacă te vei încumeta! –, caută-mă
în ne-timp; acolo eu am creionat pentru tine o elegie. Iată, ea ar
putea fi în forma aceasta:

„Vei pleca.
Eu mă voi acoperi cu somn
Din castelul nostru -
Al păsărilor călătoare,
Unde noi am învățat să gândim
Vise roze,
Să iertăm surâsurile fiecărui amurg,
Ce se încrustase
În peretele gândurilor -
Dintre noi...
Vei pleca;
Rugăciunea, pe care noi o creșteam
Pentru drumul cel negru,
S-o acoperi cu voalul purpuriu
Din inimă;
Pe mama, de o vei întâlni,
Îmbrățișează-o cu cântecul ochilor tăi
Și spune-i umbrei ei
Ca să aștepte Paștele întoarcerii mele, -
În duminica
Păsărilor călătoare...

Vei pleca;
Castelului întoarce-i
Ierburile nestrivite de gând,
Cu gândul pietrei iartă-le
Somnul cel adânc,
Cu clipa să nu te înfrățești, -
De vei întâlni luna din inimă: -

Închină-te
Și așteaptă ruga-nrourată
Din plânsul primăverii..." ,

Dar nu plânge! - nu plânge, fiindcă, vezi? - Soarele arde, pâjolește, se joacă cu lacrimile mele, risipește cântecul cuiva pe neumblatele cărări și ne cheamă, ne strigă, ah! - ce ne mai strigă în caruselul iubirii!..

BALADA I

sau:

Deasupra unui plop sur a zburat o pasăre roșie

Când iubirea te cheamă - răspunde-i, vino la chemarea ei, dăruiește-te, să nu-ți fie frică de urmări, fiindcă, mai târziu, vei regreta.

... Încă nu pot să mă dezbar de tristețe. De tristețe totul e pustiu în mine. Am încercat să mă rup de această lume, în care m-am oprit.

Drumul a fost greu. Pe drum m-am îmbolnăvit. Târziu în noapte am ajuns la București. Totul din jur mi se părea ireal, atemporal.

Tristețea grea îmi biciuie inima... Și totuși, aici cerul e atât de blând!.. De parcă ar fi fermecat!..

Toată seara am petrecut în prietenia cărților vechi, în anticariatul Roxanei. La întoarcere, seara, ne-am oprit la barul „Scala”. Mi se părea că umbra lui Nik stătea cu noi la masă. Am servit câte o cafea amăruie, am ascultat muzica, ce abia se revărsa de dincolo de perdeaua roșie a barului.

Ieșind din bar, am pornit-o ușor, parcă pluteam, în jos, contopindu-ne cu zgomotul străzii.

Acasă, la Roxana, ne-am așezat la masa îndrăgită a lui Nic, stăteam triști, îngândurați. Ceva de nedescris curgea prin noi, fără întoarcere.

Ne cuprindea gândul că acel timp se putea opri, ca el să nu mai colinde prin acel trecut, apăsător și de neuitat. Dar oare aceasta nu era o amăgire?... Poate că așa și este...

Eu, poate, aștept ceva. Dar ce? Ca timpul să se oprească pentru o clipă? Dar dacă eu aș avea putere să

opresc timpul, ce s-ar întâmpla?... Oare asta ne-ar duce spre fericire?... Nu, nu cred!... Fiindcă tu te-ai dus pe Lună sau pe o altă planetă și din acel timp între noi s-a născut o imensă și ciudată distanță.

Uneori în viață se întâmplă coincidențe ciudate.

Anul trecut, în comună, unde lucrez, a venit un nou profesor de geografie. A terminat la București în 1984. Intrând în discuții despre anii studenției, am aflat că și el a locuit pe strada Rosetti. Intrând în detalii și insistând ca el să ne precizeze locul, am aflat că locuia în aceeași clădire, ca și tine, Alex... Această ciudată coincidență m-a făcut să retrăiesc dureros acele clipe, pe care tu, Alex, mi le-ai dăruit cândva, așa cum ploaia dăruiește pământului bunătatea sa.

... Iar asta s-a întâmplat în timpul cursurilor pregătitoare într-o sală de cursuri a facultății de limbi străine, de pe lângă cinematograful „Patria”.

Profesorul predă cursul, iar gândurile zburau undeva deasupra clădirii înalte, se amestecau cu zgomotul mașinilor, ca după aceea să zboare undeva departe, dincolo de orizontul curat ca lacrima.

De atunci, Alex, a trecut fix un an. Într-o zi mă ispiti un gând: oare ce ai spune despre mine, dacă eu ți-aș trimite așternute pe hârtie gândurile mele? Dar, te rog, să nu crezi că spun asta cu scopul refacerii trecutului. Astăzi fiecare din noi are viața sa. Între noi doi nu mai există cine știe ce relații. Există doar amintiri. Iar în ceea ce privește persoana mea, pot să spun hotărât că uneori mă năpădește sentimentul tristeții. Poate și de aceea eu nu m-am încumetat să-mi aleg un loc de muncă în comuna ta. Acum când totul s-a sfârșit între noi doi, cred că fac bine, scriindu-ți. Scriu, fiindcă mă simt învinsă de viață. Fiindcă nu pot și nici nu cred să mai întâlnesc fericirea pe drumul meu, pe care

mi l-am ales. Singurul loc de refugiu e, poate, în cuvântul acela – magic: AMINTIREA.

De când a murit Nic, deși în acel moment mie nu-mi venea să cred că el a murit și că trupul lui a coborât în lutul acela crud din groapa de pe vechiul cimitir. În acel moment, stând lângă groapă cu inima frântă, ca o zăpadă de martie, de undeva, încet intrau, ca niște fluturi de primăvară, cuvintele Actorului, despre care Nic uneori povestea, căutând sensul lor. Cuvintele de atunci au rămas întipărite în mintea mea chinuită. Știi că și tu cu Nic, uneori, ați recitat acele cuvinte ale Actorului. Acum, poate, tu ai uitat serile acelea, când în cercul nostru se citeau ACTORII, de aceea îți trimit un fragment din cel mai îndrăgit poem a lui Nik. Mai ții minte?..

„atunci steaua trebuia să cadă!./- eu am strâns în mine și Alcoorul și Calea Lactee, /nadirul și ochii îngerilor...”.

Azi dau să răsfoiesc caietul găsit la mansardă, – ce găsesc?:- ... în acel moment eu am început să ruginesc, să mă auresc, să mă îmbrac, parcă, cu un alt anotimp. Dar știi că în acel moment eu am simțit că ceva trebuie să se întâmple, că trebuie să se nască căderea stelei; știam că ea trebuia să apară, să lumineze liniștea locului. Eu doream să văd clipa aceea, măcinam speranța neînfăptuită încă undeva acolo – sub inima-mi liniștită, ca apele din văile pădurilor, ce macină lin pietrele seculare, de cremene.

Sufletu-mi tremura de neliniște, ca pădurea de pin sub apăsarea furtunii.

După aceea, gândul meu a început să-mi descifreze taina căderii, eu rugam vântul să nu tulbure fața curată de copil a cerului, și tot șopteam: „Steaua trebuia să cadă, să vină, să ne cheme la taina sufletului ei..”

Stăteam singur în mijlocul pustiului, înfășurat cu cămașa așteptării.

Un copac singuratic domnea în regatul acela al pustiului. Niciun trecător cred că nu era, niciun trecător în umbra-i deasă, nici eu nu eram acolo, fiindcă, atunci, eu m-am scufundat în sine-mi, nu eram de nimeni văzut. Copacul știa povestea sa, eu știam de așteptarea mea. Dar nimeni nu știa povestea Stelei, care trebuia, ca în căderea sa să despice aerul, să împrăștie lumina prin pustiu, să nască mișcarea în ardere, iar în el – un gol nepopulat – să nu semene cu stropi de întuneric.

Gândind astfel, eu nu credeam că așteptarea mea nu era în mișcare; nu cred că așteptarea mea nu era în peregrinare, nu cred că gândul meu în așteptarea Stelei nu era un gol neaprin. Fiindcă și gândul despre faptul că Steaua trebuia să cadă, ardea, era iluminată în așteptare, – era așteptândă; fiindcă Steaua trebuia să cadă, să coboare ca un somn, trezind totul la claritate, la iluminare...”, – sau: „... a sosit El – Omul cel Înalt... Eu nu știam mersul Lui, nu știam dacă în El există timp, sau ceva din mișcare.”

Și, iată, a venit El, nespunând nici „bună seară!”, deși, dincolo de dincolo de munți înserarea se lăsa ca o pasăre sură. A venit și, ca o piatră aruncată în apă, se opri cine știe pe ce mal; El se prelinse prin privirea mea căpruie.

- Cine, El?.., – mă întrebi.

- Nici nu știu dacă era El, sau Ceva, ce mă tulbura.

A trecut prin mine fără nicio mișcare, ca o umbră se strecură prin legănarea gândului și, brusc, ca ecoul unui clopot, căzu în auzul meu încordat.

- Și?.., – te miri.

- Atunci, din interiorul trupului meu în mâinile Lui coborî Cineva. Era un leagăn negru, lung, cred că era meșteșugit dintr-un plop despicat de fulgerul verii.

- Leagăn?!, – te înfășori cu întrebări, precum cu nisipul mării, iar eu îți răspund:

- „Da, leagănul, care din acel timp încă, se leagănă în mine împreună cu El, populând insulele inimii cu mișcări ciudate, care obligă cuvintele să stea lipite atât de dureros pe aripile privirii mele, să plângă cu lacrimi de perle.”

Cred că aceste fragmente pe care ți le-am trimis vor trezi amintirile tale împietrite, fiindcă de atunci pentru mine existentul nu mai are importanță.

Un timp eu mergeam înainte, mă înrădăcinam cu gândul, crezând că El încă se mai află în noi, în noi, cei ce l-au iubit cu adevărat pe Nik.

Acum amintirea aceasta mi se pare a fi ceva greu pentru mine... Crede-mă, în ultimul timp eu mi-am pierdut și ultima fărâmă din cutezanța de a mă lupta, de a păși înainte. Prostii!... Pentru ce-ți scriu toate astea?... Pentru ce mi le amintesc?... Oare te mai interesează timpul nostru trecut?... Ce ciudat!...- „timpul nostru trecut!...”. Da, poate fi numit și „timpul trecut”, fiindcă eu n-am putut să te înțeleg, nici cum nu am putut să-ți descifrez sensul gândurilor tale...Fără ele; fără tine, eu, astăzi, aș fi fost alt om. Dar fără ajutorul tău eu nu aș fi fost în stare să fac acest important pas: să fac cunoștință cu Nic.

În acest moment îmi vine să-ți mulțumesc pentru tot ceea ce ai făcut pentru mine, să-ți mulțumesc așa, cum știe să mulțumească doar sufletul meu, doar eu, deși, aripile ce cresc acum în mine nu e nevoie ca cineva să mi le taie, - eu demult mi le-am smuls.

Cu câteva luni în urmă, eu încă am sperat să-mi găsesc un drum nou. Dar aceasta s-a dovedit a fi doar un vis. Aripile, care puteau să mă ridice atât de sus, ca pe urmă, în cădere, să se facă praf, să mă facă praf, erau, bineînțeles, tăiate. Acum mă aflu din nou pe pământ și... pe pământ voi rămâne... Marea, delta, liniștea serii, clipele noastre de nebunie - doar ele vor rămâne, cred, pentru

totdeauna, pentru mine, ca o amintire dureroasă, care-mi răscolește sufletul și trupul.

De ce să mă pedepsesc singură pentru o astfel de soartă?! Cred că acum am devenit mai bogată. De ce să-mi strunesc simțirile cu frâiele cuvintelor?... Acum, cuvintele mele tumultuoase au nevoie de libertate, de stepe sălbatice, învelite cu frumusețile serii, au nevoie de nemărginirea mării, de cântecul amar, fiindcă nu pot să uit adâncurile privirii tale, pe care nu pot să le resimt și în același timp – devin străine. Știu că în zadar mă adresez cuiva, rugându-l: dați-mi aripi de ceară, întindeți-le mie!... Să mă înalț ca o pasăre! Icar s-a ridicat spre cer, ca să cadă! Oare nu-i mai bine să rămân pe pământ?... Să ai sentimente pământene, iar visele și dorințele ferecate să fie!... În regatul pustiu al zilelor sumbre, Ulise-și caută pierduta Itacă...

În jurul meu – doar marea, marea, valuri, furtunile inundă corabia mea. Îmi vine să cânt un astfel de cântec, ca totul să se întoarcă a primăvară la mine, la mine, cea care cântă marea. Dar mă neliniștesc cuvintele: „Oare unde, când, mi-am pierdut amintirile?”- „Poate, valurile, apele involburate le-au luat cu ele”, – îmi șoptește cineva...Iar tu tot apari de undeva, ca o umbră, mă strângi de mână. Îmi faci semne... Dar, în aceleași timp, te și retragi, ca și-n seara aceea, când o stea s-a acuit, ca un prunc, dincolo de orizont.

.....

... La concert nu ai venit. Fotoliul gol de alături tânjea adânc, ca foșnetul mării în brațele vântului. M-a cuprins cascada de sunete, din care, ca un ghemotoc de iarbă, se deșiră nerăbdarea de a te întâlni...

Tu ești un actor, ce privește de pe scenă la viața mea interioară. Te văd pe scenă, îmi apari peste tot printre

spectatori. În închipuirea mea plutești ca o pasăre, ca un susur lin al duhului curat...

.....

... După aceea: sala cu oglinzi, unde toți sunt actori-umbre, închipuiri, - eu, scaunul gol de lângă mine, niște umbre, ce dansează în închipuire...

.....

Mai departe - visul... El, sau altcineva cu mine...

Nisipul fierbinte, scoici cu perle, lume colorată.

El spune că pe malul tău nu există port. Are sentimente moarte, iar el se află în mine. Nu te iubește, poate că nu iubește pe nimeni.

.....

Dacă este așa, dacă nu există sentimente, pentru ce mai am nevoie de discernământ?..

Atunci eu aș fi trăit prin tine.

- Mă auzi?... Înțelegi?..

- Te urăsc!... Urăsc chiar și cuvintele pe care tu le șopteați atât de tandru: „Iubito, orașul mirosea a tei, când noi ne plimbam nopți la rând pe ulițele orașului-grădină...”.

.....

BALADA II

sau

Cântecul care nu se mai întoarce

După clădirea înaltă a hotelului, undeva în canalele largi, de sub asfalt se auzea zgomotul apelor reziduale. Ploaia mărunță de vară bătea în geamurile clădirii. Apa se scurgea șiroaie pe pervazul larg ce dădea în curte. Ziua, cuprinsă de ploile tot mai dese, își continua viața, nepăsătoare parcă la tot ce trebuia să se întâmple în scurtul interval - de la răsăritul soarelui până la lăsarea maramei serii.

În hotelul bine aranjat era cald, domnea liniștea.

Vasili Semeniuc închide jurnalul de zi al Larisei, îl pune la locul lui, pe măsuța de nuc, lângă telefon, se ridică, își aprinde o țigară, trage adânc fumul în piept...

„... În iunie, iubito, orașul miroase a tei... Te urăsc, urăsc și cuvintele, urăsc chiar și cuvintele pe care tu le rosteai atât de tandru...”- îi stăruie-n minte, ca un tremur ușor, îi răscolește amintirile. Se apropie de măsuță, își toarnă un pahar de vin roșu, bea încet, degustând parcă. Vinul, pentru o clipă, îi alungă gândurile, ce, ca un roi de albine, i se vărau în cap.

Pe coridor se auziră pași, lângă ușă se mișcă cineva. În camera de alături se auzi o tuse seacă, iar în numărul camerei de deasupra, cineva aruncă vreun obiect pe masă sau undeva spre peretele alăturat, după care parchetul scârțâi ușor, după care totul amuți, în afară de stropii jucăuși ai ploii, ce parcă se luară la ceartă cu geamurile, certându-le: „Cât de nespălate sunteți!... - Îndată am să vă spăl, am să vă răcoresc”.

Adâncindu-și pașii mici în covorul moale și pufos, încălțând papucii de casă maronii, cumpărați de la magazinul de alături, Vasile se apropie de fereastră. Ploaia nu contenea să cadă.

„Azi nu voi ieși... Am să mai aștept până ce ploaia se va opri... Mă voi duce mai încolo, peste vreo oră-două...”, – gândea Vasile. Se apropie din nou de măsuță, își turnă un pahar de nectar, se așează în fotoliu moale, maroniu, își aprinde încă o țigară. În astfel de momente Vasile Semeniuc se străduiește brusc să-și întrerupă firul vedeniilor, închizând ochii și strângând până la durere pumnii. Așa a făcut și acum...

Luând de pe masă jurnalul Larisei, Vasile răsfoi cu degetele-i subțiri câteva pagini scrise cu litere mărunte frumos aranjate-n pagină, de parcă se pregătea să le ducă la un editor sever, care i-ar fi cerut toate semnele de punctuație să fie aranjate corect, – le reciti încă o dată, gândi: „Ce severitate!..

Câtă migală!... Atâtea pagini!... - Un roman întreg!..”.

Răsfoindu-l, el se opri asupra unei pagini:

„Atunci când râzi, soarele răsare și parcă se joacă cu surâsul tău, răsfiră razele-i pe nisipul încins, ascultă sunetele cântecului tău îndrăgit, atât de himeric. Atunci eu te caut din nou în ochiul soarelui, te doresc; tu, poate, te afli în mine deja, dar nimeni nu știe să te găsească...De parcă aş sta într-o cameră fără ferestre, larg deschise spre întunericul cel fără margini.

Care drum duce la tine?..

Valurile mării tale mă cheamă...

Tristețea salcânilor, cerul curat, sufletul curat, respirația plăpândă, fericirea – sunt clipele, spre care mă întorc cu razele blânde, condusă de slovele chiar până dincolo de peșterile adânci ale poveștilor din cumplita iarnă...

Povestea iubirii nu poate fi nefericită... Ea este doar poveste, în care iubirea moare de atâtea ori, sau în care iubirea încă nu se născu.

... Dăruiește-mi o altă iubire!... Tot ceea ce am obținut de la tine, tot ce am cunoscut pe malul tău, a fost fantastic, curat, luminos, fără minciună și ură. Alături de tine trupul și sufletul meu arătau altfel. Ajută-mă!... Dorința și setea sufletului meu cer apă curată, multă apă și, poate, de aceea de atâtea ori visez oceane.

... Parcă de mult nu am mai simțit albastrul cerului, suflul roșu al cerului în amurg, furnicarul orașului în jurul său. Bucură-te! Bucură-te, fetițo, cerului albastru, înălțimii clădirilor și copacilor, oamenilor, cântecului himeric, ce nu se aseamănă cu tristețea melancolică, care pe nevăzute, precum timpul, se strecoară în sufletul meu. Bucură-te, așa cum demult nu te-ai mai bucurat. Privește în jur, zâmbeste la tot ce-i viu sau negrăitor, tot ce se află-n lume, fi blândă cu oamenii, care se uită chiorâș la tine, neînțelegând starea ta sufletească, sau dacă pleacă mai departe.

... Seara se lasă deasupra orașului ca o manta sură, și această noaptea va fi, poate, cea mai tristă noapte a vieții tale.

Bucură-te, râzi!... În noaptea aceasta el – „copilul cu ochi căprui și cu părul de aur” –, te va învăța din nou să plângi. Și, probabil, aceasta va fi nu ultima dintre nopți pe care le vei primi de la el.

Bucură-te de claritatea cerului, roșului aprins al soarelui, ce-și lăasă urma, ca o mânășă vernil, pe clădirile din jur. Ascultând vreo melodie, te simți fermecată de tristețe, dar trupul respinge spontan amorțeala clipei somnului.

Frumusețea trezește în tine dorul de lumină, la care nu vei fi în stare să ajungi. Toată încordarea sufletului tău

este pregătită pentru marele salt în veșnicie. Dar trupul greu, obosit, capabil doar să ascundă ceea ce să iuți – nu poți. De ce te iuți la ceas? Lumina și iubirea nu sunt pentru tine. Dacă vrei, așteaptă, dar să nu uiți, că nimeni nu va mai veni la tine, nu se va întoarce, niciodată! Omul a păcătuit, acum trebuie să plătească pentru asta. Cine va mai auzi și va mai veni la chemarea ta, furnico nedemnă de iubire?!!

Dar, totuși, atunci când râzi – ești frumoasă. Reflexia din oglindă poate întări asta.

Mă uit în oglindă. Acolo ești tu, așa cum erai atunci, atunci, când încă nu ți-ai părăsit malul, iar iubirea era încă toată în mine.

Închid ochii și te văd și pe tine – la fel, dedublat, strâmb, ca și mine, în oglindă, dar tu ești undeva departe, departe...

De ce tu, ca și dublura mea, ai plecat de lângă mine?.. Atunci tu știai să râzi, iar acum, iată, iată, – uită-te, dublură!.., – te apropii de mine în oglindă și – dispari brusc.

Vârtejul în care m-am aruncat, mai-mai să mă piardă!.. Acuma stau pe mal și mă uit la tine.

Strălucirea privirii tale poate fi ascunsă de altcineva, dar de mine – nu! Văd în ea adâncul simțirilor, frica în fața necunoscutului, chiar și – moartea. Tot, ceea ce s-a născut în același timp cu tine – și-n tine.

... Totul în jur se învârte.

Orașul, atât de cunoscut mie, acum, brusc, mi-a devenit străin.

S-a terminat totul, a fost măcinat, s-a pierdut de-odată cu răsunetul clopotului de amiază, a fost astupat cu nămolul altei lumi, a lumii poveștilor, iar eu am început să înțeleg că ceea ce s-a întâmplat – nu mai poate fi schimbat.

Nimeni nu va mai aduce cele petrecute la realitate.

Plutesc ca un pescăruș deasupra mării fără de margini, în sfera altor lumi.

... Străzile umede strălucesc himeric. Fiecare clădire, fiecare copac, ulicioare, unde umblau pașii mei de atâtea ori!, acuma-s străine pentru mine.

Nu-mi găsesc drumul meu. Dar oare care-i drumul meu?..

Închid ochii. Văd malul umed al dimineții. Valurile reci îmi umezesc picioarele, aud strigăt de pescăruși, obrajii-mi spală vântul rece, călător. Stau nemișcat, iar în cap îmi stăruie aceeași întrebare ciudată: care-i drumul meu? - încotro s-o pornesc?... Pe ce cărare fără de întoarcere?..

În astfel de momente vreau să cred că viața-i golul golului.

De câte ori m-am amăgit, crezând că mi-am găsit drumul meu, numai al meu? Drept vorbind - niciodată!

Au fost și momente când mă aruncam în valurile tumultuoase, neîntrebându-mă: de ce?

Erau doar clipe de euforie, pe care eu le credeam fericire. Mă loveam de stânci. Oare poți să rogi stâncile să se dea de-o parte din drumul meu, atunci când ele-s fără grai? Mă răneam. Dar porneam din nou.

Dar până când? Din clipă-n clipă, inima mi se întristează, iar curajul de a zbura se spulberă. Sentimentul neputinței devine și mai amar. Atunci, ca o pasăre rănită, mă întorc la malul tău. Fiindcă pentru mine nu există uitare.

De aceea sunt obligată să caut, iar căutarea e cea mai grea pedeapsă...

Din clipă-n clipă, sufletu-mi devine și mai apăsător. Cred că, cu timpul voi reuși să uit visul zborului meu. Voi

alina singurătatea, voi răbda totul: frigul, arșița, vântul, nepăsarea. Dar, cui îi mai pasă?! Nici compasiune, nici învierea clipei trecute, cuprinse de dor, - nu mai există! Există doar inerție.

Cândva, eu aveam încredere în faptul că există uitare. În astfel de momente mă simțeam liberă. Dar asta a fost doar anestezia realității.

Da, în astfel de stare voi trece pe lângă oameni și zile, ca-n somn, despre care știu că doar el nu se va atinge de mine, nu-mi va face rău și că trecerea lui, fermecată sau himerică, voi fi în stare să-o întrerup.

Uneori, ca și azi, mă trezesc din visare, ca dintr-o mușcătură puternică de șarpe. Ochii tăi albaștri, de cicoare, îmi sunt străini, părul roșcat-auriu, vocea atât de apropiată - uitate astăzi. Ca o greutate imensă, ce, brusc, ca un tunet, spărsese echilibrul meu, pe care eu mi l-am regăsit.

Mândrie fără sens!... Mândria căutării trecutului.

Cândva am recunoscut, și astăzi recunosc că totul este ca o rană în trupul lui Prometeu, și că ea nu-i atât de mare (fiindcă iubirea - înseamnă egoism), cum se consideră. Iubirea este - o rană, tainică, ciudată, chiar obișnuită, dar a cărei rădăcini mocnesc și dulce și amar în inimă.

Acum totul e prea departe de mine! Cu toată mândria pe care nu o mai pot dezrădăcina din mine. Vârfurile Caucazului nu-s pentru mine!... Trăiesc în orașul nostru natal, duc o viață obișnuită, de parcă nici n-aș fi existat, nu mă bucur de nimic și de nimeni, m-am afundat până peste gât în fluxul sur al orașului. Și, totuși, eu încă nu am murit, nu m-am supus himerelor. Și, brusc, durerea din mine se stinge, parcă orchestrat de o baghetă magică. Inima își reglează încet pulsul. Și de data aceasta eu rămân în viață. Din nou pot s-o pornesc la drum, să mă cufund până la

inconștientă în visele incolore, cărora aş dori să le dau viață, invocând amintirea clipelor fericite și uitării, și, de s-ar putea – lumina zâmbetului tău.

... Copacii își spală ramurile în ceața albă ca de lapte.

... Ramurile lor umede șușotesc, îngânând un cântec bolnav, amestecându-l cu ecoul pașilor trecătorilor necunoscuți...

... Aburi, ceață, frig. Aici era primăvară cândva, era explozie de culori albe și verzi, era irumpere de stele albastrii, pândind în taină de după frunziș, era o lumină îmbătătoare, muguri, treziți la viață și un zbor ușor, ca o speranță; cerul curat, bucurie... Aici era totul... Cândva...

Totul era o flacăra vie, fierbinte, ca viața reavănă.

Iar undeva, în adâncul pădurii dese, printre copacii muți, sub pătura lăptie, pe fâșiile brumate – urme ale vetrei focului: tăciunii arși, cenușa neagră și rece... Amintiri... Amintiri roșii... Cascada amețitoare a fericirii. – Întind spre ea, precum spre tine, mâna mea caldă. Deodată cu privirea albastră-roză a zilei, tu cuprinzi cu palmele tale și fericirea mea – arșița iubirii. Într-o clipă eu am devenit o flacăra veselă și jucăușă. – M-am dăruit clipei. În mine ardea o speranță de aur, simțeam că mâine se va întâmpla ceva cu mine. Dar privirea ta m-a respins... Din flacăra bucuriei n-a mai rămas aproape nimic...

... În dimineața umedă de toamnă, strângând cenușa împrăștiată de vânt, poți să mai găsești jar și, dându-i viață prin suflarea ta, poți s-o mai readuci la viață. Tăciunii înnegriți din nou se vor scărda în îmbrățișările flăcărilor jucăușe, deși aceasta va fi doar un vis de o clipă. Fiindcă tu, ca un pelerin, obosit de drumul lung, te vei opri să-ți tragi sufletul, vei uita de ultimul jar al focului, nu-i vei ceda din răsuflarea ta, ca ea să nu se stingă...

Totul își are un sfârșit.

Focul s-a stins pentru totdeauna.

Cu mantaua-i sură, ceața cuprinde totul.

Frigul îți străpunge cu tăișul său dur oasele tale obosite de drum, îți va fi rău și frică. Vei sta o clipă, după care, luând de-a umăr mantaua gândurilor, trist, ca un pescăruș, tânjind după vara caldă, vei pleca mai departe...

BALADA III

sau

Închipuirea și iluminarea

... Domnea o dimineată înflorită... Pe trotuarul pieței „Amza” țigăncile vindeau diferite flori. Eu, de parcă într-o lume ireală, mă plimbam pe bulevardul Magheru, pe urmă – pe Calea Victoriei, pe Unirii și din nou mă întorceam în același cerc, parcă – în același joc. Peste tot – doar flori, flori, flori... „Poate că azi este ziua florilor”, – mă gândesc și urc treptele spre terasa restaurantului „Hanul lui Manuc”. De acolo mi se arată umbrele colorate, deasupra măsuțelor rotunde, ca niște ciupercuțe, stâlpii de lemn, încrustați, fețe de masă brodate cu ață de un roșu aprins, pasivitatea clienților din curtea bufetului – acolo, unde, după acele măsuțe promoționale, își sorb berea spumoasă, pălăvrăgind, ca-ntr-un stup de albine în luna mai. Iar eu, sub influența acelei anestezii, nu-mi aud propria-mi răsuflare.

Părăsesc restaurantul. Merg mai departe. Pășesc agale pe asfaltul dur și tăcut. Anestezia încă se mai menține. Nu pot să înțeleg legătura ce mă ține de acel loc, ce mă înconjoară. Îi analizez atent pe cei din jurul meu, îi aud, dar nu pot să mă implic în mișcarea lor...

.....

În sala de curs este frig, deși sala este însorită.

Toți colegii mi-s cunoscuți, dar totuși, nu știu de ce – străini; nu mă interesează prezența lor. Doar o bună colegă de a mea, cu o floare mirositoare în păr, mi se pare reală. Simt mirosul florii, așa cum simt durerea în gât.

Cursul de istorie a literaturii franceze, perioada renașterii, care tocmai ne era expus de un profesor tânăr, – părea interesant. Cursul următor eu nu mai puteam urmări, deși în cursul respectiv era vorba despre Timp, despre Suflet. Ascultând cursul, era să mă rup din acel timp, să mă întorc în alt timp... Mi-au rămas în minte cuvintele interesante ale profesorului, amestecate cu ideile notate de Nik în jurnalul său din anii studenției: „Când omul vrea să intre în Esență, în acel moment el este deja cuprins de sens, trăit de Esență, sau, cu alte cuvinte, se poate spune că fericirea vieții, pe care o însușește, precum copacul, absoarbe lumina soarelui, fermecatul joc al Existenței, îmbrățișând-o, precum vântul îmbrățișează planeta, – chiar în acel moment avem impresia că prin gândul și esența noastră veșnic se scurge Existentialul; atunci îmi vine tăria să cred că aceea forță strașnică a luminii, roșie aprinsă până la totala topire a ei în rădăcinile eului focului, adâncit în văile adâncurilor necuprinsului și a timpului, răbufnește eliberator, bucurându-se parcă, că în momentul reflectării veșnicului Existential participă nu doar Esența Existentialului, dar și esența lumii noastre. Prin gândul nostru și prin cuvânt glăsuiește Existentialul, desfășurându-se liber, ca vântul, Aici și Acum, pe acest orizont sau pe acest canal, la care am ajuns doar cu voia noastră.

În clipa iluminării, a iluminării roșii, când privesc cu Ochiul (și prin Ochi) pe toți, în acel moment sunt bucuros, observat, trăit, sau retrăit de însăși Esența, care se jertfește, se dăruiește (precum lumina se dăruiește copacilor, ierburilor) mișcării eliberatoare a existenței, cuprinse de un imens extaz al fericirii, ce transformă gândul și chipul meu, contopindu-le într-un Întreg al aceleiași veșnic Kodex...”

Seminarul de literatură și estetică din sala Shakespeare, arhiplină, cu aceeași tablă de sticlă, prinsă cu șuruburi galbene în peretele zugrăvit în albastru-deschis, ferestrele lăcuite în alb, aceeași figură a profesorului Jean Konstantinescu, îmbrăcat cu un costum de culoare stridentă, cu o cravată albastră, cuvintele lui vehiculate încet, fin, parcă atunci se nășteau, ieșind din gura-i mereu pregătită de răspuns, cu bărbia rotundă, și un început de chelie, zgomotul ușii trântite în sala vecină, – toate acestea m-au trezit încet la realitate...

Toate acestea mi s-au întipărit bine în minte, dar nu-mi amintesc ce spunea spre final. Eu încă mai pluteam, legănată de cursul anterior despre Suflet și Timp. Îmi aduc aminte că el spunea ceva despre metoda comparată în gramatică, după care, ducându-și mâinile la spate, începu să se plimbe printre bănci. De undeva, cred că de la colega mea Carmen, se rostogoli încet cuvântul „carnaval”. „Carnaval”, am repetat și eu spontan. Brusc îmi veni în minte „Carnavalul din Constanța” – denumirea unui afiș, pe care noi l-am desenat... Îmi aduc aminte de cenaclul literar, pentru care noi pregăteam acel afiș.

Seara literară, la care a fost invitat și Nik, dar, din anumite motive, el nu a mai venit. Sala era slab luminată, noi ne-am strâns în jurul unei mese rotunde... în seara aceea eu am băut cafea cam multă. Inima-mi începu să galopeze parcă. Un alt cenaclu – cel frecventat de multă lume, condus de un ilustru maestru – criticul literar Nicolae Manolescu, pe care noi am poreclit-o „Vinerica”, îmi apăruse în toată splendoarea lui: poeți consacrați, tineri talentați, fete și fețe frumoase, rumoarea la finalul vreunui poem șchiop, fumul gros și albastru de Kent și, în final –

nelipsitele parodii, ce dădeau o culoare aparte serii, mai ales atunci când citea Lucian. – Ce de mai seri!..

... După aceea a apărut el – poezia lui, care a renăscut totul din mine. Câteva luni la rând eu respiram adevărata poezie, inconștient, așa cum respir adierea curată a vântului de munte.

În apropierea clădirii unde avea loc cenaclul, se întindea strada „Trei castane”, iar mai departe – o clădire înaltă cu uși mari de sticlă. De după ele – un hol lung, niște trepte înguste, ce duceau sus la etajul al doilea – într-o sală, unde copiii, membrii cercului de sculptură, învățau să sculpteze în gips personaje din poveste...

Oare mai există și azi aceea sală?... Acum, când mă uit, ca prin ceață, la profesorul ce tot mai predă cursul acela lung și plictisitor.

... Mi s-a făcut frig. Somnul neașteptat începu să-mi dea târcoale ca un hoț pe la sprâncene. Închid pentru o clipă ochii. Îmi apare-n față propria-mi bibliotecă, rafturile pline de cărți, printre care – statuetele de lut... mai departe gândul îmi zbura în atelierul pictorilor, de dincolo de catedrala sfântului Iosif, curtea însorită a catedralei, în care, ici-colo, stau bolovani mari de piatră albă și statuetele de lemn. În partea dreaptă a catedralei – policlinica studentească. Uneori, acolo pe banca aceea, de sub copacul cel cu coroană, eu l-am așteptat pe profesor, citind vreo carte dăruită de el, bineînțeles, – carte despre viața și opera sculptorilor... După aceea eu intram în fantasticul atelier, unde, din când în când, răsunau ciocanele amețitor, după care toți se strângeau în jurul unei mese de piatră. Jean Cristea aducea cafeaua neagră, mirositoare, Alexandru, glumind, turna în pahare cât cupele ceva din ale lui Bachus. Și, uite așa, noi stăteam mult, discutând despre

pregătirea expoziției internaționale din Norvegia, spre finele anului.

De multe ori începeam a le povesti despre mare, despre malurile ei abrupte, despre neliniștea valurilor... mirosul brizei, scâncetul pescărușilor... farul din zare... poveștile despre sirene... iubitele marinarilor din tavernele orașului cotropit de melancolie... – Ah, cât de sublim răsună: „valurile mării”, „furtuna”, „corăbii”, „sirene”!..

„Pentru mine, – spune Jean Cristea, – malul mării înseamnă malul lumii, fiindcă marea, în diminețile liniștite, se contopește cu cerul, și în acel moment ei devin ceva unic, o poveste albastră-verzuie. După care, da ici, da colea, pe orizont apar, ca niște stele în liniștea nopților de ianuarie, corăbiile; vântul ușor aduce strigătul pescărușului mai aproape de auz, trezește la realitate, iar tu, nevrând, mirat, fermecat de mare, exclami, ca un copil nevinovat: „MAREA!..”.

După care eu continui cuvintele lui Jean: „Îmi aduc aminte de una din diminețile neobișnuite de vară... S-a lăsat ceața de lapte, cuprinzând totul, singurătatea transformând-o în iluzoriu... Pe o cărare abruptă am coborât de pe mal mai aproape de plajă, în locul poreclit de marinari „Țara pescărușilor”. În acel loc, vara sau toamna, în septembrie, eu mă întâlneam cu marea. Dezbrăcându-mă, eu mă aruncam în valurile ei, care mă îmbrățișau cu frigul lor, mă înveleau cu lichidul lor, sau, poate, – cu lichidul lumii, a lumii lichide, în care zac mustind razele soarelui și tainica lumină a lunii, ducându-l, răscolindu-l prin toate cotloanele pământului – prin aburi –, și-n ceruri înalte; fiindcă starea tăriei rămâne pentru mine o poveste neterminată, ca un atom pe care ființa umană a început să-l dividă, căutând nemărginirea neivită încă la orizontul cunoașterii. – M-am

aruncat în mare, și mi se părea că cineva m-a înfășurat cu un voal de mătase, sau, poate, cu Duhul Universului...

Totul părea nespus de liniștit, tainic. Apa mângâia trupul meu, ca un sculptor, care, dând dumnezeire, modelează lutul și, astfel, în această formă, eu aș putea pluti până dincolo de margini... Aș pluti, aș pluti, după care, brusc, m-aș întoarce la mal...

.....

Mai târziu m-am întors în curtea unde statuile se făceau parcă în lumina soarelui, lucind, aducându-mi aminte de ceva forme himerice. Alături de mine mergea Nik și Ksenea. Pe niște trepte înguste ne-am ridicat la atelierul lui Kasian. Acolo, pe etajere, - aceleași obiecte, dragi nouă, care întăreau speranța, că el (sau, poate, trecutul) nu ne-au uitat. Pe aceeași etajeră, unde, lângă cărțile lui Rainer Maria Rilke, Ufe Calde, Franz Kafka, Odysseas Elytis, stăteau și cărțile lui Nik. Aceasta ne-a impresionat adânc. Pe buzele lui Nik eu am observat o ușoară mimică de satisfacție.

... Am venit aici - în acest locșor - cu prietenii, cu speranța să mă simt bine, adică - să mă eliberez de învârteala zilnică și să mă afund, ca o nălucă, în mrejele plăcerii, să mă contopesc cu aroma cafelei arabice, cu glumele spirituale ale prietenilor...

... Privesc clădirile ce se înalță în jur. Priveliște pestră!... Câteva din clădiri se aseamănă cu cea din Piața Rosseti. De aceeași culoare, aceeași balcoane sure. Mă uit mai atent și parcă simt răceala holului mare, dau de vechiul lift din fier forjat, cu mici gemulețe, ca niște colivii, urc niște trepte. Urc acolo unde veneam de atâtea ori, dar drumul, ca

și treptele spre iad, ascund de mine taina sa. Totul este înfășurat în întuneric, – este un drum fără cunoaștere, undeva – în adâncul memoriei. Cad... Mă rostogolesc în jos... Dar, parcă am rămas pe loc, – clădirea dispare undeva în nadir, în hău, de unde trebuie, trebuie să răsară lumina. Presimțirea coborârii orifice, sau pragul morții, pe care am stat deja, din nou, pentru o clipă doar, au renăscut în mine.

Văd acea clădire. La capătul aceluia drum tainic (curte interioară, privită de sus, totdeauna mă speria, – mi se părea că mă aflu pe un pod șubred) eu am întâlnit lumina blondă, sunetele chitării, frânte de timp, ca un zbor al pescărușului rănit.

Poate că trebuie să existe vreo șuviță a uitării, o scânteie, ca o reflecție din oglindă – poartă spre altă lume, poartă în timp...

Încep să mă trezesc dintr-un somn adânc. Azi, pentru prima oară, am văzut întâlnit florile de cais...

De ieri m-am oprit din peregrinările prin oraș, ca într-un somn, cuprins de ceață. A obosit. Era foarte cald, dar, încetul cu încetul m-am obișnuit cu o astfel de vreme. Am ajutat-o pe Ksenea să aranjeze anticariatul, pereții. – Ciudat e acest Dan!... Are atâta energie, copilărie, dar și destulă măiestrie. A transformat anticariatul Ksenei într-un atelier în stilul lui Kokto... Un cal, o oglindă, iar în oglindă, de parcă acolo s-ar fi strâns timpii tuturor acelor cărți, – o poartă spre propriul timp. Săgețile, ce intersectau totul, simbolizau interferența timpilor și participarea lor în doar un timp, accesibil nouă, prin care se poate intra în „tunelul timpului”. Calul din desen stă, de parcă păzește pe cineva de dincolo de draperie, iar principalul personaj din vitrină este – Don

Quijote de la Mancha. Deasupra oglinzii – o hartă veche. O lume tainică, rece, prăfuită, ademenitoare, îmbătătoare.

„Mirosul de aici e – ca într-o biserică”, – spuse cineva, privind prin ușa deschisă.

Pentru Ksenea – acesta-i locul de muncă! Acolo, ea se simte ca într-un sobor a lui Dumnezeu-Timpul. Pentru lumea ei nu există imposibilul. Poate că ea nu prețuiește îndeajuns unele lucruri.

Intrând în acest sobor, eu m-am eliberat de simțământul personajului tainic, ce până nu demult se ascundea în răceala sufletului meu.

Aici, în anticariat, eu am găsit TAINA, și aici, primăvara îmi va încălzi inima mea... Noaptea sufletu-mi umbla undeva. Nu țin bine minte, dar el – sufletul –îmbia pe cineva, după care, pe neașteptate, se întorsese în alt timp al dragostei neîmplinite...

În București au înflorit magnoliile. Orașul copacilor – Bucureștiul – a început să capete viață. Simțeam cum urcă sevele în verdele crud al teilor, salcânilor din Parcul Cișmigiu. Mă plimb singură între Piața Rosseti și Piața Galați. Vântul îmbătător al primăverii cuprinde trupul meu obosit, se joacă cu el, ca un copil cu o păpușă de mătase.

„Acasă, – îmi șoptește gândul, – acasă!...”

Mă întorc acasă, unde găsesc ceea ce nimeni nu poate să uite.

Vreau să mă rup (ca un meteorit ce se desprinde din planeta sa) de toate drumurile lumești. Intru în cameră. Obiectele ce mă înconjoară în acest moment au început să mă enerveze... Pregătesc cada cu apă. Apa fierbinte mă transpune în altă lume, în care mâine voi pași cu îndrăzneală și curaj, înainte...

.....

INTERMEZZO

Atunci când Vasile Semeniuc dorea să se rupă de realitate, când clipa grea a tristeții îi măcina gândul, când, în clipele de nesomn de el se apropiau, ca o pasăre neagră, neliniștea, sau soarta rea, el implora cerul să nu se întunece. În astfel de întâmplări cerul pentru el era unicul ascunziș. Îi venea să zboare chiar dincolo – în sus!..

„Iată – acolo-i Ursa Mare, mai încolo Andromeda, Casiopeia, ca o oglindă a frumoasei zâne, în formă de romb, iar mai încolo Steaua-Alcoor, iar mai departe..., și gândul îi zbura în infinit, nu prin irișii curați ai ochilor lui, ci prin antenele nevăzute ale gândului. – Clipa de înaripare!... Închidea ochii, strângea până la tremur, pleoapele; după o clipă le deschidea și, cu privirea-i tulbure, căuta încă necercetatele Găuri Negre, de care auzise doar, Alcoorul, Cvațarii...

De data aceasta Vasile se afla la hotelul „Palace”. Jurnalul, pe care el l-a obținut de la prietena Larisei, Laura, încă înainte ca aceasta să plece peste graniță, îl tulbura. Ceea ce s-a întâmplat între Vasile și Larisa, era neclar. De aceea, recitind jurnalul ei, Vasile spera să ajungă la vreun adevăr...

Închizându-l ușor, de parcă în mână ținea nu un jurnal de zi al fostei lui iubite, ci o clepsidră de cristal, temându-se ca nu cumva ciudatul nisip să se scurgă din ea, printr-o fisură abia văzută, care unea cele două sfere, fiindcă acesta ar însemna sfârșitul în toate și-n tot...

Pusese jurnalul de zi la locul lui, încălță pantofii ușori de vară, își pieptăna părul creț, ce se lăsă ca un val blond pe

umeri, îmbracă o scurtă albastră, ieși, închizând ușa cu cheia.

Apăsă pe un mic buton, liftul porni; ușile duble mișcându-se ușor, zumzăiau parcă legănat. Ieși din lift. La intrare se salută cu portarul, predă cheia și porni spre ușa principală...

Afară se simțea mirosul de aer curat, automobilele circulau liniștit, lunecând ușor pe asfaltul spălat de ploaie al bulevardului. Un vânt călduț și răcoritor de vară mângâia alintător cu șuvițele-i nevăzute obrajii trecătorilor...

În vitrina cinematografului „Patria” atârna un afiș mare, colorat.

Un om slab, înalt și roșcat, – semn al corectitudinii și rectitudinii, cu o mapă neagră în mână privea atent la tinerii trecători, ce discutau între ei, se uita astfel, de parcă, iată-iată, din gura lui va ieși un cuvânt, care va acoperi cuvintele fără perdea ale tinerilor, ca apoi să studieze din nou trecătorii.

„Moralist”- îi veni în minte, potrivit-și gulerul cămășii, porni spre restaurantul „Podgoria”, ca să-și ia o gustare, ca apoi să se hotărască cum să procedeze mai bine...

Trecând pe lângă polițaiul, ce-și executa obișnuitul rond, apoi pe lângă un grup de fete vesele, lui i se păru că printre ele, lângă vitrină, stă și Laura. Deja se pregătise să strige ceva, când fata, care părea că seamănă cu Laura, se întoarse, pironind privirea asupra a ceva în necunoscut. „Se aseamănă cu Laura, amândouă îs blonde”, – gândi Vasile, trecând pe partea cealaltă a străzii, ca nu cumva să-l ispitească vreun gând iscoditor și să se apuce a se lega de fete, ca mai înainte „moralistul”, ce se adresa băieților. Grăbi pașii spre primul telefon, de după colț, formă un număr - 0217385573.

-Alo!..- Familia Ștefan?..
- Da, - răsună în receptor.
- Bună ziua. Eu sunt - Vasile Semeniuc..
- A, Vasile?.. - Bună ziua!... Pe Laura o cauți? -
întrebă mama Laurei.
- Da, da, ați ghicit, stimată doamnă..
- Vino, te rog, - Laura!- își strigă fiica.
- Laura?- întrebă Vasile.
- Da, eu sunt.
- Bună, Laura. - Haide, te rog, fă cum știi, vino, să ne
întâlnim, vreau să te întreb câte ceva...- Să-ți spun...
- ...și eu trebuie să-ți spun ceva..., - se auzi la capăt de
fir.
- Atunci, vino repede, - spuse cu bucurie Vasile. -
Coboară treptele... Eu te aștept lângă galeria de artă „Simeza”.
- Bine. Voi fi acolo imediat.
- Te aștept, - spuse vesel Vasile, punând receptorul în
furcă, iar în gând îi veni întrebarea: „Oare când s-a întors
Larisa din străinătate?...”.
Ieșind din cabina telefonică, Vasile porni pe ulița
lăturalnică la locul de întâlnire stabilit.
În tot corpul lui clocotea sângele-i tânăr.

REALITTE

De când Vasile o cunoscuse pe Larisa, nu i se putea reproșa nicio deviere de la obișnuință: se ocupa cu știința, citea, pleca în excursii, își ajuta colegii-studenți la diferite activități...

Erau de toate...

Uneori, gândurile lui curate, ca o floare de cireș, îi alintau echilibrul.

Activitatea lui calculată de zi cu zi se deșira uneori în inima lui, ca niște călți pe scământăria scârțâindă, iar în cap i se înfîgea lumina soarelui, atât de necesară omului-student, care, la începutul drumului său în lumea largă a cunoașterii, se află la răspântie; diplomatic se opune nebuniei timpului, doar ca să avanseze pas cu pas. În astfel de momente el nu se simțea inutil, fiindcă se lupta, pășea înainte. Nu i se părea că este singur între acele generalități nesemnificative și tulburi, ce, ca un cuc, se zbătea să se apropie de adevărul lui.

Simțea că ceva-i răscolește sensul, că un fel de spirite îl îmbărbătează și că cuvintele trebuie primite în interior cu majuscule.

Poate că o astfel de nuanță a caracterului o neliniștea pe doamna Klementina Șirianu – mama Larisei. Sau, poate... și, acesta-i tot adevărul: inegalitatea socială. – Larisa – fiica unui domn de rang înalt, de pe lângă un minister, iar Vasile Semeniuc – fiul unui simplu țăran din nordul provinciei, ne colectivizate încă, cu o frumușică și modestă gospodărie... Deși, Larisa niciodată nu făcea această distincție, probabil și din faptul că-l iubea pe Vasile...

„Tu te ascunzi de lume, Vasile, – îmi spunea de multe ori doamna Klementina, – își aminti Vasile, așteptând-o cu nerăbdare pe Laura, ca să afle noutăți despre logodnica lui, pe care nu a mai văzut-o de atâta amar de vreme... Nici până azi nu pot să-mi explic despre ce fel de „lume” îmi vorbea doamna Klementina... Atunci eu eram sigur, că drumul pe care am pornit, nu voi primi lovitura de după colț, și că trădarea îndărătnică, îngâmfarea, destrăbălarea morală și toată dăruirea și speranța, cu o putere frenetică, fermecată și în plenitudine se vor deschide altfel în sufletul meu de țăran.

.....

După ceva timp, la locul stabilit, veni și Laura.

Într-o clipită, Vasile sări ca un băiețandru, dar repede se stăpâni și, ca un adevărat gentleman, porni la întâlnire cu Laura, pe care nu o mai văzuse de la acea seară fatală, când ea adusese notița de la Larisa, iar împreună cu ea – și jurnalul ei de zi.

Îi sărută obrazii rumeni și parfumați, o salută de câteva ori, zâmbind nevinovat, Vasile întrebă grăbit:

- Ce-i nou, Laura?...

- Am primit o scrisoare de la Larisa, – răspunse ea, lăsând să-i zburde din colțul gurii, ca o rândunică, un zâmbet.

- Dar despre mine, ce?..., – întrebă Vasile nehotărât.

- Mai bine să plecăm de aici... – Aici e plin de trecători, – spuse Laura, fâstâcindu-se copilărește, luându-l pe Vasile de mână.

- Haide să intrăm în restaurant, – o invită, zâmbind, Vasile.

Tăind bulevardul, în câteva minute ei se aflau în restaurantul „Lido”. Vasile comandă o sticlă de cabernet. N-a trecut niciun minut, și chelnerul aduse sticla comandată și, cu mișcări deja obișnuite, deschise sticla, turnă în pahare lichidul roșu transparent – un vin vechi și de marcă.

Chelnerul mânuia iute sticla, zâmbind prietenos, din când în când aruncând privirea muștrătoare ba la perechea de la masa vecină, care discuta aprins, gălăgios, ba la un tip uscățiv, cu ochelari, care a băut în grabă o sticlă, comandând încă una. Poate că dorea să-l enerveze pe chelner, – gesticula cu mâna în direcția lui, împingând cu o mișcare bruscă spre marginea mesei o sticlă goală, cât pe ce s-o spargă.

Chelnerul îndreptă cu grijă fața de masă de pe masa lor, încet, ca să nu-i deranjeze, îndepărtă o fărâmitură nevăzută pe o tavă lucioasă, după care dispăru undeva pe holul lung, mobilat modest.

- Pentru noi!, – rupse tăcerea Vasile, – ciocnind paharul, – ... pentru... „noutăți”...

- Pentru noi, – repetase Laura, zâmbind mecanic, – și... pentru „noutăți”, – adăugă blând, scoțând din poșeta neagră un plic alb.

Punând paharul pe masă, Vasile luă cu mâna stângă plicul, pironindu-și privirea pe plic, surprinse scrisul Larisei, atât de cunoscut lui. Deschise plicul, citi, reciti, răsfoi paginile încet, fiindcă scrisoarea număra multe pagini, dar nu găsea măcar un cuvânt despre relația lor.

- „Noutate” interesantă!-â, – spuse Vasile, privind mirat la Laura, – este o scrisoare interesantă! – N-ai ce spune...

- Broboade fierbinți, mărunte, ca picăturile de rouă i-au năpădit tâmplele.

Laura tăcea, fiindcă în astfel de momente cuvintele nu aveau nicio importanță. Ea știa asta.

Vasile turnă vin, bău până la fund, aprinse o țigară, tăcea, inhalând fumul înecăcios al țigării, fără măcar să clipească sau să tușească, deși nu era un fumător înrăit. După aceea, răsfoind încă o dată scrisoarea, întrebă pe Laura:

- Dar rândurile despre mine unde-s? - „În pădure au zburat, pe o buturugă s-au așezat”, - își aminti cu voce tare un fragment dintr-un cântec ucrainean vechi, după care, ștergându-și fruntea de broboade, adăugă: „Ști ce, Laura, crede-mă, mai repede voi crede în vise, decât în mine...”

Scrisoarea de la Larisa era lungă, plictisitoare, iar în partea a doua - plină de dulcegării, de dragoste față de prietena sa Larisa. O numea „cea mai scumpă”, „înger”, spunându-i că ea deseori tânjește după ea, ca după propria-i mamă, că nu poate dormi cu nopțile, că a fost la Aarhus, bătrânul oraș din frumoasa capitală a Danemarcei, că a văzut acolo multe magazine moderne, anticariate interesante, expoziții ale artei moderne. Totuși, pe ea nu o preocupa nimic din toate astea, fiindcă tot timpul este ocupată cu învățătura. Spunea că, la plecare s-a jurat față de mama sa că nu va comunica cu nimeni din foștii ei prieteni, și, în caz că va face așa, își va continua vacanța în Danemarca, se vor adresa ambasadei Danemarcei, și, probabil, la sfârșitul semestrului doi, o să-i facă o vizită...

„No, ca să vezi!..”, - gândi Vasile, zâmbind amar spre Laura.

A vrut să-i spună ceva, dar să se destăinuie întru totul Laurei, nu putea. Trebuia să-și ascundă sentimentele, ceea ce era foarte greu pentru el. Deși, cântărea el gândurile, fiecare dintre femeie îi ghicește sentimentele mai repede,

decât orișicare dintre bărbați. Fiindcă femeile posedă calitatea de a cunoaște cele mai adânci simțăminte ale omului, să le aducă în starea pe care o vor ele, să se joace cu ele, ca după aceea să le arunce la gunoi, ca o jucărie stricată, de care nu are nevoie nimeni. De aceea căută cu privirea chelnerul, ca să-și mascheze simțămintele sale cu cuvinte ceremonioase, care, adeseori, nu i se potriveau:

- Domnule ospătar, aduceți, vă rog, încă un pahar de vin și ceva de mâncare. Două porții. Și, pentru domnișoara - prăjitură.

„Trebuie să am răbdare, - gândi Vasile, străduindu-se să uite de tot ce era neplăcut, ce acum îmi stă în gând”. Totuși, gându-i zbură doar la ea, îi stăruia în inimă, până ce Laura nu-i întrerupsese starea respectivă, întrebând-ul parcă în șoaptă:

- ... și, chiar nu a amintit nimic despre viitorul vostru?..

- Nu, - răspunse sec Vasile, - nu a scris. Nu era în stare să-mi trimită măcar o vedere, La-ri-sa mea, - spuse, silabisind, iar în gând preamărea numele ei, drag lui, pe care-l purta cu el încă de la începutul cunoștinței, ca și în ultimele două luni, de la plecarea ei peste graniță, era mândru de el, acum, - și de jurnalul ei - singurul lucru ce mai rămase de la ea, jurnalul, pe care l-a adus această fată fermecată, Laura, ce stă cu el acum în fața lui, sorbind vinul roșu, înșelător, ce strălucește fermecător în pahare de cristal.

- Nu te întrista, Vasile, - spuse Laura, apropiind scaunul mai aproape de masă, - eu cred în dragostea voastră. Ea trebuie să renască.

Făcu o scurtă pauză, aprinse o țigară, adăugă:

- Poate nu are timp să scrie mai mult, mai pe înțelesul tău...

Vasile vru să spună ceva, dar cuvintele lui au fost întrerupte de chelner, care, cu aceeași mișcări de maestru, aduse grătarul, salata și pâinea. Spunându-le „poftă bună”, chelnerul se retrase discret spre masa vecină, strângând paharele goale, lăsate de clientul vorbăreț.

- Pentru noi, Vasile!.. Pentru noi și pentru tot binele din lume!.., - spuse Laura, vrând să detensioneze momentul.

- Pentru tot..., - răspunse Vasile, dând libertate zâmbetului, ce mocnea undeva în adâncul sufletului lui rănit, și se aplecă spre umărul Laurei.

Laura zâmbi, bău o înghițitură de vin; ochii-i străluceau.

Vasile puse paharul pe șervețel, strivi mucul de țigară în scrumieră, murdărindu-se cu scrum, luă șervețelul, șterse unghiile, cărora obișnuia, zilnic, să le dea atenția cuvenită.

În celălalt colț al restaurantului se auzeau acorduri ușoare ale orchestrei.

De bar se apropiară câțiva tineri, perechi, perechi, așezându-se pe tabureții înalți, cu suporturi auri.

- Nu-i cumva Jean, tipul acela din stânga?, - spuse Laura.

- Nu cred. Dar, poate, - răspunse Vasile, ridicându-se, ca să se convingă. În acel moment băieții de la bar s-au ridicat, punând, parcă, la cale ceva, răzând, au ieșit, fără să consume ceva.

- Tipul care stătea la masa vecină, din stânga, goli încă câteva sticle, se mută pe alt scaun, așezându-se cu spatele la ei.

Orchestra cânta un vechi tango italian.

În restaurant a început altă atmosferă. Oamenii discutau mai tare, probabil și din cauză că registrul orchestrei s-a schimbat, – acum cântau o polcă mai antrenantă.

Nu departe de masa noastră, unde stăteau câțiva bărbați de vârsta a doua, bine îmbrăcați, iar unul din ei, gesticulând, explica celorlalți de ce țara N nu aderă la pactul trilateral, în domeniul apărării, precizând aritmetic numărul de avioane necesare în luptă, în eventualitatea izbucnirii unui conflict armat în zona Z...

Vasile nu mai aducea în discuție subiectul Larisei, deși inima îl durea, el se făcea că nu-i pasă, fuma țigară după țigară, discutând despre tot felul de nimicuri.

În sufletul Laurei, probabil că exista același gând, că „timpul rezolvă totul”.

În acel moment, Vasile își aminti rândurile citite cândva: „Nimeni nu vede cum lumea se afundă treptat în oceanul lumii, pe fundul căreia dăinuie două personaje fantastice, neînvînse, din piesa nescrisă încă a omenirii: bătrânețea și moartea”.

Cuvintele „bătrânețea” și „moartea” îi accentuară tristețea de pe obraz și nu a mai dispărut până când ei nu au ieșit din restaurant...

Afară strălucea soarele de vară, cu obraji portocalii...

Parcurgând același drum ca și la venire, Vasile s-a înțeles cu Laura, ca, în caz că vor mai fi noutăți despre Larisa, să-l anunțe la același telefon.

Luându-și rămas bun, cu zâmbet pe față, Laura plecă în direcția străzii de lângă Sala Palatului.

Indiferența trecătorilor, furnicarul orașului, zgomotul mașinilor, schimbarea statică a semafoarelor – pisicilor tricolore ale orașului, asfaltul încins, guguritul porumbeilor de pe platoul Amfiteatrului, – toate acestea, ce compuneau atmosfera orașului colorat cu gustul dulceag al vinului, l-au trezit pe Vasile la viață. O mână nevăzută l-a pus, dar decisă, îl puse, ca pe jucărie, într-o „cutiuță” a mișcării. Pașii lui se contopeau cu pașii trecătorilor, lin, și el, ca și alți oameni, se grăbea undeva, fiecare cu problemele, durerile, speranțele, neîmplinirile sale, cu propria-le poveste a vieții...

PASĂREA ROȘIE A VERII

... Seara se furișa la fereastră ca o pisică sură. Umbra cireșului de lângă geamul din grădină se prelingea pe perete, undeva peste mobila casei, somnoroasă, după care se oprea pe clapele vechii pianine, cuprinzând încet totul.

Larisa se apropie de fereastră, privi afară.

Afară stătea o liniște fierbinte de vară.

În camera spațioasă, de unde a ieșit adineauri, se purta o discuție aprinsă, care pentru ea nu avea nicio importanță.

Mikola, fiul unui inginer bogat, o mai veche cunoștință a mamei Larisei, adus în casă, ca o „schimbare”, din acel moment când părinții Larisei au reușit să-l înlăture pe Vasile, vorbea cu tonul ridicat, străduindu-se să rămână pe propria-i poziție, cu gândul să-i domine pe toți, dar în astfel de situații, cuvintele lui deveneau invers, – fără o anume putere de convingere, pustii.

O astfel de discuție totdeauna lăsa un sediment neplăcut în inimă, de parcă se lovea de ceva necurat, și, în astfel de momente, se părea că trebuie neapărat să te speli pe mâini, precum Pilat din Pont, după judecată.

Larisa făcu un pas de la fereastră, își schimbă bluza de ie, se cutremură, de parcă era decembrie în casă, și se duse în camera ei, gândindu-se cum va fi mâine, la plecare...

Apropiindu-se de scaunul mare și primitiv, aprinse veioza, luă volumașul neterminat al scriitorului japonez Natsume Soseki, „Neliniștea inimii”. Citea, citea, iar în gând îi apărea chipul lui Vasile, după care se retrăgea, plutind dincolo de orizont. După care începea să-și închipuie cum va fi a doua zi...

În imagine apăreau munții, câmpii, de lângă aeroport, care, mâine vor rămâne în urmă, iar avionul va decola, ca pasărea în sus... Prin geamul rotund, cu sticla groasă, undeva la orizont, sub aripa avionului se vor arăta clădirile înalte, câmpuri petroliere, cu sonde înalte, ascuțite, ca niște sulite imense, câmpii, acoperișuri de tablă a caselor de la țară, a instituțiilor, ce străluceau sub razele puternice ale soarelui, care, mai apoi, se distingeau din ce în ce mai puțin, iar mai departe se întindeau limbile mari ai pădurilor verzi de brad. Avionul va descrie un cerc mare deasupra pădurii, se va ridica în sus, pe urmă va lua curs direct spre sud, vor trece cinci ore, după care se va ridica și mai sus, va face încă un cerc, după care, înclinându-se încet, cu aripi desfășurate, ca de corb, se va lăsa în jos și, în scurt timp, se va afla pe aeroportul din Danemarca. Acolo, probabil, ea va fi așteptată cu flori, ca și vara trecută.

În închipuirea Larisei se creionau acțiunile ei viitoare... Ea vede deja cum avionul face încă un cerc și, brusc, merge spre aterizare. Ea se ridică încet, ca să nu se dezzechilibreze, după care – se așează la loc, legându-și mijlocul cu centura de culoare neagră. După care, ca prin vis, aude scârțăitul frânelor, iar mai departe – sunetele tot mai clare ale pasagerilor și obișnuita forfotă. Cu mâna stângă, protejată de o mănușă albă, își ridică din coșuleț revistele de modă și ziarele, cumpărate de la chioșcul de pe holul aeroportului, ce până atunci stăteau necitite pe genunchi ei, le pune în buzunarul din spate al poșetei maronii, se uită încă o dată în gemulețul rotund la pistele lungi și înguste de ciment ale aeroportului, pornește liniștită spre ieșire. Oprindu-se lângă cabină, privește spre pilotul-secund, care iese în întâmpinare – un băiat înalt, blond, cu nasul ascuțit, zâmbitor, ce radiază în fața ei de

satisfacția zborului reușit, parcă vrând a spune: „Iată, doamnelor și domnilor, am aterizat la timp. Echipajul, în special eu, merităm un sărut!” ...

Larisa se uită la treptele scării, aduse la ușa avionului, caută din priviri, jos, fața cunoscută a cuiva, după care, hotărâtă, pășește înainte spre ușă, se aruncă în primul taxi sosit în întâmpinarea pasagerilor.

- La hotelul „Hellerup Park”, - spuse ea șoferului.

- Șoferul tăcut se conformează, apăsă pe un buton, accelerează și mașina o luă încet din loc. Manevrând volanul repede, el scoase mașina pe autostradă și peste aproape jumătate de oră ea deja urca cu liftul în camera de hotel.

Vara trecută, zburând cu avionul, după aterizare i se făcu rău, de aceea acum se gândea la primul lucru ce va face, odată ajunsă acasă, - să se întindă în pat, să servească un suc de lămâie și să stea întinsă în pat.

Ieșind din lift, pe lângă ea au trecut doi negri, care discutau ceva aprins, gesticulând cu degetele.

Pregătind cada, Larisa, dezbrăcându-se, strânse brâul lung și blond într-un ghem, prinzându-l într-o nișă, intră în apa fierbinte, primitoare, ca într-o poveste, spusă seara târziu de mama ei, după o zi plină de năzbâții.

După baie se cuibări în patul moale, întinzând mâna după receptorul telefonului, așezat pe noptiera de lângă pat, unde își aruncase poșeta sidefie.

- Alo! Recepția?... - Trimiteti-mi, vă rog, în cameră cafea și suc de lămâie, și fructe.

În câteva minute chelnerița într-un halat alb, cu gulerul bine apretat, cu șorțulețul roz, mărginit cu două buzunărașe dantelate, cu o panglică albă-n păr, zâmbitoare, salutând respectuos în engleză, trăsese lângă pat căruciorul micuț, cu bunătățile comandate.

Urându-i „poftă bună”, fata ieși.

După un astfel de drum lung, Larisa mânca cu poftă. Băuse și sucul, deschise televizorul.

Se transmitea o demonstrație studentească, explozii într-o piață publică, demonstrații împotriva terorismului, a xenofobiei, - oamenii duceau niște pancarte mari, scandând, până la venirea polițiștilor călare. Dar, fiindcă ea nu stăpânea încă bine limba daneză, Larisa stinse televizorul, coborî din pat, încuiase cu cheie ușa solidă și, lunecând cu papucii de casă pe covorul moale, se aruncă din nou în pat.

Stinse televizorul.

„Dimineață trebuie să merg la Universitate, acum trebuie să mă odihnesc”, - gândi Larisa.

În cap încă-i mai vuiau sunetele din avion, care ca un ecou răzbăteau de undeva, de dincolo de memorie, trăgând-o încet în paradisul somnului.

Dincolo de perete, în camera vecină, cineva scăpase un vas.

Ca să audă mai bine, scoase capul de sub cearșaf, aciui urechile. Nu mai auzi nimic. În curând totul se liniști. Doar în memorie, ca niște pete sure, pluteau: aeroporturi, străzi, mama, tata, Laura, - doar Vasile lipsea acolo pe aeroport, fiindcă mama și tata i-au interzis sever ca să nu-i spună nimic despre plecarea ei peste graniță, iar el, după acea ceartă, plecase la țară, la părinții lui, în nord, chiar la granița cu Ucraina, într-un sat de pe malul râului Tisa. Acolo i se arătau pădurea verde de brad, munții, crestele Măgurei, casele, acoperite cu șindrilă, turmele de oi, coborând dealul abrupt, clinchetul clopoștelor... După care - apa caldă din cadă, marea, valuri, pescăruși, bărci, marinari veseli, fete cu rochițe purpurii, Vasile, stând la masă cu o țigancă ce-i ghicea în palmă, trăgând cu sete

dintr-o țigară ieftină, șuieratul trenului, ce trecu ca vântul pe lângă clădirile cufundate în umbrele plopilor de la marginea drumului, pe care treceau copii, întorcându-se de undeva de departe, cu sacoșele pline de fructe, cântând un cântec, cunoscut și de ea, de la școală, din copilărie, care se scursese la vale deodată cu pârâul, ce susura la poalele dealului, aceluși sătuc mirific...

Somnul adânc își făcea veșnica-i datorie pe deplin în fața unei frumoase fete, o domina, purtând-o prin mrejele lui într-o lume de nimeni știută...

...Se oprise undeva pe o insulă...

Acolo ea și Vasile se plimbă în voie toată ziua. Ea a început chiar să scrie și poezii, poeme. Încercase chiar să înșire niște rânduri, pline de tâlc, de proză scurtă, gândind să scoată cândva și o carte, pe care, mai târziu s-o citească copiilor ei... Iar redactorul unei reviste anume, zilnic îi scrie scrisori, în care-i spune ca ea să se grăbească a termina măcar prima parte a povestirii, și, că lui, redactor-șef, îi face o mare cinste să colaboreze cu ea... Deja și peste ocean s-a dus vestea despre inegalabilul ei talent. Primise chiar și niște premii. Momentan ea încă nu s-a hotărât dacă să-i trimită sau nu ultimele ei poeme, pe care le recitește zilnic în gând, uneori, când e singură, – cu voce tare, descoperind că are și talent de mare artistă, încât crede că ar putea juca chiar ea rolul principal dintr-o presupusă piesă, făcută colaj din acele poeme și unele fragmente mai dramatice ale prozei; vede în fața sa actorul închipuit, poartă un dialog cu el, știe că el există, cum există – după părerea lui Vasile – și Actorii, Vocile, Umbrele, Ecourile, despre care el visa de multe ori să scrie...

... Se opri într-un timp mai apropiat, când amândoi stăteau la o răspântie de drumuri...

... Afară era o iarnă ca de poveste...

Pășeau pe o alee. Era multă lume. El îi eliberă mâna fierbinte, se duse să caute un loc liber la restaurantul „Olimp”. Ea se oprise lângă oglinda de pe hol, învârtindu-se în fața ei, își îndreptă șuvițele părului de aur, ce-i cădea lin pe frunte, aruncă privirea în direcția clădirii, de unde răsunau niște sunete cunoscute. Poate – de la grupul de băieți, ce se chinuiau să înlăture zăpada de pe linia tramvaiului, ce în ziua respectivă, după toate probabilitățile, nu circula, iar oamenii așteptau în zadar, scrutând depărtarea, tropăind în stație.

- Hai să intrăm, – auzi în spate vocea lui Vasile, – vino, am găsit o masă liberă, dar... promite-mi că n-ai să mă cerți față de oameni, – bone?... – Despre aia... vom vorbi acasă.

- Bine, – acceptă ea, scăpând un zâmbet scurt, de pe buzele roșii de frig.

Am intrat. Ne-am așezat la masa acoperită cu o față de masă albă, cu marginile brodate în cruciulițe. Nu departe de masă cânta orchestra.

La început gălăgia din interiorul restaurantului nu ne deranja, ca pe urmă a început să ne deranjeze, fărâmițând cursul ei în scurte fragmente. Am discutat despre lucruri mărunte, încât eu am și uitat despre înțelegerea noastră anterioară de a nu mai răscoli trecutul, ce s-a interpus între noi ca o adâncă râpă, în seara aceea. El nu mi-a răspuns, doar și-a strâns degetele în pumn, încet, ca un rac cleștii săi, le-a pus pe masă, vrând să lovească lemnul acela mut, să întrerupă totul: gălăgia, frânturile din discuție, ce-i încordau până la durere nervii, dar se răzgândi, îi era frică, că vor face zgomot paharele sparte, că va veni chelnerul și

o să-l arunce afară. Iar afară s-a arătat deja gerul, pictând geamurile cu flori albe-argintii.

„Ce s-a întâmplat?.. Totuși, noi am trăit atâta timp împreună!..”, – gândi Vasile...

M-a privit fix în ochi. Lacrimi amare s-au ivit în colțul ochilor, s-au rostogolit, în final, încet alunecând pe obraji, topindu-se pe buzele fierbinți...

A ieșit pe uliță. Pe cer se cernea zăpada deasă și pufoasă.

Trecătorii arătau ca niște păpuși mari, încleite cu puf. Capul îi vâjâia de la muzica tare de jazz și de râsetele clienților din restaurant.

Trecând de câteva colțuri de stradă, mergeam – nu discutam nimic.

Vitrinele magazinelor de-a lungul bulevardului „Magheru” arătau comic, arătându-și podoabele împreună cu florile de gheață, care pe ici pe colo, prin colțișoare, sau în locuri, unde vântul a reușit cumva să se strecoare, – ieșeau frumuseți fantastice.

În vitrina galeriei de artă „Simeza”- aceeași poveste. Tablourile expuse arătau ca niște desene rupestre, din preistorie.

- Mergem să ne uităm?, – i-am spus.

Am intrat în galeria de artă. El – după mine, ca o umbră, s-a strecurat înăuntru, trăgând repede ușa după el. Vizitatorii analizau picturile, după care cineva, întorcându-se în stânga, spre standul cu pliante și albume de pictură, ce-și netezea tacticos bărbuța ascuțită, ridicând ochii peste ochelari cu rame mari, ca să vadă cui anume să răspunde, semnând cu un stilou gros și negru catalogul lui, intitulat „Structura geomorfică”.

- ... e Dan Aurel!, - exclamă cineva, după care tăcu, ca nu cumva maestrul să se supere.

- Pictează foarte frumos..., - întări cineva spusele unei doamne bine îmbrăcate, cu o haină lungă și neagră, cu un fular alb, lung, înfășurat în jurul gâtului, ce-i scotea în evidență chipul frumos de femeie spirituală.

Iar un domn, cu o servietă de piele în mână, discutând cu un prieten, ațintindu-și privirea spre tabloul, pe rama căruia era scris: „Structurile lumii,,, ducând degetul arătător spre tâmplă, spuse: „Merită să investești în pictura lui! - Ai să vezi, - peste câțiva ani o astfel de pictură va costa o avere!..

- „Nu poți să știi niciodată..., - spuse celălalt domn, cu paltonul maroniu, cu glugă, - nu se știe, dar...”

O doamnă de talie mică, cu o poșetă-plic în mână, îndreptă privirea nehotărâtă către prietena ei: „Picturile-s frumoase, dar și banii... nu-s puțini! - Uită-te, de exemplu, aceea... „Înserare”, costă destul de mult!”

- E..., - zise cealaltă, - e Școala Băimăreană!.. - Clasă!..

- Da, da, - întări spusele prietenei, și se întoarse către grupul de studenți care tocmai intrau.

Erau, cred, cei de la litere..., - mi se păru. După care am dat spre ieșire... Mă gândeam că ce bine ar fi dacă și noi am avea măcar o pictură a lui Dan Aurel acasă, pe un perete din camera cu ferestre spre grădină, unde crengile cireșilor, primăvara, parcă intrau în casă, atât de aproape erau, formând un contrast de nebănuț. - Speram să am o astfel de pictură, dar...

... El mergea alături de mine, tăcut. Urmărea atent mimica feței mele. Eu mă făceam că nu observ, după care el mi-a explicat motivul: se iuta la mine fiindcă în acel moment eu îi păream o statueta sculptată în marmură. Nu

se putea observa pe fața mea nicio expresie. Orișice expresie se depărta de obrazul meu, precum aburii de primăvară, ce se ridică de pe florile albe de cireș.

Mai târziu el purta discuția despre pictură, analiza sugestivitatea ei.

După care pașii noștri au pornit pe ulițele tocite parcă numai și numai de picioarele noastre...

Peste câteva clipe noi ne-am ridicat cu liftul la etajul patru, de unde, pe niște trepte lateralnice, înguste, ne-am ridicat mai sus, la mansarda clădirii neterminate, istoria căruia o știam tot de la Vasile:

- Aflând că în curând va veni naționalizarea clădirilor, din 1947, proprietarii blocului de cinci etaje, neterminat, de pe strada Galați - cei trei frați armeni au vândut unui medic dentist toată clădirea, iar ei au fugit peste graniță.

Medicul a început să lucreze la terminarea blocului, adăugând și câteva mansarde, camere de serviciu, magazine. Dar visul lui nu s-a realizat. În scurt timp toate clădirile au fost naționalizate, iar medicul, de necaz, a înnebunit. De aceea, la etajul patru au rămas doar patru camere și câteva mansarde, pe care, pentru o sumă simbolică, soția medicului le închiria pentru studenții din provincie. Iar stafia medicului se spunea că mai umblă și azi pe coridoarele înguste ale mansardei.

... Prin ferestruica mică a mansardei lumina răzbătea mai slab, de aceea în cămăruță era semiîntuneric.

... Discutam de toate. Despre viața noastră privată nu vorbeam, ocoleam discuția, de parcă ne temeam să ne atingem, ca de niște fulgi de nea, fiindcă, la prima atingere s-ar putea topi, sau, după un timp anume, ar putea să se spargă, ca niște statuete de cristal.

În curând se lăsă încet și noaptea, în liniște, precum primele acorduri ale toamnei...

El a aprins lumina...

Veioza micuță, cu picioruș de os, cumpărat de Vasile de la un turc, din bazarul de pe plaja din Constanța, brusc împrăștiase întunericul, ca un uliu păsările cuibărite în cotloanele gospodăriei...

Clipi din ochi, ca o pisică, după care, rezemându-se cu spatele de perete, stătea nemișcat, îngândurat.

... Am început să-l rog să nu se mai întristeze. Mă gândeam: lasă, totul se va aranja mai târziu, deși părinții mei sunt împotriva căsătoriei. Noi vom pleca undeva, în lume!..

L-am rugat ca să mă aștepte, până când și eu voi termina facultatea, fiindcă eu eram mai tânără – doar în anul trei de facultate -, iar el, peste un an – termină, dar...

Vocea mea, îmi aduc aminte, ca un răsunet dintr-un clopot spart, plutea de departe parcă, deși eram aproape de el, stăteam într-un fotoliu moale, lângă fereastra semideschisă, ținându-mă de balustradă, de parcă mă temeam ca nu cumva ea să-mi alunece din mână, și atunci eu aș fi rămas singură în încăperea unde toate obiectele au devenit martorul iubirii noastre, și acum le este rușine de mine.

Cuvintele lui alunecau ciudat spre memoria creierului meu, căzând apoi, ca un bulgăre de lut argilos, în locul cel mai de preț – onoarea de fată, moștenit, poate, de la maică sa, – de aceea, încăpățânarea lui mă rănea. Am vrut să mă ridic și să plec, dar nu puteam, fiindcă inima îmi dicta: așteaptă, încă nu s-a sfârșit!..

Afară amurgul devenea din ce în ce mai dens, acoperind totul încet, cu o mână nevăzută.

Și s-a întâmplat ceea ce eu nu doream să se întâmple, să iasă din mine...

Brusc m-am ridicat, de parcă cineva ar fi apăsât pe un buton nevăzut, fără să spună măcar „noapte bună”, și am ieșit.

Pe coridor era răcoare.

Am coborât și lângă teiul rămuros și gros, ce stătea ca o statuie de piatră lângă clădirea de cărămidă roșiatică, am aruncat o privire în urmă, am strâns pumnii și am fugit pe ulița pustie.

După mine, la scurt timp, a apărut și Vasile. Văzând că eu alerg, s-a oprit și a început să mă privească, de parcă nu-și dădea seama: sunt eu – sau o nălucă. Probabil el n-a reușit să se dezmeticească, iar eu eram deja departe, și în scurt timp am dispărut de după curbă. Vasile striga ceva în urma mea, dar era prea târziu. Strada a fost tăiată de tramvaiul 21, după care în urna lui au început să curgă șirul de automobile și mașini de marfă.

Murmurul vântului de seară cădea lin peste teiul adormit...

... Scrâșnetul tramvaielor răzbătea din centrul orașului, pierzându-se mai departe după ulicioarele întortocheate...

„Credeam, – îmi spunea Vasile mai târziu, – credeam, că tu te vei răzgândi în privința relațiilor noastre și te vei întoarce.”.

Interesant, – după plecarea ta, eu stăteam lângă acel tei și nu știam pe unde să pornesc: să merg, în urmă, după tine în oraș, sau să urc din nou în cameră și să mă arunc în pat, să mă culc, ca a doua zi să analizez situația în care mă aflam în ultimul timp, să mă gândesc ce voi face mai departe.

Cântărind starea sufletului meu, eu am urcat scările, m-am spălat cu apă rece, m-am schimbat, am stat câteva clipe lângă oglinda rotundă de lângă ușă.

Involuntar, în minte mi se perindă, ca o umbră a unei păsări în zbor, un gând despre o credință veche în care se vorbește despre omul care, înainte de plecare, se uită în oglindă, pe drum este pândit de moarte.

... Luând chipiul din cuier, am ieșit...

Răceala serii îmi ciupea întărâtat obraji și buzele.

Am pornit spre Casa scriitorilor. Restaurantul era plin. Cred că înainte a avut loc vreo conferință în Sala cu oglinzi... Am luat-o încet spre Athénée Palace, la restaurantul „Cina”.

Chelnerița, o fată tânără, cu obrăjorii rotunzi și rumeni, ștergea o masă din colț, se apropie de ușă, îmi răspunde la salut, arătându-și dinții mici, deși și albi, de care cred că se mândrea, ca și cu picioarele-i drepte, cu coapsele plinuțe, – m-a invitat să iau loc la masa mea preferată, care, spre marele meu noroc, în seara aceea nu era ocupată și de unde se vedea toată forfota de la Sala Palatului, schimbul de gardieni, la ora exactă. – De la bucătăria restaurantului se auzea cum curge apa în chiuvete, ducându-se apoi undeva în venele orașului, schimbul de replici între chelneri, o melodie populară, fredonată de una dintre fete...

- Mulțumesc, frumoaso, – i-am răspuns la invitația fetei de a lua loc, așezându-mă pe scaunul tapițat, deschindu-mă la nasturii de la gâtul cămășii. – I-am cerut un pahar de vin roșu...

- Imediat, – mi-a răspuns fata, intrând după o draperie de catifea.

La masa vecină doi tipi discutau amical, iar mai încolo – în stânga, alți doi clienți schimbau replici dure, făceau în așa fel încât să se contrazică, ca apoi, unul dintre ei să zâmbească, dând parcă acordul celuilalt, care, bucurat de succes, goli dintr-un șut paharul cu vin, laudându-l pe celălalt, care dădea din cap, în semn de mulțumire, ca apoi, înroșindu-se la față de atâta vin, gesticula cu mâna stângă, dansând cu degetele în aer. I se părea, cred, că spusele lui aveau o mare importanță. După care ochii i se îngustau, erau gata în orice moment să verse o lacrimă de umilință. Observând grimasa insatisfacției pe chipul prietenului, lăsă privirea în jos. Tăcu. Se întristă... Își turnă, din sticla aproape goală, încă un pahar...

A venit chelnerul...

Vinul roșu juca parcă în sticlă.

Vasile își turnă singur un pahar, neașteptând gestul acesta de la chelnerul care se pregătea de această operație... Bău cu sete. În vene i se tulburase sângele, încălzindu-i tâmpile. Gândurile s-au împrăștiat în toate amintirile, după care imaginea i se opri acolo, – lângă teiul acela, unde el n-a știut cum să reacționeze. „Sau poate așa și trebuia să se întâmple, fiindcă în ultimul timp între noi se năștea încet încet o distanțare, un interval rece, respingător, ca o iarnă friguroasă... Sau, poate, va veni și o zi... o primăvară... Mugurii plini se vor furișa încet la fereastra casei părintești, iar eu, cu Larisa de mână, voi pluti prin iarbă până la brâu, pe cărările copilăriei, îmbătați de fericire... Tot ce s-a întâmplat, nu poate fi uitat. Doar ea-i de vină...”

Gerul pișca de obraji.

Oamenii zgribuliți de frig se grăbeau, fiecare în treburile sale.

Urcând la mansardă pe treptele înguste, – fiindcă în seara aceea liftul nu funcționa, uitându-mă la luminile de la hotelul „Intercontinental”, de peste bulevard, hotel cunoscut în oraș ca centrul desfătărilor de toate felurile, care acum i se părea o imensă torță pe fundalul sumbru al orașului.

În acel hotel Vasile nu a intrat niciodată, deși, uneori, dorea să tragă cu ochiul în culisele lui, să poată face comparație între camera sa de la mansardă și cu cea mai mică magazie sau o cameră, destinată oamenilor de serviciu, camere care se aflau chiar la etajul șaisprezece. Nimeni nu știa motivul acestor repartizări.

Ajungând la ușa camerei sale, deschise ușa, se așeză în scaunul în care acum câteva ore stătea Larisa.

Pe fruntea lui au apărut broboane de sudoare, iar în suflet simți ceva amar. Își șterse fruntea cu batista, clipi din ochi, scrutând întunericul care se lăsa, ca o perie neagră, peria penumbrelor, învăluind orașul obosit.

Fără să aprindă lumina, întinse mâna după chitara cu șase corzi – cadou de la Larisa –, atinse încet strunele, căută acordurile, începu să cânte, fredonând o romanță compusă de el, cântec care îl însoțea mereu pretutindeni:

Mansarda-i – visul meu aprins,
E casa mea, castelul meu,
Iluzia tinereții,
Malul abrupt,
Păcatul frânt, ca o aripă de condor,
Distanța între sentimente,-
E vinul tulbure, păcatul conceput

În nopți de mai – în nopți târzii...
- Avec plaisir! – Avec plaisir!..
Să-ți amintești de mine
Din când în când...
Corăbiile să le-ntorci din drum...
De ceara lumânărilor
Pereții țeș o amintire,
De vei tânji, revino iar,
Frumoasa mea mireasă din iubire...
Din scârțâit de seară,
Din ecoul scârțâitului stelar
Să-mi împletești un inelar!..
Eu am să-l port, ca amintire,
Ca visul blond – plin de iubire...
Refren:
Student am fost,
Student voi fi!
Un vis frumos printre mansarde,
Hoinar prin lume, cântăreț
De inimi – veșnice pancarde!
Mansarda-i – visul meu aprins,
E casa mea, castelul meu,
Iluzia tinereții,
Din casa părintească – în lume:
Cărăruia vieții,
Urcușul greu, plin de amintire,
Mansarda-i – veșnica iubire!..
Au revoir madam!..
Avec plaisir!
Refren:

Noaptea avea vise ciudate, strașnice... Parcă mergea undeva, pe un drum larg, abrupt. El – un om important în societate, a ajuns să meargă pe jos pe aceea cărăruie. Și, brusc, în fața lui apăru un om, îmbrăcat în negru, cu o secure mare în mâna dreaptă. Speriat, el trebuia să se întoarcă repede din drum, să fugă înapoi de unde a pornit, să se ascundă în curtea fratelui său...

.....
- „Vasile!.. Vasile!.. Să nu te întorci!! Te rog, nu te întoarce!..”, – răsuna în somn vocea Larisei.
.....

...Întorcându-se cu fața spre perete, pe partea stângă, Larisa adormi din nou. Respira mai ușor. Oboseala după un drum atât de lung se făcu simțită. Întoarsă pe partea stângă, ea se afundă într-un vis ușor, liniștit...

... Ea se plimbă pe o insulă necunoscută, citește din nou poemele neterminate ale lui Vasile, iar el și nemărginirea îl ascultă, memorând cuvânt cu cuvânt șirul întreg de poeme..

REALY

În marama transparentă a liniștii dimineții ce domnea deasupra satului, ca o lună mare și întristată încă din clipa când cocoșilor dimineții încă nu-i apăreau în vis razele cu reflexii de aur ale zilei de ieri, au început să se strecoare, ca o semiumbră, viitoarele surâsuri ale soarelui cu pomeții roz.

Un norișor albui, ca de lapte, atârname undeva deasupra grădinilor, stătea acolo, așteptând parcă, ca roua să lăcrimeze în vale cu lacrimi de cristal, iar de sub petele zgribulite ale florilor, crizantemelor de câmp, clopoțeilor și lăcrimioarelor sălbatice, de sub firele de iarbă, ascunse de umezeală, țesute fin de păianjeni, cu peliculă cenușie, să se arate temător fluturii albi, galbeni și azurii, care, dezmoțindu-și piciorușele plâpânde, să dea din aripi tremurânde, poposind din floare-n floare, dansând haotic.

Prin fereastra întredeschisă, prin perdeaua albă și subțire, în cameră se furișă un oaspete nechemat - un țânțar cu piciorușe lungi, țiuind subțire, enervant, iar în urma lui - o musculiță, ce căuta insistent o gaură în perdea, ca să poată să se strecoare în locul acela, probabil, încă necercetat, tainic, unde dormea dus Vasile Semeniuc.

Dormea cu mâinile împreunate la tâmpla dreaptă, capul adâncit în perna mare, albă și pufoasă, brodată de mama sa cu cruciulițe și motive populare.

Lângă pat, pe o măsuță rotundă, stătea o carte deschisă, iar lângă ea, răsfirate, - câteva reviste, ziare, scrisori, plicuri, creioane - totul împrăștiat haotic, amestecat. Uneori, tatăl lui Vasile îi atrăgea atenția, arătând cu degetu-i mare, noduros: „Ce-i la tine - nu-i la nimeni!- Mai multă ordine-i la mine-n grajd!..”. - Comparația-l

înveselea pe bătrân. - „Za, ha,ha!..”, - râdea bătrânul, scărpinându-se-n cap, după care, ștergându-și fruntea asudată cu palma-i muncită, își punea din nou pălăria-n cap, adăuga: „Măcar să fie cu folos!... Să iasă ceva din claia asta! - Că, vezi, la mine, donița-i plină, vezi?..”, - și-i arăta bătrânul donița plină cu laptele proaspăt, cu spumă albă, ca neaua.

.....

A trecut deja mult timp de atunci. Vasile Semeniuc a crescut, a ieșit în lumea gândurilor, precum floarea intră în fermecata primăvară, neoprindu-se din drum, ca un vânt buiac: nici în fața ierbii, nici în fața plopului, nici în fața pomilor din marea grădină.

Pășea înainte, mergea undeva în necunoscut, tot timpul întrebându-se: „De unde am venit eu oare?... - Ce caut eu în această lume ciudată?...”.

„Ai venit, fiindcă trebuia”, - îi șoptea cineva din interiorul conștiinței.

Poate că-i El, dar eu nu-l văd... Unde-i?... Unde se ascunde acel El?... De ce eu pot să-l văd?... Să-l iau de mână, așa cum mama o făcea, ca să nu mă pierd în pădurea aceea, unde umblam după ciuperci?... În doi ar fi mai ușor, nu?... Fiindcă această lume, pe care o vedem, o simțim, - e atât de largă, de ciudată, dar cred că dincolo de ea mai sunt atâtea lumi!...

În urma figurii lui de om mare, cu alura de om la locul lui, stăteau unele realizări, printre care și patru volume de poezie și două romane, bine cotate de cercurile literare ale vremii...

„Curios lucru, nu?..”, - dorea parcă să-i întărească firul gândului și ramura părului, ce se lăsa pe perete, spre

fereastră deschisă. – „Ciudat, ciudat”, – repeta parcă și vrejul de strugure, legănându-se agățată de stâlpul de mijloc de pe gang. În capătul lui, sub lavița largă, meșterită încă de bătrânul Marco, moțăia un pîsoi cu pete negre pe gât și pe spate, trecând cu vederea insistența cărăbușului, care, pentru a se cățăra pe zid, trecuse peste ceva moale și cald, frecându-și de antene piciorușele umede de rouă, rotindu-și căpușorul micuț, ca un grăunte de mei: „ah, ah, vai ce moale-i aici... Pentru a trece iarna mai ușor, am s-o iau și pe vecinica mea Cărăbuța, poate chiar și pe Marea Furnică Roșie”, – și se târî mai departe pe zid, de acolo pe o scândură, trecând de locul preferat al Marelui Păianjen, care, tăindu-și răsuflarea, aștepta să-i pice ceva-n păianjeniușul invizibil. – „Că noaptea-i lungă, – gândea el. – Iar eu încă nu am cinat.”

Vara, lavița de brad din fața casei era cel mai bun loc pentru odihna pisicii, care, umblând hai-hui toată ziua, – pe acoperișuri, prin cămărilor vecinilor, prin podurile caselor. Acum stătea acolo întins, ca un leu, mângâiat de bătrânul Semeniuc, care, cu coada ochiului se uita ba – la grămada de porumb de sub laviță, ba la copii, care se zbenguiau în curte, ascunzându-se și sub laviță. Atunci el se încrunta, strigând la copii: „Nu călcați pe știuleți, – ați auzit, dracilor?!.”, iar, pentru el: „e! – ce știu ei ce-nseamnă foamete?..”. Și, prin fața ochilor îi trecu imaginea aniilor46, când el și ai lui erau să moară de foame, dacă nu era acel săculeț de porumb, ascuns într-o groapă, în spatele casei...

Mormăind ceva, bătrânul lăsă pisica pe laviță, se aplecă după o nuia de salcie. Copiii, simțind pericolul, au întins-o la vale. Bătrânul intră în casă, se întinse în pat...

„... O, Doamne!... Voi nu știți ce a fost în 46 și 47!..., porumbul trebuie respectat, ca pe ceva sfânt. Semănat în

fiecare an, pus de rezervă... că, cine știe?... Eu am văzut cum mureau copiii de foame, în brațele propriului lor tată... - O, Doamne!.. De foame!... Înțelegeți!... De foame!...", - gândea, monologând, bătrânul, întrerupt apoi de vecinul său Rahovan, care tocmai intrase în curte, trăgând după el portița, ce scârțâi prelung.

Amândoi continuau discuția, ca mai apoi să iasă în curte, salutându-și vecina, Maria Botășăna de la Osoi, care se întorcea de la izvorul Șepusche cu două găleți de apă cristalină, „ca lacrima Domnului”, cum le plăcea să se laude osoienii cu apa izvorului lor, cunoscut de când se știe...

- Eh, ce știți voi?, - spuse bătrâna, probabil că auzise vorbele celor doi.

- Știm și noi, Marii, că și noi am mâncat pita ceea, ca și tine, schimbând vorba: - ei, ei, Marie, bătrânețea-i grea, când e viața rea...

- Că bine zici, bine zici... Și, cum a zis... no că uitai...Da, da, era un blestem, blestem, ce mai!... Dumnezeu i-a pedepsit pe oameni pentru...

- Da, da, Dumnezeu..., - continuă Maria, iar Michailo Rachovan îi preluă spusele:

- ...Și va fi așa, cum scrie acolo..., - vru să citeze din Biblie, ca de obicei, atunci când se ivea vreo ocazie să se afirme pe această temă, ca după aceea să-nșire adevăratele povești, înflorate, care, vrând-nevrând, te fermecau. Iar interlocutorul, de obicei, încerca să schimbe fluxul discuției, cum o făcu de data aceasta și Maria:

- ... S-au strâns atâția șoareci, dracu să-i ia!... - Nu pot scăpa de ei!... - Trebuie să aduc pisica de la Vasilina lui Semen, - să-i mai dau și ăluia de mâncare!...

Și cu asta discuția se încheia, fiindcă Maria, luându-și gălețile, pornea încet pe cărăruia de lângă Ghiordi Albiciuc

spre casă, iar Michailo Rachovan trecea în grădina fratelui său Vasile, unde, nepotul lui, meșter priceput la de toate, șlefuia ceva cu zor la o mașinărie, pentru moara electrică, promisă încă de anul trecut vărului său Mișco.

.....

... În această dimineață bătrânul Semeniuc dormea cu un somn adânc în camera sa de lângă bucătărie, și de acolo nu auzea sforăiturile bătrânei Mării, sunetele căreia schimbau vibrațiile aerului din cameră. Nu auzi nici zgomotul ușii, trântite de fiul lui mai mic – Ivan, care ieși în curtea cuprinsă încă de legile liniștii, nesupuse existenței.

... În grajd mugii vaca, fiindcă se trezi vițelul, tropăind cu picioare în podeaua de lemn, precum cu niște ciubote tari.

În coteț se trezi cântând cocoșul, care cu cântatul lui trezi păsările vecinului, cocoșul care își începu serenada cu niște sunete tremurânde, mândru, de trei ori, ca după aceea să nu se mai oprească, întărâtă și celelalte păsări la un cor gălăgios, numai de ele înțeles.

De sub streșina serii o vrabie micuță, ca nuca, ștergându-și clonțișorul micuț și gălbui de scândura vopsită în albastru de sub gang, după care o stropi cu murdărie, scuturând din codiță, sări ușurat pe oala pusă decuseară la uscat pe parul de lângă gard. De acolo, zburându-se, zbură în dreptul geamului, unde o musculiță minusculă se zbătea să intre înăuntru, o ciuguli fulgerător, după care se așează pe un vrej de strugure, de unde, lunecând în cădere, prinse o furnică neagră se îndrepta undeva, bâjbâind ca o precupeață ce a întârziat prin cârciumi, și acum se întoarce, alergând prin piața aglomerată la taraba ei plină de mirodenii numai de ea cunoscute, ca să le vândă, iar, seara, după ce-și numără

creșterii, să se întoarcă acasă devreme, ca nu cumva vreun hoț să-i caute-n poale. Vrăbia ar mai fi vrut să mai caute și altceva de mâncare, dar graurele sur, ce ani de-a rândul înnoptază în fân, în vârful șurii, acoperită cu șindrila de stejar, – acolo el își avea cuibușorul lui călduț, pe care, anul trecut, fără voia lui, îl ocupă o pereche de vrăbii zburlete. Poate că acum, văzându-o pe micuța vrăbie pe gang, graurele veni în picaj spre el, lângă vrejul de strugure, îl speriasse tare, încât ea zbură pe nucul înalt, ascunzându-se în frunzișul lui des.

Undeva departe, la orizont, se răsfrânse un ecou al unei bubuituri. În casă se auzi un zgomot, sau, poate, i se păru graurului, fiindcă acela își luă zborul său neobișnuit spre est, unde s-au înfipt deja sulile lucioase, rogvaiv, dând viață orizontului. Un nor albicios, ce mai până atunci plutea peste grădinile cătunului Fedetuț – grădina lui Vasile Semeniuc –, începu să se sfarme în peticele răsfirate, până când nu se depărtă, înghițită de orizont...

... El s-a retras în sine, în colțișorul său al așteptării, al unei așteptări cuprinse de dor.

Ea a plecat spre târgul tristeții, spre locul tânjirii. Pășea îngândurată, în mâini ținea o candelă, mergea în urma lui, gândind: „Iată, această-i candela mea și – eu pășesc în urma lui, prin târgul tristeții, a tânjirii...”.

Din când în când tristețea ei era înrămată de o lumină ciudată, ce se lăsa de undeva din înălțimile plopiilor de la marginea drumului.

Absența lui pentru el era o durere nestinsă, pe care nimeni nu putea s-o înțeleagă. Era o suferință tulbure, clotindă...

Închiderea lui în sineși năștea o poveste nepovestită încă despre ceea ce nu este văzut de om, despre ceea ce încă nu s-a desfășurat, ca o lacrimă nenăscută încă în trupul tânăr, care încă n-a cunoscut durerea...

„Era o zi de miere sălbatică, dulce-amăruie, ca un vin al căinței”.

„De ce amărui?”

„Amărui, fiindcă era un timp când gândul trebuia să se restrângă, să se călească, ca fierul încins pe nicovală”.

„Da, da, fiindcă în acel moment deasupra noastră atârna un mare clopot...”

.....

Bim!... Bom!... Bim... – bătu deja a treia oară clopotul bisericii, când Vasile, adâncit în somn, visă un vis ciudat, amestecat cu o voce himerică, care se aseamnă cu cea a Larisei, glasul ce-l chema: „Vasile!.. Vasile!.. Nu te întoarce!... Te rog, nu te întoarce!...” Chemarea se amesteca cu sunetele clopotului...

Bim. Bang!... Bim bang!... Bim!-m-m-m...

.....

De când Vasile se întoarce de la București în satul lui natal, la casa părintească, lui îi plăcea să doarmă până la răsăritul soarelui, ca în copilărie...

„... Pentru cine bat clopotele?... – De ce se aude clopotul?, – se întreba el, frecându-și ochii umflați de somn. După care se întorcea pe partea cealaltă, dădu drumul la radioul „Atlantic”, de unde răsună un cântec vechi și cunoscut: „Drumurile...”, după care crainicul anunță starea vremii: „În zilele următoare se anunță vreme frumoasă.

Temperatura apei mării- 18 grade, vântul dinspre sud-est...".- „Acolo-i de mine... N-am fost demult la mare”, - murmură Vasile, după care mută programul pe o altă frecvență. De acolo răsună o muzică veselă. -„Ah, astăzi este duminică. Ia te uită, am și uitat!..”. Sări din pat și se apropie de fereastra întredeschisă. Deschizând fereastra, în cameră-i năvăli aerul curat al dimineții. Soarele deja atârna deasupra satului, ca o stemă, de unde-și trimitea razele printre crengile plopilor și ale arinilor.

Tatăl lui a ieșit din grajd, ținând în mână donița plină cu lapte.

„Bei lapte?”, - întrebă bătrânul, văzând că băiatul s-a trezit deja.

„Da, beau, numai să mă spăl”, - răspuse Vasile cu voce tare, ca să se audă, fiindcă tocmai atunci găinile ieșeau cotcodăcind din adăpost, fiecare cu cotcodăcitul ei, fugind de cocoșii ce goneau prin curte...

„Dacă treci pe la prietenul tău, în drum, să intri și la magazin, să iei pâine”, - îi spuse mama, ștergându-și mâinile în ștergarul brodat.

„Da, bani ai?”, - adăugă tata. - „Că voi, studenții... - studenți!..”

„Am, am, mi-a mai rămas ceva mărunțiș încă de ieri”, - spuse Vasile, îndreptându-se spre portiță, pe cărare, pe sub nucul bătrân, ce se aplecă, ca un semn de întrebare, de atâtea furtuni și ierni grele, peste gardul de scândură, parcă întrebându-l: „Încotro, Vasile?...”

Mai departe cărarea ducea pe sub gardul viu de salcie, alun, vișin, cuprins de vrejuri și buruieni.

„...Ca într-o pădure, - gândea Vasile. - „Ce a mai crescut acest gard!... Nu-i cine să-l curețe. Tata-i bătrân, nu mai poate să le facă pe toate, iar eu - nici pe atât, fiindcă

cartea-i pe primul loc, iar fratele Alexa vine mai rar pe acasă...- Asta e, n-ai ce face!..”.

Pârâul își depăna taina, curgea încet pe Fedețul, mângâind rădăcinile ierburilor ce acopereau pietrele nămolite, tainic cotind printre rădăcinile arinilor, după care reapărea din nou, din dreptul casei lui Ivan Dobra, gonind în linie dreaptă până la podețul de lemn, de lângă Pitiu Rahovan, ducându-și trupul firav peste pragurile de uluci, uitate în apă încă din primăvară, când albia-i creștea, deseori speriiind vecinii de pe malul drept, de-a lungul șoselei. Atunci le apărea ca un zmeu, mai mai să-i treacă gardurile de nuiete, să le inunde grădinile. Acum însă, pârâul se furișă în mrejele sălciilor...

În cătunul Fedețul era liniște.

În curtea lui Mikola Ruscovan răsunau câteva voci. „Poate că Mikola hrănește animalele, sau poate că a fost la profesorul Țifrac, să-i ducă cartea citită de Marius”, - gândea Vasile, când auzi: „Odo’, du-te și dă cailor de mâncare!... Că mergem la Prețarinoc...Nu?...”;- strigă Vaseli Țifrac, sucindu-și mânecile cămășii albe de in, aplecându-se la roata din față a căruței, meșterind acolo ceva.

Din grajd se auzea: „ne-ea!, ne-ea!, ia ridică-te!..., să nu răstorni găleata, că te ia dracu’!... - Ce dracu ai!? - Ne-ea!... . Gloabă!..”.

Lângă Ivan Bout l-a întâlnit pe Ivan Drâmba, care la aceea oră a fost deja la vecinul Cervonis să-și cumpere sfertucu. Faptul că trăsese la măsese se vedea pe fața lui, ce radia de bucurie, cu ochii strălucind, ca la o pisică căreia-i apăru brusc în față umbra unui șoricel grăsuț, ce se înfrupta toată iarna din slănina vecinilor nepăzită de nimeni, iar acum ajunse să bucure stomăcelul pisoiului. Dând mâna cu Vasile, spuse cu bucurie, cu ochii umeziți de

emoție: „ai, ai, domnișorule, te-ai întors, te-ai întors... Ce mai faci?... Ai venit să-i vezi pe ai tăi?... Cât stai?...Bine, bine că ai venit... Să treci și pe la noi, ai, iai, iai...”, – adăugă, frecându-și mâinile.

„Stau vreo două săptămâni, trei, patru”, – îi răspunse, răsând, Vasile.

„Puțin, puțin, domnișorule... Nici n-o să avem timp să-mburdăm păhăruțul...”, – ce spuneți, ha?..”, – adăugă Cervonis, bătându-l prietenos pe umăr cu palma muncită, cu degetele noduroase.

„Va fi timp și pentru asta, unchiule”, – îi răspunse Vasile.

„Dă Doamne, dă Doamne... Că cine știe...”, – îi răspunse Cervonis, oprindu-se, lăsându-l pe Vasile să treacă pe partea cealaltă a drumului, care o luă la vale, pe lângă casa lui Iurij Grijac, unde doi băieși băteau cu zor mingea, neluând în seamă trecătorii, pe Vasile și încă două femei, ce au apărut, ca din senin, pe uliță. Una dintre ele, recunoscându-l pe Vasile, salutându-l cu „bună ziua”, schimbă desaga de pe un umăr pe celălalt, se pierdu repede printre sălciile pletoase de pe marginea drumului...

Pe drumul principal trecu repede un camion, iar după el – încă două mașini mici, claxonând de câteva ori, deși nimeni nu se afla pe aproape. „Se duc, probabil, la Băile din Coștiui, la odihnă”, – gândi Vasile, apropiindu-se de centrul comunei. Acolo, lângă magazin, se strâneau oamenii. Se așază și el la rând, fiindcă-și aduse aminte că mama i-a spus să facă rost de pâine, că ea s-a săturat să mai stea la coadă, să vină acasă doar cu două pâini negre, rația pe două zile pentru patru suflete.

„...Încă n-au adus...”, – spunea cineva din rând.

„De adus – vor aduce, numai nu știu când și cât!, – adăugă femeia cu șorțul negru, legat neîndemânatic la brâu.

„Bărăganu-i mare!..”, – adăugă bătrânelul mic de statură, cu cămașa țărănească, legată cu un șnur roșu la gât, deși afară era destul de cald la ora aceea.

Soarele începu să ardă din ce în ce mai tare, înfigându-se în asfaltul crăpat ici colo, semn că drumul era cărpit cu mulți ani în urmă.

De după colț au apărut câteva mașini, una după alta. „Poate că au deschis bariera de la Crăciunești, – gândi Vasile. – Până trece trenul de București, se strâng o grămadă de mașini la barieră”.

Lângă bufetul de alături s-a oprit o mașină cu marfă.

„Au adus berea”, – spunea cineva din rândul care se mărise deja, ajungând dincolo de gard, după plopul costeliv.

Băieții, care până atunci stăteau rezemați de gard, plictisindu-se, s-au apropiat de mașină.

„Haideți, băieți, dați-mi o mână de ajutor, – i se adresă șoferul, – dau o bere”. Băieții n-au mai stat pe gânduri, s-au urcat repede în mașină. Șeful bufetului, Vasica Bout Victân, un domn dintr-o bucată, vesel, ca de obicei, apără din birou cu câteva facturi în mână, îl salută pe șofer, comandă: „băieți, haide vere, ia o ladă, ia o bere!.. – să nu spargeți cumva..., încetuc, încetuc...”.

Rândul la care stătea Vasile se dublase. Oamenii se împingeau, discutau aprins. Milițianul Potârniche apără de după bloc, privi spre mulțimea agitată, ascultă, pe urmă se trase la umbră, scoțându-și chipiul unsuros, se scărpină pe chelie, intră în separeul bufetului unde-l așteptau câteva beri reci în frapiera de aluminiu, cu gheața adusă din pivnița de la Coștuiu.

Afară căldura se revărsa peste tot, încingând aerul, amestecând totul într-un amalgam fierbinte, înăbușitor, care apăsa pieptul oamenilor, obligați de soartă să aștepte porția lor de pâinea ceea de toate zilele.

Vasile își scoase vestonul de culoare albă, a rămas doar într-o cămașă cu mâneci scurte.

Șoferul Ilie, cel care a adus berea, meșterea ceva lângă mașină, ștergându-și mâinile murdare cu o cârpă de bumbac, după care, ștergându-și fruntea asudată, intră și el în separeul bufetului.

„Nu îi e frică de Dumnezeu?”, – spuse cineva din rând, când Popadiuc trecu cu carul plin de iarbă, gonind caii.

„Păi, a fost omul să aducă iarba din țarină!”, – spuse altcineva.

Și chiar azi?! – De sfânta sărbătoare?!” – adăugă o femeie.

„No, da tu de ce nu ieși astăzi la biserică, ci stai aici, în rând?!”, – reteză scurt femeia cu baticul în picățele.

„De ce?, – mă întrebi...Holbează-ți felinarele, să vezi mai bine... –De ce... Fiindcă-i musai!... – Da tu de ce stai, ca o cânepă, lângă gard?!... – Trebuia întâi să te fi dus la biserică, pe urmă aici... Da, – e bine!?” – mai adăugă cineva, nu se mai înțelegea cine, fiindcă agitația și căldura i-a întărâtat, de-și pierdeau controlul asupra vorbelor.

„Da să știi că eu nu-s păcătoasă, ca tine, bine!, – am timp să mă duc și la biserică, am..”.

„Du-te, du-te, cine te oprește?!, – degeaba umbli, fiindcă ești plină de păcate, ca oaia de scaieți!..”.

„Ia mai tacă-ți gura, spurcato!”.

„Da ce dracu aveți?! – V-a apucat strechea?!”

„No, no, i-a mai terminați odată!, – se răsti moșulică, cel cu cămașa țărănească, care, nu se știe cum, acum și-a deschiat cămașa de la gât.

Lângă ușa primăriei au apărut câțiva tineri, îmbrăcați sumar, cu țigări în colțul gurii, râdeau ironic de cearta oamenilor.

Din difuzorul căminului cultural se răsfrângeau fragmentele unui cântec popular cunoscut de mulți roneni, care mai frecventau spectacolele organizate în cadrul festivalurilor „Cântarea României”. Festivaluri la care a participat doar o singură dată și Vasile, de i-au rămas întipărite în minte acele cuvinte fără sens, rostite de tovarășul Stan.

„Melodia asta am mai auzit-o și atunci, în tren, când am plecat cu Larisa la mare, – gândi Vasile. – Trenul zbura prin câmpia nesfârșită, unde, pe ambele părți ale căii ferate, spicele de grâu, pline, se aplecau în bătaia curentului de aer iscat de viteza trenului, de parcă îngâneau o poveste tainică, străduindu-se din răspuțeri să lege vreun semn doar de ele știut, ca un copil în fașă, ce întinde mânuțele spre lucrurile necunoscute încă.

„Cât vezi cu ochii – grâu, doar grâu”, – spunea atunci Larisa, ducându-și degetele subțiri și lungi peste cosițele-i despletite, nedezlipindu-și ochii de geamul cușetei trenului.

... Vântul cald îi mângâia, îi spăla ochii obosiți. Trenul era supraaglomerat, cu turiști din toate părțile. Toți mergeau la mare, se grăbeau să ajungă acolo cât mai repede, ca spre un miraj, ca niște beduini spre imaginara Mecă.

... Într-un colț al coridorului stăteau doi negri, discutând ceva, scoțând niște sunete ciudate. Două fete

blonde, rezemându-se de ușa compartimentului, zâmbind, discutau, probabil că îi bârfeau pe negri, aruncând în direcția lor ocheade leneșe. La una din ele, rochița i se ridică sus de tot, de i se vedeau chiloțtii de culoare roz. Tenul pielii lor bronzate de pe picioarele bine făcute le atrăgea atenția băieților veseli, ce s-au oprit în celălalt capăt al coridorului și cântau, acompaniați la chitară, un cântec cunoscut.

„Ia privește, fetița de lângă geam nu are sutien. Pieptul plin, sâni, ca două lămâi. Ha, ha, ha!!”, – râdea unul din ei. Hai să le salutăm”, – spuse celălalt.

„Facem pariu că mâine, la plajă, fetele-s ale mele. Pe bune!... Facem pariu?...”, – spuse chitaristul, întinzându-și gâtul lung, ca de curcan.

„Hai să mergem la ele!”, – spuse băiatul brunet.

Vasile se tot uita spre orizont, delectându-se cu priveliști.

Din când în când, în dreptul geamului se prelingeau stâlpii de telegraf. La orizont se arătau câteva repere mici.

„Poate că-s combinele”, – gândea Vasile, și gândul îi zbură, ca o pasăre, într-acolo – în depărtare...

... El parcă aleargă pe o cărare prăfuită, după care cotește spre lanul de grâu, înoată între spice mari, tângu-itoare, se avântă apoi spre un punct neclar... Acolo – în depărtare, se vede umbra cuiva, îmbrăcat în alb... Vântul ușor alungă pentru moment arșița verii, îi răcorește fruntea-i fierbinte... Pune palma streșină deasupra ochilor, scurtează orizontul... „Este ea, Larisa!..”, – vru să strige și să țâșnească, dar și-a oprit brusc dorința, ca apoi să alerge, fluturând cu baticul roșu, strigând din răputeri: „Lariso-o-o!! – Lariso-o-o!!!” Deși ecoul din câmpie nu se întorsese, lui i se păru că spre urechile lui ajunsese: ...o-o-o...

... Aleargă... Nevinovatele spice cad sub povara pașilor lui... grăunțele aurii sar din spic, cad în pământul uscat, fierbinte. Și, brusc, marea fără sfârșit al lanului de grâu parcă înghiți silueta Larisei. Învins, Vasile se așează în mijlocul lanului de grâu, presărat ici-colo cu mari mănunchi de maci, după care cade pe spate, desfăcând larg mâinile, de parcă era răstignit pe cruce. Curând Vasile adormi cu un somn adânc, intrând în el, adâncindu-se, ca într-o căpiță de bumbac, până când totul intră într-o liniște deplină.

... O visează pe Larisa... Ea – în mijlocul unui câmp, goală, se scaldă într-un lan cu grâu auriu, îl cheamă și pe el, îl imploră:

„Vasile, vino!.. Vino să asculți glasul pământului... Aici este atât de cald!... Vino!... Vino!...”

„Biletele la control, vă rog”, – spuse controlorul, adresându-se lui Vasile.

Derutat de o astfel de trecere bruscă de la visare la realitate, Vasile se uita la controlor drept în ochi, după care privirea lui lunecă pe uniforma de un albastru închis cu trei stelute aurii, înfipite în limbile gulerului curat și apretat. La început lui i se păru că se află în fața unui ofițer de poliție de rang superior, sau la parterul hotelului „Athénée Palace”, cu generalul de acolo, ca apoi, scuturându-și capul, ca de ploaie, să-și revină la realitate. La aceasta se mai adăugă și tonul controlorului: „... biletele dumneavoastră!...”

„Da, da, repetă repede Vasile, ducând mâna în buzunarul de la piept al cămășii. – „Poftiți! Poftiți, – spuse, întinzându-i biletul.”. Controlorul le perforă – claț-claț – și se duse mai departe, făcându-și cu greu loc printre două dame durdulii, ce stăteau la povești pe holul și așa îngust. Se auzi: „pardon, pardon!...”.

„Vă rog, vă rog!..”.

Negri, care până nu demult stăteau lângă ușă, au dispărut undeva. Probabil că au coborât într-o gară oarecare. În schimb, fetele blonde au rămas tot la locul lor, de data aceasta fixându-și privirea undeva fără destinație.

Larisa stătea în compartiment, la locul ei, se uita prin geamul de alături la clădirile înalte, ce anunțau parcă „iată, se apropie și gara!”.

... Pe malul prietenos al micii insule, de pe malul abrupt al mării, se înălța un hotel mic, cochet, cu două etaje și o terasă, cu vedere spre mare. Copacii tropicali formau o alee în forma literei L; de departe arătau ca niște tablouri, pictate în secvențe suprapuse, de un pictor naiv. Pe băncile înșirate de-a lungul aleii, seara se întâlneau perechile de îndrăgostiți sau bătrâneii, ce-și depăneau amintirile tinereții. Mai departe, în fața hotelului, se întindea plaja în forma frunzei de arțar, toropită de căldura soarelui de amiază, care se pierdea undeva spre sud, către stâncile mari, albe, ca de var. Când trenul coti spre dreapta, de după hotel se arată o parte a mării liniștite, care părea că se unește cu cerul azuriu. Se părea că nu există diferențe sau distanțe. Din tren nu puteai distinge aceea linie a orizontului ce desparte aceste două infinituri: cerul și marea. Totuși, probabil, exista diferența undeva în interior, atât în mare, cât și în cer, în adâncimea valurilor tainice și în fără-de-marginea constelațiilor.

...În gara Constanța era plin de lume. Toți se grăbeau undeva cu autobuze, tramvaie, taxiuri, doar să ajungă odată la destinație, să se odihnească, iar seara să se plimbe pe malul mării, sub cerul fermecat de apusul mirific, tulburător în același timp.

Hotelul la care s-au oprit Vasile și Larisa se afla chiar pe marginea mării, cu vederea spre mare, așa cum își dorea.

Instalându-se cum trebuie, punându-și toate obiectele aduse la locul lor, în scurt timp au coborât spre mare, nerăbdători au și uitat de oboseală. Afară era cald, dar apa încă i se păru rece, de aceea Larisa se abținu de la scăldat. A început să se stropească cu apa rece, după care, strigând, se aruncă, ca o vrabie în topeala verii, în mare, apoi ieși brusc din valuri, se scutură de frig, râzând vesel, chicotind „br-r-r-r!!”. În scurt timp plaja se acoperi de lume: tineri, perechi, copii... În orizont au apărut câteva bărci de salvare, iar mai încolo s-au înșirat, ca la paradă, vapoarele de marfă. Larisa, punându-și binoclul la ochi, citi, exclamând: „ia uite, Vasea!.. - „Transilvania”, iar celălalt „Rostou”, iar mai încolo... Vasile îi luă binoclu, spuse: „stai să-l „împușc” și eu...”. - Larisa nu se dezlipea de binoclu, cumpărat la o tarabă în Polonia, - tot timpul îl lua cu ea, ca pe o păpușă. Considera că prin binoclu vezi lucrurile și lumea altfel. - Și avea dreptate, fiindcă Vasile, privind mai cu atenție, văzu cum un om cerea disperat ajutor, ceea ce îl făcu martor la acel eveniment, iar Larisa avea ce să comenteze mai toată ziua după aceea, sunându-și prietenele, cum ea cu Vasea al ei au anunțat salvamarul.

Mai încolo, aproape de locul lor, niște copii - se jucau cu mingea, alergau, rădeau veseli. Mingea se opri lângă picioarele Larisei, după care se rostogoli în mare. Valul o luă și o duse în larg, după care o aduse din nou la mal. Băieții s-au aruncat după minge. O fetiță cu cosițele aurii, cu o gropiță mică pe obrazul stâng, luă mingea în mână, o strânse la piept, iar un băiețel i-o smulse, strigând: „hai, nu sta!”. Fetița nu se supără, alergă după el, se împiedică în

nisip, căzu, împrăștiind nisipul pe cearșaful Larisei, se scuza copilărește...

„Parcă-i Maricica lui Sandu”, – zise Vasile,- luând-o de mână: „hai în apă”, după aceea ne vom usca, uite, acolo, lângă barca aceea poți să te și schimbi”.

„Să nu stăm prea mult, că ne ardem”, – spuse Larisa, potrivit-și ochelarii de soare, cu rame aurii, cumpărate de la un grec, pe plajă.

Uneori Larisa simțea nevoia să-și descarce nervii pe orșice, doar să se simtă în largul ei. Capriciile feminine nu îi lipseau. Ceea ce înțelegea bine Vasile. În acele momente el se făcea că nu înțelege nimic, dar acționa întocmai și la timp, doar să-i satisfacă micile mofturi feminine. Iar Larisa, la rândul ei, gândea de-ale ei: „Vom petrece aici vreo opt-zece zile, după care vom pleca la București. Acum era important să mă distrez, să-i fac pe plac inimii, că prea multe lucruri mi-au împuiat capul, plus zgomotul infernal al orașului...” - Gândind astfel, se uita pierdută în zare, iar în minte îi stăruiau cuvintele mamei: „Te-ai legat de Vasea cu tot sufletul, umbli ca o găscă după el, pe toate drumurile!... Proasto!...Ți-ai ales un țărănoi și nu poți să-l mai slăbești...Scriitor!... Halal scriitor!... Da, da, frumos din partea ta!... Îl faci pe taică-tu să sufere...Unica fiică...Frumos, frumos!... N-ai ce zice!... Oi-ioi-ioi!... Mă duci la groapă!... -Câți băieți nu sunt prin preajmă?- Spune?... Și încă din ce familii!... Iar tu: Vasile, Vasile, și – gata!...”

Ieșind din apă; Larisa călca încet pe nisipul cald, pășea drept, după care, aplecându-se încet în față, greutatea frumosului ei corp se mută în picioare, unduindu-se din talie, pe care Vasile o apucă ușor cu mâna dreaptă, din spate, cu stânga își șterse broboadele de apă de pe frunte.

„Stai, că mă gădili!..”, – îi spuse ea.

„Știu, știu. Și ce dacă?...”, răspuse el.

„Du-te...”, - îi spuse ea, ciupindu-l pe obraz.

În apropierea lor - aceiași copii se jucau în continuare cu mingea. Unul dintre ei, închizând din mers ochii, lăsându-și prietenii, se aruncă în valul ce tocmai se apropiase de plajă, dând iute din picioare. După care, fetița cu părul bălai, îl urmă, pluti, ca un pește, ușor, dând repede din mâini, ca o pasăre din aripi. Apa-i cuprindea trupul, ce se înfugea ușor în apa transparentă, verzuie.

„Interesant, nu?, - apa-i verzuie, iar oamenii spun „marea neagră”, - gândea Larisa, urmărind mișcările fetiței. - „Va fi o înotătoare de clasă!”, - gândea.

„Va fi, va fi”, - spuse și Vasile, de parcă i-a ghicit gândurile, uitându-se la fotograficul care se străduia să prindă o secvență cu fetița.

„Dacă nu-și va alege o altă profesie”, - spuse Larisa. Știi tu cum sunt copiii:când sunt mici - vor să devină artiste, la douăzeci - model, mașini... Copii vor una, părinții - alta. - Ce crezi,din mine n-ar ieși și altceva, decât medic?... Dar mama tot insistă: medic, medic!.. Și iată, acum mă chinui... - Încă doi ani...”, - vorbea Larisa, inspirând adânc briza mării.

„Dar mie nu-mi pare rău că mi-am ales meseria de profesor. Tu știi doar, în familia noastră a devenit ca tradiție să fii profesor”, - spuse Vasile, zâmbind...

.....
Băiatul care, văzând ce frumos înotă fata, lăsa mingea pe seama celorlalți, sări în apă, răsucindu-se ba pe spate, ba lateral, - în toate felurile, cuprinzând apa la piept, ca pe o pernă, vrând să se afirme și el, arătându-și îndemânările.

Gălăgia de pe plajă începu să se amplifice, – semn că ora prânzului a trecut, iar lumea se înghesuia pe plajă și așa supraaglomerată.

Lângă cearșaful lor trecu cineva în goană, se auzea cum scârțâi nisipul sub pași. Larisa ridică capul, se întoarse cu spatele la Vasile, își desfăcu bretele sutienului și se întinse pe burtă, lăsând spatele în bătaia razelor soarelui de amiază.

Vasile scoase dintr-o pungă romanul început încă în tren, răsfoi câteva pagini, se opri la pagina care l-a marcat mai mult, o reciti, vrând neapărat să-și clarifice cine a fost individul de a știut ascunzătoarea secretă și de ce personajul principal, la urma urmei, se dezice de ea..., cea, care l-a salvat la momentul potrivit...

Săturându-se de atâtea complicații, de atâtea episoade neclare, Vasile închise cartea, scoase din aceeași pungă colorată, cu imaginea produselor unor firme, ce vindeau diferite sortimente de lichioruri, un creion și revista „Rebus”, apucându-se să completeze micile pătrățele. La unul din ele se opri, fiindcă nu știa răspunsul.

„Larisa, ce poate fi?... - Ajută-mă...”

„Ce anume?”, – întrebă parcă în șoaptă, neîntorcând capul.

„Ascultă... Unsprezece... Pe verticală: „Una din atribuțiile comandantului de navă...”, iar pe orizontală: „Renumitul fizician danez”, – repetă încet Vasile, subliniind fiecare cuvânt.

„Nu știu, – spuse Larisa. – Când voi merge în Danemarca, îți voi trimite răspunsul”, – încercă să glumească ea.

„Du-te repede, până nu termin eu rebusul”, – spuse Vasile.

„Mă duc, mă duc, dar acum e mai important să mă arunc în mare. E prea cald. Mă topesc... Ia hai și încheie-mă la spate!...”, – îl rugă ea.

„Dă-mi banii, – te închei, nu-mi dai – rămâi așa”, – glumea Vasile, încheindu-i sutienul. Ridicându-se, s-au luat de mână și au intrat în mare, stropindu-se încet, ca să se obișnuiască cu apa înspumată.

.....

„Cine a spus că omul face ce vrea el?... Ia du-te și strigă în gura mare că n-avem pâine. Una două te ridică milițianul. Și asta, dacă ai noroc să scapi de ei. Dar dacă te mai toarnă Zastola?... Ha?...Atunci ce faci?...”, – discuta bătrânelul, cel cu cămașa pestriță și cu straița cârpită cu petice de catifea, cu un vecin, care se tot fâstâcea, nu-și găsea locul, spunând: „fetița mea nu vrea să mănânce pâine de secară. Îmi cere pâine albă. Da de unde să-i dau?... No... - Și ăștia nu mai vin...”.

.....

... Au început să descarce pâinea, s-o împartă după o listă, slinoasă de atâtea răsfoiri...

... Pâinea neagră, caldă, mirosea frumos...Vasile vru să muște din ea, dar și-a adus aminte de vorbele profesorului de limba engleză: „nu este frumos să mergi pe stradă mâncând. Nu este civilizată, nici sănătos.”.- Vasile ascunse cele trei pâini albe, rația distribuită fiecărei familii, de trei ori pe săptămână, într-o sacoșă de pânză, porni spre casă, obosit de atâtea așteptare, cuprins de furie, pe care nu știa cum să o ascundă în interiorul sufletului său, fiindcă știa că orișice revoltă putea să se finalizeze chiar cu exmatricularea lui de la facultate sau poate și mai rău...

„O!... Pe cine văd eu?... – salut, Vasile, salut!... Nici nu te arăți la orizont!... Am auzit că ai venit acasă... Când?...Cât

stai?..."- îi spuse Kolea Lavriuc, întâmpinându-l cu prietenie.

„Nu voi sta mult, Kolea. Abia am venit. Mă voi duce pe prieteni, pe acasă, – mai scriu ceva și – înapoi, cred...”, – îi răspunse aproape telegrafic Vasile.

„Bine, bine, bine că ești și tu acasă. Iată că vom fi din nou împreună! Poate că așa teatrul nostru experimental „Castelul” va reînvia. Trebuie să mai vină și prietenii de la Sighet. Vom reînvia discuția, dialogul de anul trecut”.

„S-a mai interesat maiorul Stan de noi?... – Cum a ieșit cercetarea de atunci?... – Te-au mai căutat?...”

„Nu. S-au convins că cenaclul nostru nu face politică... Și apoi... ști tu..., cel care arunca șopârle, a plecat la județ. Am auzit că l-au avansat.”.

„Pe pielea noastră... Atunci era s-o încurcăm...”

„Eh!... S-a uitat...”

„Și, în ultimul timp ce temă ați mai abordat?”.

„Am început cu metafizica, religia, poezia de dragoste și natura în opera lui Eminescu” -

„Dar teatru?”.

„Am rămas la aceeași piese, experimentale. La primăvară vom participa la un concurs, la Baia Mare. Dar, acolo trebuie să mergem cu ceva scenetă din realitatea sătească, nu ..., știi tu...”.

„Cineva a propus o interesantă temă despre religia Orientului”.

„Cine?... Părintele Lauruc?”

„Da, și părinte Iacobciuc”.

„Interesant. Voi veni negreșit. – Dar unde se va dezbate?”.

„În casa pictorului”.

„Bine, bine. Voi veni”.

Până Vasile a ajuns acasă, ai lui deja se aflau la masă, îl așteptau.

Înainte de a se așeza la masă, bătrânul Semeniuc se ridica, își făcea cruce, împreună mâinile la piept și se ruga pios „Tatăl Nostru”. Numai după aceea cu toții serveau bucatele pregătite de stăpâna casei.

Familia lui Semeniuc, în comparație cu alte familii din comună trăia mai bine. Lucrau pământul în comun, fiecare bucătică era împărțită în parcele, așa cum cerea tradiția: fânașul rămânea fânaș, terenul arabil – pentru semănatul porumbului, grâului, culturi mixte. Fiind zonă de munte, colectivizarea nu a cuprins gospodăriile, deși, anual, trebuiau să predea statului o cotă fixă de carne și lapte. Semănau grâu în grădină, trifoi, care era cosit mai târziu, după seceratul grâului, ce era dus la batoza satului, amplasată pe terenul de fotbal. Porumbul era semănat împreună cu alte culturi mixte. Iar cartofii – pe parcela de la Podă, obținută ca zestre de la bătrânul Romaniuc. An de an grădina cu meri, pruni, peri, corcoduși era curățată de bătrânul Semeniuc. Strugurii cu coaja albastră și tare dădeau o recoltă frumușică. Făceau vin de casă, cu care-și serveau oaspeții de vază, de sărbătorile de iarnă, prieteni, rude. Așa că butoiul de două sute de litri era pregătit în fiecare toamnă să-și întâmpine degustătorii. Dar mai rămânea ceva și pentru vară, atunci când cu toată familia ieșeau la cosit, la prășit, la secerat. „Am ieșit din iarnă, trebuie să ne întărim organismul”, – spunea bătrânul Semeniuc. Țuica făcută de roneni era cunoscută și-n capitală. De multe ori veneau la Rona cumpărătorii de la oraș, cumpărau câte zece-douăzeci de litri, plăteau bine. Cu actele de proprietate a produsului se descurcau bine, plătind impozit anual. În afară de aceste produse, în

pivnița săpată pe jumătate în pământ, familia Semeniuc mai ținea borcane cu murături, ceapă, cartofi, varză murată, castraveți, mere, pere, chiar și ghebe în saramură.

... După o masă copioasă, că doar – se întoarse Vasile-studentul de la oraș, după obișnuita rugăciune, toți s-au împrăștiat, fiecare la lucrul său.

Vasile se duse în camera lui, se așază la masă, începu să răsfoiască manuscrisele, separând cele scrise recent de hârtiile mai vechi, cele scrise cu ani în urmă, nepublicate încă, printre care se aflau și notițele de la ultima ședință a cenaclului din casa pictorului Aurel D., notițe, care urmau să și le strângă într-o carte de critică literară. În comună era cunoscut fenomenul „literaților”, cum s-a notat într-o notă informativă la centru, adică – la județ. Mai ales că, în urma apariției într-o revistă a poeziei lui Vasile „Tu iești cel care nu piere?”. Unii se grăbeau atunci să explice poezia politic, spunând că acel „acel”, era tocmai președintele țării Ceaușescu, alții spuneau că este vorba doar de o abstracție, care în acei ani era la modă, ideile literare erau înveșmântate cu metafore îndrăznețe. După apariția acelei poezii, cineva de la școala centrală a și afișat-o la gazeta de perete, până când a venit un ordin de la județ ca poezia să fie ascunsă, iar Vasile era sfătuit să „judece de două ori, înainte de a scrie ceva, că astfel o încurcă”. Mulți dintre cenacliști o știau pe de rost, fiindcă era și scurtă, ușor de memorat.

.....

Pictorul Ivan Kaleniuc locuia la țară, deși visul era de a se stabili într-un oraș mare, în care ar putea să trăiască în anturajul prietenilor, pictorilor, poezilor, criticilor literari, artiștilor, dar visul lui nu s-a împlinit. Din anumite motive viața l-a ferecat de acest loc de munte, pitoresc, din nordul

țării, cu oameni deosebiți. Trăia nu departe de centrul comunei, pe valea Ronișoarei. Soția, doi copii, sora soției – Olea, soacra – erau persoane, care-i populau casa mare, făcută parcă pentru o familie numeroasă, cu cameră de zi, două băi, hol lung, bibliotecă, diferite dependințe. Atelierul de la etaj – singurul loc unde Ivan se simțea ca un adevărat stăpân, unde fiecare colțișor îi era familiar, purta o taină, numai de el știută. Și, așa cum la țară, printre diferite straturi sociale, exista și la Rona un grup aparte: medici, profesori, ingineri, doi preoți, câțiva reprezentanți ai sectelor interzise – martorii lui Iehova, bapțiști, sâmbătari, penticostali, chiar și un excentric poet din Run-vira*, doi prozatori și un grup de zece studenți la diferite facultăți din țară, unul chiar bursier la Moscova. Erau și un grup de intelectuali maghiari, urmașii minerilor de la mina de sare, stabiliți aici încă în timpul Mariei Tereza, un scriitor evreu-Tamburu Wolf. Cenaclul „Castelul” era un exemplu de muticulturalism, care însă nu era văzut bine de organele partidului comunist, dar era tolerat. Veneau și scriitori din alte părți ale județului. Atunci casa pictorului era arhiplină. Evenimentele erau publicate în presa română, ucraineană, maghiară, – odată vestea a ajuns chiar și în presa diasporei ucrainene din Canada.

În decurs de cinci ani, la cenaclu erau dezbătute mai multe teme, dar, după fiecare întâlnire, Vasile, bazându-se pe datele, ideile expuse de cei prezenți, își forma o părere proprie despre lume, filozofie, mai apropiată caracterului și structurii filozofice proprii, apropiată fanteziei epocii, în care se desfășura în toată splendoarea sa și poezia, și pictura, și teatrul.

De aceea, de data aceasta, răsfoindu-și manuscrisele pentru seara literară ce urma, Vasile găsi notițele de anul trecut...

.....
Atelierul pictorului. Pe pereți - picturile pe tema „Există viața de după moarte?” ...

Au început să sosească invitații... Salutări... Discuții... Cafele... Fum de țigară... Lătratul câinelui... Umbre pe la ferestre... Zbârnâitul telefonului... Lătratul câinelui... Pași la ferestre... Discuții... Zumzetul țăntarilor, ce-ți făceau loc prin perdeaua trasă... Vaza cu flori pe măsuta de lângă telefon... Privirea atentă a pisicii, ce-ți ducea viața ei de felină pe taburetele de lângă ușă, ca la cel mai mic semnal acustic să-și aciuiească urechiușele ascuțite, să sară pe podea, urmându-și pașii pe cărările numai de ea știute... Sunet de mandoline, chitară, acordeon... Frânturi din cântecele vechi ucrainene, populare, clasice... Dintre membri cenacliști, o parte bună dintre ei știau să cânte la diverse instrumente, astfel că la nevoie se putea înfiripa o mică orchestră sau un grup vocal, acompaniat de orchestră... Scârțâitul obișnuit al porțiței ce dădea în grădină... Umbre pe la fereastră... Șoapte... Priviri întrebătoare... Fluxul mai scăzut al amplitudinii discuției... Întreruperi, exclamate prin „pardon” sau „după cum se afirmă”, „este bine știut...”, „dacă-mi permiteți...”. Veselie... Comentarii... Dialoguri... Monologuri:

Monologul închipuit al Medicului:

„...Milioane de oameni își puneau întrebări, ca și astăzi, - cei ca noi, care stăm în această cameră...Da, da, în astfel de atmosferă, cine dintre noi nu-și pune întrebarea: unde oare se află fărâma aceea de adevăr?... Deși azi acel adevăr și-a pierdut din puterea inițială, s-a risipit precum

nisipul în pustiu, precum valurile mării în oceanele lumii...
Iar noi, oamenii, stăm pe această imensă mare de nisip, ca un Sfinx, căutăm interlocutorul, care măcar o fărâmbă de adevăr să ne spună: există sau nu viața de după moarte?

Ecoul monologului: văd florile de ficus, de mușcată albă... Ele înfloresc, își dezvăluie frumusețea sa, precum gândul omului... Da, da, ... înfloresc și se destăinuie gândurile omului...ființei care și-a trăit o frântură din viață, a citit o grămadă de cărți, manuscrise, pline de idei ciudate despre lume, viață, întâmplări ciudate, dar unde, prea puțin se amintește despre viața de dincolo de moarte... Eu am citit undeva că despre astfel de gânduri se vorbea mult de-a lungul secolelor, începând cu vaviloneni, evrei, greci, romani și alții. Și că fiecare popor își are filozofii lui. În istoria omenirii încă nu s-a întâlnit vreo epocă în care filozofia vieții și a morții să nu fie dezbătută, uneori îndochinată, dusă la absurditate sau la nihilism.

Ah, ah, tu inimă!... inimă!... Ciudată ești tu, inimă!...
Prin tine curg întrebările, ca printr-un ocean care și-a întors apele înapoi la matcă. Ciudate întrebări!..”.

Monologul Profesorului:

- „Vechii greci spuneau că fericirea omului se împarte în: eros – momentul cel mai frumos, fără de care nu poate să se nască filosoful – momentul când simțurile umane ajung la înțelegerea și apropierea chipului tău, și ultimul moment – agapa, când inima omului este cuprinsă de fericirea, care stă ca o cunună de miri, deasupra erosului și filosofului.”.

Monologul pictorului:

„Tema vieții de după moarte era dezbătută și de cei cu o cultură mai slabă, și de cei precum: Socrate, Platon, Aristotel, Newton, Kopernic, Mendeleev, Vichrov, Pavlov, Einstein.”.

Ecoul monologului Medicului:

„De exemplu, tema despre viața de după moarte, după Blaise Pascal, este veșnică. Mai spunea că indiferent față de această temă poate fi doar acel om care niciodată nu se gândea la persoana sa, despre rolul său pe pământ, despre originea universului, a luminii, despre existența materiei, în ambele ei ipostaze, nu-și punea întrebarea atât de simplă, dar complexă: cine sunt eu, omul?..”.

Ecoul dintr-o frântură a monologului Poetului:

„Cine dintre cei conștiincioși poate trece cu indiferență pe lângă astfel de întrebări importante, atunci când noi nu știm nimic despre Taina cea mare, ne rezumăm doar la știința trecerii noastre, a sfârșitului nostru, scurt, ca un ecou al unui clopot din pustiu. Te naști, dar vine un timp când ne punem întrebarea: „de unde?... pentru ce?...”, iar, ducându-ne, alții întrebă: „de ce?..., unde?...”.

Monologul Pictorului 1:

„Trebuie să ne oprim asupra acestor două întrebări ciudate, s-ar putea spune – himerice, idei despre faptul că acele cinci miliarde de inimi care populează planeta noastră, inspiră aerul curat al vieții, se vor culca, fiecare la timpul său, în lutul crud, ca să putrezească, ca-n acel cântec...”

Monologul Medicului:

„... Da, nu trebuie să fim pasivi la astfel de faptă tristă, cum că zilnic moartea seceră de pe suprafața pământului mii și mii de suflete omenești, că în fiecare an pământul crud înghite aproape un milion de tone de trupuri omenești, ca niște deșeuri netrebuincioase lumii, aerului, lunii, – văzutului, ce se desprinde din șirul prea lung al vieții și se stinge încet, precum stelele căzătoare, pe urmă să se amestece cu bazele elementelor chimice, fiindcă...”.

Monologul Inginerului:

„... Noi suntem un drum scurt și limitat al vieții și-n cazuri, când omul ajunge la adânci bătrâneți...”.

Monologul Pictorului 2:

„Viața noastră pe pământ este limitată. Dacă din cei 70 de ani, 20 sunt - perioada primei tinereți, rămân 47 de ani, din care 10 sunt ai anilor copilăriei, iar 10 - pentru învățatură...Și, din totalul acesta, rămân 27 de ani - un mic număr de zile și nopți, în care omul trebuie să facă multe: să-și formeze caracterul, să-și găsească un loc de muncă, să se căsătorească, să-și crească copiii, să se autoperfecționeze, să facă ceva pentru familie, pentru viitor. Dar, din păcate, în acest interval al vieții noi și pierdem foarte multe clipe, fără sens (sau, poate, cu sens, - cine poate ști?), fără discernământ, fără vrerea noastră. Și, în final, vine ceea ce nu se poate evita, deși noi conștientizăm sensul ei, credem în existența ei. Viața fiecăruia în parte se săvârșește cu un fiasco: MOARTE - singura realitate, în formă de mormânt. Probabil că, de aceea, în general, oamenii ocolesc discuția pe această temă.”.

Monologul neexprimat al Pictorului I:

Schițează portretele celor prezenți. Lângă el; pe podea stau împrăștiate coli desenate cu schițele cenacliștilor, care vor ajunge în arhiva cenaclului: Spunea cineva la o astfel de întrunire: „Numai așa vom fi nemuritori! Cine știe, poate vom intra în istorie cândva.”

Schița I: Masa cu vaza de flori. Chipul încruntat al inginerului. Un ochi mai mic ca celălalt. Pictorul II - jumătate de chip. Umbra ferestrei - pe mâna-i dreaptă. Studenta cu chip de copilă. În spate - raftul cu cărți. Siluetele cenacliștilor, desenate sub formă de lumânări... Pletele poetului se revarsă peste cana cu cafea...

În colțul camerei, pe un taburet moale, dormea pisica neagră a casei, poreclită „Djuna”, probabil după vizionarea filmului cu magiciana cu același nume.

De după draperia ușii a apărut Lucica, soția pictorului, ținând în mână o tavă mare, rotundă cu ceștile de cafea aburindă. O așeză pe masă, legănându-și ușor corpul, ieși. Pisica ce moțăia până atunci pe scaun, sări jos și o urmă la bucătărie. Soția pictorului niciodată nu se amesteca în discuțiile oaspeților, probabil din tactica gospodinei, fiindcă ea știa măsura filozofiei sale a vieții. Treburile familiei le împlotea cu cele a serviciului. Ea lucra ca secretară la o întreprindere din Sighet, așa că ei mergeau zilnic împreună la lucru – ea – la fabrică, pictorul – la atelierul lui din centrul orașului, bine amplasat, la etajul trei al Muzeului etnografic, de unde se vedea toată zona veche a orașului, malul abrupt al râului Tisa, ce șerpuia de secole pe sub munții ce ascundeau istoria seculară a regiunii.

Aveau doi copii, care rămâneau în grija mamei ei, iar, uneori, pe timp de iarnă, stătea la ei și sora pictorului, Mariana, o fată frumoasă, ce deseori poza ca model pentru lucrările pe pânză. De aceea, de multe ori, la anumite expoziții, vizitatorii îl întrebau: „Da cine-i frumoasa?- Nu ne spui și nouă?- Noi vom tăcea, ca piatra!”. Iar pictorul adăuga, răzând: „piatra de moară...” Iar vecinii îi spuneau doamnei Lucica: „Ai mare noroc cu Mariana! – Dar când se va mărita, ce vei face?”.- Am să-i înfiez pe amândoi, și așa avem prea multe camere”, – răspundea ea râzând, căutând să scape de insistența femeilor.

Într-un singur cuvânt, se putea spune că doamna-i o diplomată perfectă. Nu știm ce părere aveau cei prezenți,

întrucât discuțiile se încingeau și mai tare. În cameră plutea o atmosferă academică.

Monologul tainic al doamnei Lucica:

„Directorul aduce zilnic mii de scrisori. Desfaci plicurile, citește, răspunde ... m-am săturat deja de astfel de muncă! După ce se va face mare băiatul nostru, Marian, voi pleca în concediu...N-am fost demult la mare... Acum trei ani, când soțul lua parte la o expoziție colectivă „Simeza 70”, am trecut pentru cinci zile la mare, dar de atunci... Dimineața trebuie să mă duc la Rodica. Mi-a promis că-mi aduce stofă modernă pentru o rochie... Mă voi duce după ce voi pregăti micul dejun... Acum ei discută, discută... Dar ce folos de toate astea!... Dar treaba lor... Eu să pot să mă odihnesc...Mă duc...”

.....

În atelierul pictorului se discuta aprins. Sorbind coniacul „Vaslui”, adus de la București, gustând din cafeaua adusă de doamna Lucica, toți erau bine dispuși, deși tema discuției era tulburătoare. Amestecul de dialoguri, monologuri, gânduri neexprimate până la capăt, frânturi de impresii, – toate acestea dădeau serii un anumit farmec, neîntâlnit pe atunci în nicio instituție universitară, întrucât ideile de acest fel erau interzise spre finele anilor șaptezeci. Existau însă grupuri de intelectuali care duceau firul filozofiei universale mai departe, chiar și-n aceste cotloane ale țării, cum era satul Rona de Sus, sat ucrainean, atestat documentar din 1360, cu vechi tradiții precreștine, cu vădite influențe a diferitelor popoare așezate sau trecute pe aici de-a lungul istoriei.

În acel moment Ivan a preluat discuția...

Ivan era un om umblat. Încă din anii studenției, călătorea mult. Învăța repede cursurile predate la facultate, le conspecta, construindu-și o lume aparte, pe care a reușit să o redea pe pânzele lui. În vacanță se refugia în munți. Acolo picta, cerceta natura, gândea liber. Tot timpul era însoțit de câinele său, Tarco, cu care se înțelegea din priviri. Era de ajuns să-i facă un semn, câinele și zbură la vale să vadă dacă după cotitura dealului nu vine prietenul lui cu provizii din sat. Sau, s-a întâmplat ca într-una din seri, ursul să-i dea târcoale. Mamă, ce mai lătra Tarco!... S-a auzit până și la stâna de după deal, de-au venit ciobanii cu câinii lor de l-au gonit pe urs dincolo de hotarul pădurii satului. Povestea ceea s-a răspândit iute, de-au venit oamenii din Lunca să-i propună un târg pictorului: să le vândă câinele în schimbul a trei oi. - „Ce, mă fac gazdă cu trei oi?”, - spunea pictorul, refuzând oferta luncenilor. ... își petrecea verile prin munți, desena orizonturile aprinse ale dimineții, apusuri de soare, stâncile imense de pe malul Tisei, turmele de oi păscând prin văile mirifice, pe sub brazii falnici, ce fremătau în taină poezia verde a pădurilor, cosașii din dealul Voloseanca, sau - Obcina, Măgura Piștova. Pe unde trecea, oamenii spuneau: „Uite, a trecut pictorul!...” - Îi plăcea să stea de vorbă cu cosașii, deslușindu-le lumea lor spirituală, caracterele lor călitate de munți. Portretele lor erau marcate de viața aspră a țaranului de la munte. Compozițiile lui erau simple, dar grăitoare. Ele emanau o lumina interioară, fără poze și mândrie. Picta. Picta. Dar a sosit și ziua când în interiorul lui, brusc, s-a schimbat totul cu o sută optzeci de grade... A început să picteze într-un stil cu totul deosebit, simbolic, himeric, prinzând parcă pe pânză poveștile și legendele precreștine ale huțulilor...

Monologul Prozatorului:

„Oamenii ocolesc discuțiile pe tema morții, despre marea ei putere, înrădăcinată în trupul nostru încă din copilărie, moartea, ce-i stăpână în această lume. Restul părerilor – este utopie, autoamăgire, doar ca să ne ascundem lacrimile neputinței.

Ar fi fost fantastic, dacă omul ar putea afla mai mult despre ea, să poată să o șteargă din minte măcar, ca pe un geam, pe care-l ștergi cu buretele, pentru a vedea soarele răsărind mai aproape.

Dar... Dar, după umerii noștri se înalță o imensă stâncă, care azi sau mâine, fără doar și poate ne va zdrobi, ca pe o biată furnică, ne va omorî trupul format din miliarde de țesuturi vii – paznicii fideli ai trupului, care se luptă împotriva siluirii, deși, la urma urmei, tot ce-n rădăcina existenței clocotește, se oprește brusc: gândul, voința, simțirea, imaginația – totul se stinge!

Nu luăm cu noi nimic; așa cum am venit, așa și plecăm: cu strigăt în necunoscut, cu strigătul de disperare. Te naști strigând, mori – tot strigând. Și tot cu ochii deschiși: – la naștere – spre răsărit, la moarte – spre apus. În scurta noastră viață suntem martorii diferitelor evenimente ale istoriei; suntem jertfele războaielor, revoluțiilor, cutremurelor, potopurilor, inundațiilor, furtunilor; a fi fericit până la nebunie, să înnebunești din cauza fericitelor zile ale primăverii, să stai încordat, privind în adâncul tainei nopții, pășind undeva în necunoscut sau așteptând salvarea în mijlocul mării înspumate, sau să trăiești clipele de spaimă în fața haitei umane cu arme automate, îndreptate spre tine, după care să-ți vină salvatorul, iar tu să triumfi...

Este o copilărie, este hilar să gândești că omul ar fi în stare să înlătore sau să ocolească moartea.

A o înlătura – da, se poate, dar pentru un timp foarte scurt. – Până una, alta!...”

Monologul lui Vasile (parțial, fiindcă încă de la intrare în casa pictorului, cineva tot îi stăruia în minte: vorbea în locul lui, îi ghicea gândurile, îi schimba fluxul gândirii, – se mai auzea un fragment dintr-o sonată de Bach):

„... Fiindcă noi ne aflăm încă în moarte, iar moartea se află în noi, așa cum viața se află în lumină, iar lumina în viață, precum pasărea, ce se înalță în zbor, spre nesfârșit, se află în aerul pe care-l respiră, pentru a fi în viață...”

Ne ațintim privirea spre nemărginire, ne mirăm, ne bucurăm, precum a unei zile, ca a unei nopți înstelate!... De aceea ne punem întrebarea, cercetăm, de unde și cum au apărut miliardele de stele, galaxiile, de ce totul este așa?..

Dacă, la întrebarea „Cine a creat natura?”, răspunzi: „Ea s-a format singură”, atunci se naște întrebarea: „Dacă naturii îi sunt atribuite calitățile de autocreație, atunci ea cum a putut să se autocreeze? Și, dacă ea n-a existat, atunci cum ea a putut să se autocreeze? Și, dacă ea a existat până la crearea sa, atunci pentru ce trebuia ca să fie creată? Poate că de aceea genialul Goethe spunea? „Vrei să vezi Nevăzutul, studiază văzutul.”

.....

Ca să intre în discuție, profesorul de fizică și chimie, familiarizat cu dezbaterile științifice, era în stare, cum se spune – să ridice făclia cunoștințelor tot mai sus, să intre pe o nișă a discuției, academic, așa încât discuția lui i-a captat pe toți. Vorbea încet, sacadat, dând exemple clare, formule chimice, corelate cu celelalte materii din univers, – o adevărată dezbateră științifică...

... De după aceeași perdea a apărut din nou doamna Lucica, aducând o gustare caldă. A ieșit repezitor, a mai adus încă două sticle de vin, spunând: „Pentru voi toți, oameni buni, pentru sănătate.”

„Și pentru sănătatea dumneavoastră, doamnă!”, - spuse doctorul, închinând paharul.

Ivan turnă vin și pentru doamna. Atunci toți s-au ridicat în picioare, au început toasturile, fiecare în felul său, astfel că atmosfera s-a transformat într-un dialog festiv, monologurile cred că s-au spulberat undeva în neant, în conștiința fiecăruia. Astfel că, de la irealitatea cinaclului, s-a ajuns pe celălalt tărâm - cotidian, pentru moment...

După o astfel de masă gustoasă și după câteva pahare de vin de clasă, atmosfera chiar că era de sărbătoare, iar profesorul de fizică nu putea să se împace cu gândul că, în astfel de atmosferă tonul lui academic se va transforma într-o simplă lecție, o expunere în fața studenților vreunui liceu de provincie. Când vocile s-au mai liniștit, el a anunțat continuarea discuției lui, ridicându-se gesticulând, de parcă vroia să spună: „Deci, domnilor, permiteți-mi, dați-mi voie..., așa cum este bine cunoscut faptul că...” după care, încruntându-se, își trecu mâna dreaptă prin părul negru și des, ducea discuția înainte, ca un calculator.

Cei din jurul lui, trăgând cu sete din țigară, gândeau: „Da, da, este la înălțime... Știința - nu-i diletantism... Profesorul este și un bun cunoscător al filozofiei.”

Discursul profesorului se opri asupra unui citat din Pascal, pe care-l scoase din mapa lui de profesor, plină de notițe: „Întreagă această lume vizibilă nu-i decât un punct imperceptibil în sânul vast al naturii. Nicio idee ne se apropie de ea. În zadar umflăm concepțiile noastre dincolo de spațiile imaginabile; noi nu dăm naștere decât la atomi

în comparație cu realitatea lucrurilor. Este o sferă a cărei centru e pretutindeni, iar circumferința nicăieri. În fine, este cel mai mare caracter sensibil al atotputerniciei lui Dumnezeu faptul că imaginația noastră se pierde în acest gând.”

Ceasul mare de pe perete, înrămat cu ouă tablouri ale pictorului: un peisaj de pe dealul Osoi, iar celălalt – o biserică veche, sub formă de piramidă, – bătu ora unu noaptea. Cei prezenți nici nu se gândeau că așa de repede a trecut timpul, iar finalul discursului îi învălmăși și mai tare. În încăpere se așternu o liniște de o clipă, căci afară se auzi un sunet ciudat, un strigăt de pasăre de noapte. Se auzea lătratul câinilor din sat. Întunericul de afară domnea peste dealurile, care, ziua, din balconul casei, se arătau ca niște dinozauri adormiți, pe spinările cărora creșteau livezile de meri, pruni, iar mai încolo – alunișuri și tufe, ce ascundeau cărările, vara bătucite de copii, ce umblau în pădurea apropiată după ciuperci, zmeură și mure.

Pisica gazdei se trezi din moțăială, aciui urechiușele, sări de pe divan pe dulap, de acolo pe bibliotecă, simțind pericolul: cățelul casei, ce dormea separat de câinele de pază din curte, întredeschise ușa, simțind mirosul de carne de pe masă, observând că pe farfuriile de pe masa de alături se lăfăie oșcioarele de pui de găină, resturile de cozonac, colțuri de pâine. „Ah, ce-aș mai ronțăi!, – gândea câinele, salivând, lingându-și boticul. – Întâi trebuie să ajung la domnul acela gras, cu chelie, cu cămașa pătată de sos, cel cu ochelari, mr-r-r, de acolo pe lângă doamna cu fusta scurtă și – haț!...- Nimeni nici n-ar observa!... Că lor și așa nu le trebuie alea... Că am mai mâncat eu de astea!... și apoi – haț!... și totu-i al meu... – Mr-r-r...”, – dădea din codiță, împleticindu-se pe sub masă, era atent, ca nu cumva

cineva de la masă să-l calce pe lăbuța-i pufoasă. Că de aici i se trăgea și numele de Pufi.

.....
„... stelele, - își continua discursul profesorul de fizică, răsfoindu-și jurnalul. - Închipuți-vă, - accentuând pe uți-vă așa de tare, că Pufi, aciuindu-și urechile, își schimbă planul de atac...

Ridurile groase de pe fruntea profesorului au căpătat forme ciudate, la început s-au alcătuit în formă de semicerc, după care, treptat, treptat, - în forma valurilor unduitoare...

„...Steaua Betelhauz, - spuse profesorul, potrivit și ochelarii cu ramele groase de ebonită, - steaua are peste 260 de milioane de mile în diametru, adică este de trei ori mai mare decât distanța între planeta Pământ și Soare.

Iar dacă pentru momentul actual, pentru fiecare viață a planetei este pregătită o cantitate fixă de explozibil, de ce n-ar fi potrivit să se împartă pentru fiecare locuitor și un număr de stele din Andromeda noastră? Pentru fiecare om, - aici profesorul se concentrează mai mult, - revine, aproape 40-50 de stele mari. - O cifră frumoasă, nu?...”

Mai mult de 1.000 de tone de explozibil”, - încercă să-l ajute pictorul 2.

„Sărmanul om”, - completează profesorul de istorie.

„Drept îi!... Tot ce se întâmplă pe lume, tot pe capul omului cade, - spuse Oksana, studentă la filozofie, care, până în acel moment tăcea, ascultând cu atenție prelegerile celorlalți. Aici se simțea ca la cursurile de filozofie de la Universitatea din București, unde profesor de istorie a filozofiei era o somitate în materie la aceea vreme - cunoscutul filozof Constantinescu Virgil. - Aveți o ipoteză interesantă asupra lumii, sinceră să fiu, este captivantă”, - continua Oksana.

„Nu-s ale mele, dragă Oksana. – Sunt cercetările științei, ale tehnicii”, – răspunse profesorul, zâmbind, aprinzându-și țigara.

„Înțeleg, înțeleg, – răspunse Oksana. – Tot ce se vorbește aici nu sunt altceva decât rezumate ale științei secolului XX. Dar, interesantă este metoda de expunere a dvs., – adăugă ea, lăsând să se nască pe buzele-i subțiri un surâs atrăgător.

„Și, gândiți-vă!, – continua exaltat profesorul, tușind adânc, – până astăzi sunt fotografiate peste un milion de galaxii, aceste lumini așa de exact aranjate pe cer. Universul este un model de exactitate, de ordine și armonie. Fiecare stea are locul ei bine definit, nestrămutat.”

Medicul:

„De exemplu, în constelația Ursa există pleiade de stele. Ele se calculează cu mare viteză și exactitate, deși se află la mare distanță una de cealaltă”.

Pictorul 1:

„...Sau constelația Orion... Ea este formată din două stele mari și un număr mare de stele mici, concentrate în așa numitul brâu Orion, care este așezat cu mare exactitate, în același fel – și cu celelalte pleiade de stele.”

Profesor:

„... Există o stea, numită Arctur, mai mare de 1.000 de ori decât Soarele. Ea se mișcă între 150 – 240 mile pe secundă, iar Soarele se mișcă aparent cu 10 mile pe secundă, deși nouă ni se pare că stelele stau în loc, nu se mișcă.”

.....

Cum se și întâmplă, în fiecare casă – alt obicei, alte discuții. Uneori nimeni nu știe ce se ascunde în spatele ușii

de intrare, ce gândește omul odată așezat în acel castel intim, care, în funcție de inteligența stăpânului, își creează o lume a sa, uneori greu de înțeles. Casa lui Ivan Caleniuc făcea excepție. Toți din comună îl respectau, deși nu înțelegeau ce reprezintă picturile lui ciudate. Odată, la o întrunire de partid, un tovarăș de la centru îl lăuda că în tablourile expuse la centrul județean de cultură se vedea „realismul epocii”. Pe atunci Caleniuc expunea portretele clasicilor literaturii române și câteva peisaje din regiunea lor de munte. Celelalte picturi nu le expunea niciodată. Ele erau pentru el o „taină pentru viitor”, cum s-a exprimat un prieten de-al lui. Iar o doamnă, exaltată, îi explica colegei de la atelierul de croitorie: „Tu, Mărie, să vezi ce pictează Ivan!... ceva ciudat, câteva cuburi, paralelipiede, pete cu roz și negru, iar în mijloc – ochii deschiși, ca niște cepe!.. de-ți vine să fugi rupând pământul... – o țeavă, ca un corn, așa ceva... dincolo vezi, da, da, prin corn – mare, oameni, case, bărci...mai încolo – o mână tăiată, ce stă pe un cub... – ce ciudat!... Doamne iartă-mă!... - mai ceva ca-n poveste... – da ce peisaj!... copaci cu rădăcini în sus – spre cer, iar acolo, ce să vezi: mâini, mâini, tu!...”

„Unde-s peisajele, cu moară, cu fântână, cu căsuțe, ca-n rai?”, – întreba un vecin curios, explicându-i cum el, la venirea rușilor în sat a văzut în căruța ofițerului un tablou mare, cu niște fructe mari și roșii, unele din alea „de nu știi cum se cheamă”. – „Calașnicou”, – îi spuse glumețul Nicolai, arătându-și dinții putreziți de atâta mahorcă.

„Ce de mai lume se stânge la casa lui!..”, – spuneau alții.

„Iar mă va întreba tovul de la Sighet: „Tatae, ce ai mai văzut?”. Iar el răspundea: „Tot aceleași doamne și aceiași bărboși”.-„Bine, bine”, – spunea tovul. – „Ia și bea o

vodcă...”, – îl răsplătea și-și vedea de ale lui, iar curiosul, crescând în sineși, dădea fuga la bufet, trăgând câte două trei duști, ca după aceea să se furișeze la umbra vreunui prun, trăgând un pui de somn. Iarna dădea târcoale femeilor bătrâne, laudându-se cu tovul, care, cică e neam cu vărul lui de-al doilea. Odată, Maria a lui Pogoneț îi răspunse franc: „... neam după Adam”. Și cum în comună era un om cu porecla Adam, bătrânul, beat, se jura pe toate cele sfinte cum că el în niciun caz nu este și nici nu poate fi neam cu acel Adam, „bețivul”, „urâțul”, „afemeiatul”, „trichi-flinchi”, „păduchiosul”, „jegosul”, „prostul”, „în război – leprosul”, „trădător de neam”, „frate cu Stalin de la Leningrat”, „cititor în stele”, „ghebosu”, „ce ține pe cea oloagă”, „terchea-berchea”... „îl de îhâ!..”, – încheia cu sudalmele bătrânul, izgonit până la urmă de femeile din casă, „ca să ne spurce odaia, potaia”, – spunea Măria de la Podă, dându-i un șut zdravăn în cur, de se rostogolea moșul nostru în râpa din dosul casei.

.....

Într-o vară, la o astfel de șezătoare au venit și foștii profesori ai lui Vasile și ai lui Ivan Pictorul (lui Caleniuc, în comună i se spunea Pictorul), oameni trecuți de o anumită vârstă, cunoscuții oameni de artă.

Ieșind pe balcon, Lucica s-a prins cu mâinile de cap, văzând scena, spunând Iuliei ca aceasta să meargă repede în curte, să le explice ce și cum, ca nu cumva doctorul în filologie să afle, că „mai mare-i comedia!..”, „doamne iartă-mă!”, au înnebunit femeile!..”, „bată-le să le bată!..”, „Ăștea ne fac de rușine!..”, du-te, spune-le să plece!..”.

Și așa oaspetele nu află despre tărăboiul și confuzia celor de afară. Iar Iulia, alungându-i, în ziua aceea nu mai ieșea în sat, de rușinea altora.

.....

Aceasta se întâmplase cu câțiva ani în urmă...

În acest an, Iulia intra țațoșă în atelierul Pictorului, unde se purta o discuție aprinsă, strângea farfuriile goale, pahare, le spăla, aducea altele. – „Mâine mă voi duce la croitoreasă, să-mi coase rochia, „că faină pânză mi-a adus, domnul lector”, – gândea ea și dispărea după paravanul din bucătărie, unde ceasul de perete arăta deja ora unsprezece. La televizor se dădeau știrile de noapte, copilul lui Marcel dormea dus pe fotoliul din colț, pisica de lângă el – așșderea.

.....

Din atelier se auzea discuțiile, care se amestecau cu sunetele muzicii de la televizor. Lucica se așșeză mai comod în fotoliul ei de lângă sobă și ațipi.

.....

Monologul profesorului de istorie:

„Ia spuneți-mi, cine poate să-mi răspundă: Universul este veșnic?”

... Vasile dorea să se afirme în discuție și a venit la Cenaclu, pregătit. Acasă a lecturat multe cărți, manuscrise de la cursurile de filozofie, literatură universală.

Răspunsul închipuit al lui Vasile:

„... Conform cercetărilor oamenilor de știință se poate presupune că Soarele nostru, căldura lui și lumina – sunt rezultatul arderii a 4.200.000 tone de materie pe secundă, din care doar două zecimi din materie se reînnoiesc. Astfel de ipoteze se pot atribui și stelelor”.

... Atelierul a rămas gol. Oaspeții au plecat la culcare. Doar Ivan Caleniuc încă nu dormea. Întorcându-se în cameră, deschise fereastra să se aerisească puțin. Cățelul se apropie de el, dând din coadă, cerând ceva. Pisica somnoroasă nu se obosi să coboare de pe canapea, doar mormăia, clipind din ochi.

În capul lui Ivan încă răsunau cuvintele spuse de profesorul lui: „Când eu gândesc și studiez imensitatea, mă văd pe mine pierdut plutind undeva în Cosmosul necunoscut mie; mă ia cu frică când mă văd aici, iar nu undeva în alt loc a lumii. – Cine putea să mă arunce aici? Din ordinul cui acest loc mi-a fost atribuit ?”

IEȘIRE DIN LABIRINT

Când Vasile părăsi casa Pictorului, afară domnea o noapte adâncă. Pe cer, pe ici pe colo, pâlpâiau stelele îndepărtate, triste parcă de atâta singurătate. Pârâul Ronișoara șiroia pe sub sălciile pletoase, de la malul său, ducându-și trupul plăpând în jos, pierzându-se dincolo de sat, în țarina Lilin, spre Rona de Jos. În sat totul amuți. Lângă podeț, printre sălcii se mișcă ceva, trosnind. „Poate că-i o cioară”, – gândi Vasile, pășind mai departe spre centrul comunei. Lângă consiliul local, în penumbră, se legăna ușor, ba pe un picior, ba pe celălalt, paznicul satului, venind în întâmpinarea trecătorului. Ca să nu intre în discuție cu el, Vasile grăbi pasul, pornind în josul aleii cu plopii înalți.

Pe strada din deal, spre Osoi, în câteva case mai ardea lumina aprinsă în case. Și, fiindcă casele erau așezate tocmai pe coama dealului, ele păreau niște stele sclipitoare, pe un cer sur.

Pornind spre strada Fedetul, cântecul, ce se răsfârâgea de pe Podă, îi întrerupsese șirul gândurilor. Cineva cânta duios, cu jale:

Și mai departe, se auzi un șuierat prelung, de s-au trezit toți câinii din zonă, după care cântărețul schimbă registrul muzical, mai domol:

Acel fluierat prelung, cântecul atât de cunoscut – îi răneau sufletul, aducându-i aminte de anii copilăriei. Amintirile se amestecau cu ideile filozofice acumulate la cenaclu. Se bucura de tot ce-i dădea imbold necunoscut, – îi

părea bine de seara petrecută împreună cu prietenii, se bucura că el a rămas, parțial măcar, cel ce era odinioară, că putea să bea o dușcă-două de tărie, să și cânte vechile cântece, „mai vechi ca muntele”, – cum îi plăcea să spună uneori, – să danseze obertankî, să cânte la acordeon sau vioară. În acel moment el simțea o dedublare a ființei, iar asta îl durea, îl ardea, pâlpâia, ca un pin aprins în toiul arșiței verii, de la marginea pădurii, aproape de șoseaua, ce ducea spre o mare metropolă; îl mângâia, ca sunetul unui flaut, ca jocul fantastic al limbilor de vatră, îl alinta, ca muzica sferelor, îi răscolea tainele sufletului, ca filozofia indiana. Erau momente când el se simțea ca un Ikar, uneori – ca legendarul Nesus, cu cămașa-i otrăvită, dureroasă, chinuitoare – pe albul trup al sufletului.

.....

.... anii vieții studentești, care au reușit să se îmbibe destul de bine, să se încrusteze adânc în sufletul și gândul lui, îl făceau mai puternic, mai vioi, mai călit, de ceea ce avea mare nevoie în clipele de cumpănă.

La început, anii îi oblojeau rănilor din esența trupului lui tânăr, ca o adiere ușoară de vânt, ca după aceea, treptat să-l subjuge, să-i fure barca, care, încet-încet se legăna înaintând pe mare, spre necunoscut.

Această călătorie îi părea ceva plăcut, necesar; îl durea plăcut și răscolitor...

Deodată cu această durere în sufletul lui se înfipse, strecurându-se nevăzut, și iubirea, și despărțirea de Larisa. Poate că de aceea, mai tot timpul, în toate clipele în fața lui, Larisa apărea ca o fantomă, ca o Mavcă. Intra și ieșea din amintire, ca fluxul și refluxul valurilor.

.....

În vacanțele de vară, Oxana venea la munte, la satul în care trăia și Vasile. Aici ea locuia la prietena sa de facultate, Carmen, de pe strada Soloneț.

Într-o seară, ca aceasta, după terminarea cinaclului, Vasile o conducea pe Carmen acasă.

Sălciile dese, ce-și revărsau crengile deasupra gardului, au închis în ele pe vecie taina lor. Pe drum ei se opreau, discutau mult, fiindcă a doua zi Oxana trebuia să plece spre orașul Iași.

În seara aceea, la despărțire, Oxana îi spuse lui Vasile: „Când îți vei aminti de mine – vino de mă vezi, eu te voi aștepta...”

Atât de neașteptată, invitația îi păru ciudată, fiindcă în seara aceea Vasile nu se străduia să găsească o cărare spre inima lui, iar ea se apăra, motivând că nu are încă timp și pentru băieți. Întâi trebuie să acumuleze cunoștințe, de aceea ea vine la cinaclu, fiindcă aceasta-i în beneficiul ei. „Știi, – spunea ea, – omul, de e femeie sau bărbat, trebuie să comunice, să aibă prieteni comuni, care, indirect, pot să contribuie la creșterea spirituală a lui. Fiindcă, în singurătate, de unul singur – nu-i viață!... Dar fără vreo structură ideatică, fără o bază?... Fără aceasta este greu să trăiești în viață. Pentru că întâlnești diferiți oameni, cultivați, care cunosc mai bine lumea ca tine. Întâlnești oameni diferiți, culți, care văd lumea altfel, mai bine ca tine. Până și participarea ta cât de mică în explicarea unui fenomen atare are o însemnătate benefică. Țin minte, mama mea mă învăța: cu cât ești mai învățat – cu atât îți e mai bine.

Iată, parcă și eu am pășit pe urmele ideilor mamei, cred că nu am ales un drum greșit.

„Este de la sine înțeles, – o susținu Vasile, ideile ei, îmbrățișând-o și sărutând-o pe buzele-i fierbinți...”

Ajungând acasă, Vasile intră în casă, închise gemulețul deschis, uitându-se în jur, dacă nu cumva i-a intrat pe fereastră vreo pasăre rătăcită, cum s-a întâmplat anul trecut, acum doi ani în urmă, când, observând în față lumina din casă, bufnița, dezorientată, orbită, zbură direct prin fereastră și se așează pe dulap, răsturnând cărțile de pe bibliotecă, spărgând o vază prețioasă, primită în dar de la mătușa lui din Kiev.

A doua zi, aflând ce s-a întâmplat în casa lui Vasile, vecina Olena îi spunea mamei lui: „Oi, ioi, ioi, tu – Katerino, acesta-i un semn rău, da, da, să știi!.., – du-te repede de spune-i părintelui Albiciuc, să vină, fă!, să sfințească casa...”

.....

.... Visul îl stăpâni repede pe Vasile. Trupul i-a devenit mai moale, se afunda în ceva ușor și nevăzut, ca un copil cufundat în apă caldă, cu miros de crizanteme...

...Visa că cineva l-a invitat la o nuntă...

... Pășește pe un drum desfundat...

... Careva dintre vecini îl roagă să treacă dincolo de deal, să meargă prin pădurea ce se-ntinde de-a lungul drumului, ce urca și cobora, până dincolo de orizont... Iar acolo se zărește un munte înalt, acoperit de zăpadă. Iar el se avântă înainte, picioarele i se afundă în noroi... Îi apare în față o casă, de unde răzbate sunetul de vioară, fluier... În casă se petrece nunta... Nașa Maria, cu Vasile al ei, și cu încă trei copii pe lângă ea, niște prieteni, ce dansează huțulca, câteva babe gârbovite, ținând în poale niște mătânii, râd, se uită chiorăș una la alta... În prag apare și Larisa... Pe masa de la fereastră – farfurii cu prăjituri, sticle

pline, pahare răsturnate...Pe mesele din tindă dansează o droaie de pisoi negri, iar – în colț, lângă bărbatul înalt și uscățiv, cu pipa în colțul gurii, bătea cu zor într-o dobă mare, chiuind din când în când, de se cutremurau mesele... Mireasa vine spre el, îl servește cu un pahar mare, plin vârf, cu ceva băutură roșie, clocotindă, de unde ieșeau aburi verzui...Bău o înghițitură. Brobonele de sudoare îi apărură pe frunte. Nu apucă să se șteargă cu dosul palmei că babele se și năpustiră asupra lui, trăgându-l de haine, chemându-l la dans... Scăpă paharul din mână... Larisa-l prinse de braț și îl trăsese afară...

...Visul se întrerupse pentru o clipă, după care-l cuprinse iar...

Vasile ieși pe o pajiște largă, neîngrădită, trecu de un pârleaz, se apropie de o pădure mare e stejar. Lângă un copac, în scorbura unui stejar mare, cu ramuri întinse până la pământ, într-o scorbura lovită cândva, de trăsnet, în cenușa amestecată cu frunzele și ghinda rămasă neatinsă de veverițe, strânsă ghemotoc, doarme Larisa. Lângă scorbura, un om cu o lopată de lemn încearcă să-o acopere pe Larisa cu putregaiuri de lângă copac. Atunci Vasile, strigând din rășputeri, încearcă s-o salveze, o prinde de mijloc, o strânge tare în brațe și fuge cu ea la vale.

... Visul se întrerupe din nou...

... Ieșind din mocirla din gărla unei văi, Vasile fuge mai departe pe un drum pavat cu pietre, cotește într-o uliță. Pe drum îl întâlnește pe Ivan Sokerca, care stă rezemat de un gard de nuiele, bea horincă direct din sticlă. Văzându-l pe Vasile, îl salută prietenește, îl invită să bea, scoțând din buzunarul de la piept încă o sticlă de culoare cafenie.

„Ia, – spune, – ia și bea, că și așa viața-i scurtă!...”

„Mulțam, mulțam fain, Ivane!... Nu beau, nu vreau, – îi răspunse Vasile, pășind înainte spre ulița de-alătura, care ducea spre un deal, în vârful căruia era clădit un castel, cu turnurile în ruină... „Trebuie să mă întâlnesc cu ea, trebuie!.., – gândea Vasile, părăsindu-l pe Ivan... Trebuie, că mă așteaptă...”

În fața lui se întindea un drum lung, ce șerpuia spre deal...

„Vin, vin!.., – striga Vasile spre depărtare, – vin, așteaptă-mă!..

Ca o cortină albastră, seara de vară se lăsă deasupra vechiului oraș. În ungherele lui tainice și himerice domnea o liniște profundă, iar mai încolo – spre centrul lui, ulița se lărgea și, ici pe colo, presărată de umbre, se asemena cu o pictură rupestră, unde vitrinele sure se asemanau cu niște intrări în peșteri.

.....

„Deși mă aflu în acest oraș de două luni, îmi e greu să mă obișnuiesc cu toate obiceiurile de aici... Dar erau și zile, când orașul îmi părea cunoscut, apropiat, ca ceva drag din copilărie... Uneori îl compara cu orașul ei din țară, alteleori cu un cartier în care locuia din copilărie, iar când se deplasa spre zona muntoasă, dincolo de râu, peisajul de acolo îi amintea de satul bunicilor ei, un colțișor rupt, parcă, din rai, apărut din străfundurile istoriei, satul în care oamenii se mișcă încet, pasivi, cu un surâs nevinovat pe buze, și atunci când i se nășteau copiii, și atunci când treburile vieții îi apăsau spatele... Atunci, îmi amintesc, eu m-am mutat cu părinții la oraș, fiindcă acolo, după lungi așteptări, tata a

primit un post la acel minister, visat ani în șir... Iar după aceea... În curtea noastră creștea – chiar la fereastră – un cireș mic... Când m-am făcut mare, țin minte, – puteam să-l ating prin fereastra deschisă... Erau veri frumoase pe atunci... În orașul nostru, ca și aici, unde am venit pentru prima dată în viață, oamenii se mișcă la fel, după, parcă, același ritm, amestecându-și speranțele, visele cu zgomotul surd și îndepărtat al mașinilor și tramvaielor. Orașul, care-și duce pe spatele-i și greutatea fermecată a cotidianului...

Nu știi când mă voi întoarce acasă... Resimt sub pașii mei de aici pulsul adânc al orașului lăsat în urmă, fiindcă aici trebuiau să ajungă, poate, drumurile mele...

În curând și acest oraș, cu umerii-i largi, va începe să-și strângă hainele-i de vară sub genunchii tremurânzi ai anotimpului anului”.

.....

Larisa cobora strada, nu se grăbea, pășea, cuprinsă toată, din cap – până-n picioarele-i înalte și drepte, până la pieptul cu sâni proeminenți, provocatori, de murmurul vântului ușor, nevinovat.

Trecând de benzinărie, unde mașinile mișunau, scoțând un miros înțepător, atât de tare încât în aer se răspândi un fum înecăcios, greu de suportat, Larisa pășea mai aplecat, după care-și ridică capul, mândră, călca înainte mai cu curaj, ocolind locurile, unde pe asfalt se întindeau pete mari de benzină vărsată, iar din curțile de alături venea un miros urât de mucegai.

„Locurile se aseamănă, – gândea Larisa, – da, da, așa-i... Oare ce fac prietenele mele de acasă?– Se mai plimbă seara prin parcul nostru din Cișmigiu?..”

Prin voalul amintirilor, gându-i zbură acasă, după care revenea la imaginile de pe strada spre care pășea...

.....
„Îți stă bine culoarea roșie, se asortează, Lariso”, – spunea pe atunci Vasile. – Hm. Aproape, – îi răspundeam eu atunci, când el îmi zâmbea surâzător, arătându-mi cu degetul spre vitrina magazinului Bucureștean – „Cocorul”.

.....
Acum acea rochie este mângâiată de vânt, lângă vitrina magazinului „Royal”, din îndepărtatul oraș danez, din clădirea cu cinci etaje, unde, pe lângă standurile cu costume, roiesc în culori ornamentele florale de pe peretele din spate, dând interiorului un aspect plăcut, primitiv, de parcă se întreceau în dialog ornamental, cu draperiile înflorate din cabina de probă, compunând o muzică picturală, parcă rupte din versurile unui cunoscut poet persan: „Eu sunt pomul visului, al tainei, tu ești copacul veșniciei, ecoul vieții... Vom păși unul spre celălalt prin taina verde, țesând cântecul nostru, al veșniciei, din curcubeie...”

... În imaginație îi apare Vasile...

Îl vede venind de departe-departede – dincolo de orizont... Privirea ochilor lui albaștri, ca cerul primăvara, se oprește direct în ochii ei, după care se oprește în părul ei, lăsat pe spate... Îi aude glasul de la distanța ultimei lor întâlniri...

Curios, ce repede trece timpul! Timpul, după care, ca după o perdea roșie, mai exista un jăratec mocnit al simțirii din clipa aceea, când ei doi au fost uniți cu forța iubirii și a dorinței.

Larisa scutură din nou din cap, privi în jur, făcând câțiva pași spre vitrina altui magazin, de parcă ar fi vrut să scape de gândurile anterioare, care au început s-o neliniștească, acaparându-i simțirile...

Oprindu-se lângă o altă vitrină, ea căută cu privirea ușa de sticlă, lângă care s-au oprit mai mulți cumpărători. – „Mă duc într-acolo”, – gândi ea, – pășind spre standul următor.

Prin perdelele subțire al hotelului în care locuia Larisa, se zărea statura Larisei de lângă masa de scris. Gândurile-i zburau, ca niște fluturi albi, se loveau în fereastră, după care cădeau pe hârtia curată, preschimbându-se în cuvinte de cristal a sufletului omenesc: „Dragul meu!..., Vasile, nu uita tot ce a fost..., eu mă voi întoarce în curând!..., te iubesc, nu uita asta!..., iartă-mă, iubitele!..”

La radioul de pe masă se transmitea muzică. La început transmiteau formația Antique – „Kainourgia agaphi”, după care răsună cunoscutul cântec „Lavanda”...

Brusc, nevăzut, pe hârtia albă se strecură o lacrimă mare, înmuind cu aripa-i de pasăre inima Larisei. Lacrimă înfășurată în durere, ca și cămașa lui Nesus – înmuiată în otravă...

...Manuscrisele erau strânse într-un dosar de culoare vernil, legat în cruce, cu o panglică roșie. La mijlocul dosarului se putea desluși titlul „TREPTLE AMURGULUI”...

...Larisa strânse poeziile înapoi în mapă, închise geanta-diplomat, în care a găsit manuscrisele lui Vasile. În fața ei se perindau imaginile cu chipul lui Vasile, secvențele din întâlnirea lor de-a lungul anilor, dar, pe alocuri, aceste imagini – uneori, în culori, alteori în alb-negru – se amestecau într-un amalgam greu de deslușit...Din adâncul memoriei se detașau glasuri, timbrele vocii lui, a prietenilor, azi ajunși în cine știe ce colț al lumii, fiindcă:

viața este un vânt de adio, – așa îi plăcea lui Vasile să catalogheze existența omului pe pământ...

Taxiul se oprise la intrarea în vilă...–„Văd că își respecta cuvântul, șoferul”, –gândea Larisa. Închise cu grija geanta, căută cheia de la intrare... Ușa se închise încet, ca și viața ei alături de Vasile...–„De azi înainte,–gândea ea –, voi trăi doar cu amintiri...”.

Roțile mașinii scoteau un fel de muzică – la început foșnitoare, pe urma zgomotul lor se amestecă cu aflusul celorlalte mașini, care se transformă ulterior într-o orchestra fără dirijor a străzii...

Boarea serii se așterne încet, pe nesimțite...Drumul spre aeroportul Otopeni se sfârșea cu o alee, unde mașina se opri brusc, la cererea Larisei...Mai având timp până la zborul spre Copenhaga, Larisa se hotărî să parcurgă pe jos distanța până la sala de așteptare a aeroportului...

Ridică privirea spre cer...O pasăre se roti deasupra aeroportului, scoase un sunet ciudat în dreptul Larisei, coborând razant spre pista de aterizare... – „O fi un semn?” – se întreba ea...

Avionul se ridică brusc, ca un vultur, căutându-și, parcă, echilibrul dorit, se înalță spre norii care dansau răsfirați pe cerul de opal...

Sfârșitul primei părți

II. POEMELE ANOTIMPURILOR

1. OCTOMBRIE

Stau pe prispa însorită a soarelui portocaliu-roșiatic al toamnei, încercând să prind o umbră a unui nor din orizontul îngândurat al cerului, privesc cu o ușoară nostalgie spre pragul casei - că de va fi să bată vântul dinspre miazănoapte - să pot intra în culcușul meu tomnatic, să aștept mrejele ploilor, ca să ne cadă cu ropote pe acoperișul tivit cu șindrilă, cu migală, de către unchiul Maței, care toamnă s-a făcut, dar, brusc, mă trezesc din visare, dau gândurile tristeții deoparte, o iau la vale, spre satul cuprins de uitare, pornind agale prin foșnetul frunzelor aurii, verzui, vernil, galbene, sure, triste, răsucite, strivite de copitele cailor din cireada satului, zbârcite, cu nervurile uscate și răsucite, mai calc pe câte o nucă, ascunsă, decojită, sub frunze, ba pe un măr putred, sau încă rumen, ca obrăjorii fetițelor de la școala primară a satului, alunecând ușor pe poteca șerpuindă de-a lungul pâraiașului, ce se prelingea, de parcă îi era frică de toamnă, pe sub arinii desfrunziți, ce arătau ca niște bătrâni dezgoliți în fața plutonului de execuție.

Casele din jur mă urmăresc parcă, îmi dau binețe. Eu - singurul hoinar de prin acele locuri. Singur și gânditor, ca plopul din curtea părintească. Satul pare pustiu. Oamenii s-au împrăștiat prin livezi, grădini lungi și pline de roade, pe câmpii, strângând recoltele bogate în hambarele și pivnițele deja pline.

În centrul satului, la biserica cea veche, cu clopotul aurit, adus de departe, de chiar împăratul cel mare, bătu ora amiezii. E ora douăsprezece, îmi spun. Și, cum nici nu-mi termin șirul gândurilor, deodată, dinspre școală se rășfrânseră sunetele, chiotele, strigătele vesele a școlarilor. - „A-nceput și școala?”, - îmi zic. - „Bună ziua, unchiule Vasile!”, - mă salută două fete cu cosițele aurii, de parcă toate razele soarelui s-ar fi strâns acolo, ducând în spate geamantanele pline cu amintirile verii. - „Bună ziua”, le răspund.

O iau la vale, încărcat de sentimente, de sunetele școlarilor, ce au spart tăcerea de toamnă a satului, de aurul din livezi, de argintul pământului, dar mai ales - de aurul din râsetele copiilor.

2. NOIEMBRIE

...Să mă ascund de după o frunză tăcută, de după un stejar răstignit între cer și pământ, să plâng lângă izvorul cel care, zi după zi, se subțiază parcă, să cred în ceea ce spunea poetul, că noi doar frunze căzânde suntem, între imensitate și tăcere, între vară și iarnă, să strig de frig și nimeni să nu mă audă, - ar fi o rușine a toamnei, că doar ce ne-a mai rămas de făcut?, dacă gălbejitul octombrie a avut parte de zborul păsărilor, iar noiembrie din noi a rămas pustiu și mut la vuietul vântului, la gerul ce-l cuprinde ca un năvod, de n-are ce face, - trebuie să tacă, că și noi tăcem, ascultând cum se scurg spre adâncuri sevele copacilor, dar și ale noastre, - ce trebuie să fac? - mă tot întreb, ascultând cum scârțâie carele pe dealurile sure, de parcă-i a lor, doar a lor lumea de pe deal, iar noi nu putem să urcăm dealul, că doar sevele sporovăiesc cu adâncuri - oare pe cine vor întâlni acolo - pe sub rădăcinile plângânde, că noi, oamenii, știm prea bine ce ne așteaptă în străfundurile lumii, iar copacii dau vina pe noiembrie, - de ce se tot desparte de octombrie, neîntrebându-le, că doar de atâtea secole conviețuiesc! - șuieră, bate, spulberă, îngheață, soarelui închizând pleoapele, dănțuind cu luna copacul iernii, cântând în strunele vârcolacilor nopții - te ghemuiești în culcușul tău, te ascunzi după hornul ce duce căldura de din copaci născută - chiar spre lună - „de aceea luna e roșie”, - spun copiii în somn, cu degetul ținând la pagina, ce mâine la

școală va fi deschisă, iar frumoasa doamnă, zâna-învățătoare, are să-ntrebe: de ce bărbații taie cu ferăstraiile gorunii imenși? – doar să le fie cald copiilor? –sau ca fumul din hornurile urcate până la cer să preîntâmpine venirea crivățului, oare nu-i cea mai frumoasă poveste de noiembrie?, – îi tot întreabă zâna-învățătoare, dar și eu o ascult, deși privesc cum plâng copacii, aș vrea să devin și eu o poveste: să-nvăț cum să mă ascund sub un brad imens, să mă prefac într-un arici, să zac acolo până la sosirea primăverii, – zic: ah, tu noiembrie, ah, tu anotimpule, al meu, al copiilor, al poveștii, al copacilor desfrunziți, – dar ce frumos e bradul, și ce frumos se leagănă, ca o simfonie, ca un val marin la apus,-veniți copii și priviți valul, norul ce se prelinge pe cer, veniți, copii, veniți!...

3. DECEMBRIE

De ce mă-mbie lacrima-ți din zare?, – decembrie mă adie cu cer de ianuar, iar tu stai tăcută pe prispa anotimpului, mângâind cerul cu lacrima ochilor tăi azurii, oprind primul fulg imens, ce se rostogolea de-a dura prin norii cuprinși de somnul înaltului gând.

În pridvorul inimii tale se înalță plopii dezgoliți de frunze și de păsări. Totul e pustiu.

- Mamă, ce frig va fi în decembrie, – știu că așa vei spune primului trecător prin fața casei tale. Dar tu nu îi vei răspunde, fiindcă privirea ta s-a pironit pe cer, în așteptarea căderii fulgului de nea, oprindu-l din rostogolire. Cred că era amiază și cred că tu nu vei sta acolo până când seara se va lăsa albită de imensul fulg, ca noaptea să devină – brusc! – albă, rece, ca o apăsare grea, asupra pământului, care mai alaltă primăvară era primitor, cald, ca răsuflarea mirelui tău, plin cu cununi de flori, cu mieii zburdând pe dealurile și văile de dincolo de anotimpuri, pe care le tot numărai, din doi în doi, din timp în netimp.

- Mamă!, – ce să fac cu fulgul de nea? – vei gândi la maica ta, dar ea a plecat demult în Hiperboreea, să numere stele înghețate, vineții. Sau poate tu, mamă, ai scăpat din poala în care mă legănai, acest fulg, ca, acum, pe înserate, privirea-mi să mă doară.

- Hai acasă, copile, - îmi spune mama.

- Nu pot, mamă, fiindcă eu țin cu privirea-mi un fulg imens și greu pentru gândirea mea, doar e decembrie, e frig, e ger, și, dacă-l scap - pământul va crăpa și, cine știe ce se va întâmpla cu pridvorul meu, cu ograda și cu trecătorii, cu copii, ce trebuie să-nvețe la școală povești de iarnă, iar Moș Crăciun pe unde va mai trece?..

- Pe cer se răsfiră un fulger albastru. Lumina lunii se făcu că apare. Ea scăpără pentru o secundă privirea spre lună, ochii i s-au umezit de boarea sufletului.

- Pe drum trecu o sanie cu copii ținând cerul pe umeri.

4. DECEMVRIE

... de ce mă-mbie lacrima-mi din zare – decembrie mă adie prin jăratecul lui ianuar, iar tu, tot mai tot tristă de prin hoadele lui mai rar plivești de printre stele mireasma înaltului hambar din de preaînalt prelat și Loth din sălașul vremii – împărat! – al clipei – dar nu! nu!- Pilath în ist Palat – nerăstignit – Maria?- Tu mă aurești din cel înalt Senat – al timpului – străluminat!...

Plâng stelele lui Empedocle și Zarathustra din gheata lui Goethe plângea – de ce? – și cum?... Restriștea din decembrie mă-mbie spre Crăciun – și iar – și iar –în lacrima-mi văzut-am o iubire ninsă de la o lacrimă a păsării din zborul ei de din nadir: – pornesc agale spre Itacha – și –iacă!- Sisif – și Zeu? –aș spune că e doar o cărăruie printre luceferii din adânc – dar tac!- decembrie să mă prescrie printre frunzișurile stelelor – pe rând – pe rând – și adumbrindu-mă cu clipa lor: zburând!..

... și uite așa mă înfășor cu stele – năframa mea din zi și de zi – aș vrea să mă întorc din nou cu ele și ielele – plângând – și suspinând de dor, de netrecute amintiri ale frunzelor trecute în cimitire răvășite de prea multe poveri – oho! – și câte veri din ochi-ți vor mai trece – și câte lacrimi – poveri! – te vor încinge cu brâul dureros-sfios – iar eu – un voievod al vântului, te voi legăna duios la sânul mormântului din muntele roz al florilor din glastra mea de ne-timp umbros.

Aș fi trecut mai repede de-o clipă - dar mi s-a rupt din gându-mi o aripă - și tac molcom fără de o clipă de și de din risipă - și risipindu-mă printre vâlvoiul de stele - mă adast - și plâng: tot cu ele!..

5. PLOAIA DE MAI

Pentru cineva, care a uitat un strop de ploaie pe pervazul lacrimii mele...Ploaia de mai a coborât brusc pe cărarea pe care te așteptam, cu brațele deschise, ca ramurile bradului, care a ieșit biruitor de sub mantaua iernii... „Ploua infernal!..“, îi ziceam inimii, care a ieșit să culeagă o floare plăpândă și gânditoare, de sub coroana copacului înmugurit. Inima m-a luat de fuiorul privirii și a pornit să căutăm ungherele sevelor copacilor înalți din huceagul trupului... Călătoream și ne miram de desigurile pline de fragi ale mirării... Ce bine că am pornit în căutarea ta, îmi era atât de dor de tine, încât lăsam sevele lacrimilor să se transforme-n diamante... Poate, veni-vor căutătorii de diamante și vor striga: ave iubirea!... ave!... Nu știu dacă cornul lunii le va auzi, dar, sigur, tremurul munților le va răspunde: ave!... ave!... Ploua invers spre cer... Lacrimile tale se transformau în fluturi, poposind pe ulcelele mirosurilor florilor de mai... Cineva mă trăgea de mână spre abis, eu mă încordam, strângeam țepii ramurilor de brad sub mantaua nevăzută a iubirii... - De ce nu vii?... susurau vâlcelele, murmurau mugurii, susurau pâraiele din nadirul munților, din vizuina strigătului meu... - M-am împotmolit în lanurile simțirii ale Câmpiei Eterne - mi-a zis ea și a zburat mai departe, călătorind orizontul... Caii roșii s-au trezit din amor - firea iernii - și-au pornit în căutarea câmpiei cu maci roșii... Curgea galopul lor prin vene-mi, necheza labirintul ecoului tulnicelor din pragul așteptării...

Tu tot nu veneai... Mă adumbream sfios, mă-ncolăceam
duios în vrejul cântecului de fluiet... Ploaia de mai m-a
răscolit... Eu tot te așteptam... Brazii, luându-se de mână,
au ieșit din mine și-ți fredonau iubirea... Ploua...

6. O CRUCE DIN FLORI PE TÂMPLA ZĂPEZII

A mai trecut o boare din valea Plângerii alătura de mine, scâncind, – de-a val-vârtej s-a dus, – nici n-apucai să-i zic: „bună dimineața! –, încotro mai pleci și mă lași singur în pridvorul amintirilor –, și de ce trebuie să știu eu că tu exiști de printre vânturile nordului, unde durerea mă înspăimântă!..”- Iar ea tăcu, – se făcu că nu mă mai cunoaște, deși, alaltăieri, pe la amiaza apusului de lună, i-am încântat cu privire sensul nașterii ideii.

Și, uite, așa – stăteam trist și lord în gândire la Masa Tăcerii, – în neștire; deși, dincolo de noi,și,- în noi, – era o imensitate de iarnă! Aprigă, de porțelan, nemiloasă, sfioasă în sineși.

Și, în amiaza mare, orbit de drumul cărării spre ceruri – de cuarț – de soarele cristalin, am ieșit din Itaca Cuvântului la pervazul castelului meu: unicul, gânditor, tumultuos de tăcut.

În depărtare se zărea doar albul pur și inocent, ca un scârțăit a ramurilor vernil ale cerbilor lopătari, ce, în lipsa mea de dintre stele, uneori lopătau luna –, de râdea și Casiopeea în mândrețea sa de mireasă...

Vivaldi stătea lejer alătura, sprijinindu-și arcușul pe o rază de stea. – ...Mai târziu era să aflu că steaua aceea îmi era sortită mie ca mireasă..., numai că eu, pe atunci, mă plimbam prin Hiperboree, pe o alee numai și numai cu flori de mai poleită!...

Plâneau viorile, suspinau sevele crengilor nenăscute încă. Flautul și oboiul ale orchestrei umbrelor anotimpurilor legănau Cuvântul.

Se acorda lumea. Era Crăciunul. De dincolo de vreme se auzi un tumult din înalturi, repezindu-se, ca nu cumva să treacă vremea nevămuită. Pe câmpul înzăpezit căzu o cruce mare înflorată cu flori de dintre flori, ca un scâncet de copil, - se zvârcolea, de se topeau zăpezile în jurul aurei ei.

Pasăre de-aș fi fost - mi-aș fi dăruit o aripă vântului, să zbor deasupra cruci-mi din cuvânt, să-mi văd corpul suav, unduind, înfloritor de prin nămeți... Dar n-a fost să fie așa. Am rămas doar să contemplan, - nici că frig nu-mi era, nici că mă făceam că ploaia gândului mă ploua, - nimic - că doar aici este Hiperboreea lui Vivaldi, dintre strunele violoncelului ce-și adânci, ce își străpunse imensitatea cu coama rădăcinilor - în jos -, spre acel tărâm frumos al crucii răstignite și-nflorate pe imensitatea zăpezii din inima mea și a ta!

Și căzu din cer o cruce de flori pe tâmpla zăpezii!

7. LOTUS

Pe cărarea, poleită cu gândurile mele, ce ducea spre lacul plin de roiuri de lotuși, te-am întâlnit cândva. Erai mai albă decât lotusul, – ținut suav de frunzele verzi, mai verzi decât ochii tăi, pe care-i iubeam, deși nu știam că-s adânci, ca necuprinsul mării tumultuoase. Te-am întâlnit. Mi-ai zâmbit, m-ai luat de mână, ca să cuprindem, amândoi cărarea, s-o netezim cu pașii noștri, să pornim spre larg... O pasăre mare, cu clonț de sidef, mi se arătase în față. – „Ce faceți?”, – ne întreabă ea, pasărea aceea ciudată. Te-am strâns în brațe, de frică, atât de tare încât mă albisem și eu. Eram un singur trup, un singur chip – un singur lotus, da, da, chiar în mijlocul drumului, cu pasărea cu clonț de sidef în față. Stătea ca o piatră albă cioplită în ceruri cu doruri și picată tocmai în mijlocul drumului. Era amiază, cred, fiindcă astfel de păsări se ivesc doar în amiază. Era, pe când în copilărie adăpam stelele în fântâna din curtea noastră, mama ieșea în pridvor și-mi striga: „Ai grijă, băiete, nu te mai apleca în fântână, că te ia pasărea ceea, cu clonț de sidef!”

Acest gând mă străfulgera în clipa aceea, cu pasărea în fața noastră, care tot repeta: „Ce faci?...- Ce faci?...”

Spre norocul nostru se porni un vânt puternic, venit dinspre mare, dinspre oaza plină de lotuși.

O frunză verde, ca ochii ei, îmi poposi pe frunte... Nu mai vedeam pasărea, decât verdele din ochii ei.

-„Ce faci?- Ce faci?”, – repeta pasărea.

- „Mă înverzesc! – Nu vezi?”

Deodată se auzi un fâlfâit de aripi. Frunza de pe frunte îmi căzu la picioare. Pasărea nu mai era în fața noastră. O căuta pe fata noastră. O căuta pe fata cea prealbă, cu ochii preaverzi. Nu mai era nici ea...Nu mai era nimeni...Eram doar eu – singur, trist, gânditoriu, cu oaza de lotuși în fața gândului meu...

III. INSCRIȚII PE GRINDA CUVÂNTULUI

1. IMNUL SIGHETULUI

Orașul meu din nord – un vis – o catedrală –
Floare de colț, un plai, o insulă-ntre ape,
Te cheamă să revii din drum, fără sfială,
La sfatul țării să-nalți steaguri răsfirate

Peste Gutin și Iza – spre Mara și Vișeu,
Să-ncingi iar hore noi în ceas de sărbătoare,
Tumultul vieții să-nflorească în ceasul greu,
Orașul meu de vis să crească, ca o floare.

Aici răsună a dor și tulnicul din zare,
Fecioarele-și răsfată cosițele în vânt,
Feciorii cu pieptare horesc cu sfântul soare,
Și Sighetul se scaldă în rugă și cuvânt.

Veniți să dăm binețe și florilor din glastră,
Copiilor lumină, bătrânilor alint,
Aici se naște cântul și Pasărea Măiastră,
Iar veacul țese șoapta pădurilor de-argint.

2. LA EMINESCU

de ce nu treci din vreme-n vreme
întru-un azur mai sur de muri
vezi? liliacul în harpe geme
prin fragmentarii - veșnic puri

trec ploile uitate-n zare
pe un nătâng de plop hain
să-ți dau năframa inimii din marea-mi?
- o! Mare ești tu domn sublim

cu nopți la rând mai picuri din luceferi
dens o frântură din adânc
să-ți fie vremea ta prin vreme
adânc vei fi doar verbul din cuvânt

și răscolind rărunchi din restriște
ne întâlnim arar adeseori
prin tâmplele rostite-n vreme
mai triști ca mugurii din flori

e iunie - mi-e dor de tine!
de șatra-ți verde din șopron
din clopotul răsfrânt în zare
și te rechem la gând în sobor.

3. ELEGIE DE TOAMNĂ

e - toamnă Nichita - mor frunzele-n turnuri
de fildeș din nordul gândirii din noi
cad stelele firii-n grădina de innuri
cărările-s plânse cu fuse din ploi

iubita-și așează coroana pe tâmpile
din florile verii spre albe ninsori
ce fi-vor să vină când dorul se umple
de hore din crânguri în uitate comori

la sânul din slove cad clipe-n cuvinte
copilul mă-mbie să urc spre înalt
Sisif rânjește din cruci spre morminte
inelul din inimi se schimbă-n bazalt

din seva de vară licori de zăbavă
se tânguie-n sunet de tulnic de zadă
e toamnă Nichita! și-n plânsul de lavă -
ce șiruie-n ceruri menite să cadă.

4. ECOU

Se dedică romancierului Alexandru Ivăsiuc

Vin păsările la apus de soare
În Tisa depănându-și murmurul din șoapte,
Eu am plecat, mai înflorind o zare,
Mai plin de zel – la o cunoaștere de noapte,

Vin păsări mari, puhoaietele de ape,
Și ochii-s adumbriți de veacul pământesc,
Între iubiri de aproape, nici slova nu mai ‘ncepe,
Și, în vestibul, frigul e focul îngeresc.

Comorile din cer ne-au mai rămas – veșminte –,
La ele ‘om poposi tăcuți, cuprinși de amintiri,
La margine de ape, cu prunci – icoane sfinte,
Iluminați de vreme și răscolind ‘n simțiri,

Căci păsările vin pe la apus de soare,-
Deschideți porțile în murmurul din șoapte,
Castele cad, puteri se duc, ca o boare,
Noi ne iluminăm doar cunoscând o noapte.

5. FIOR DE PRIMĂVARĂ

Azi mă întorc spre Arca ta,
Fetiță,
din aisbergul din mine
se-arată ghiociei,
e primăvară, oare,
sau sfera e pornită
să-mi strige iar privirea
cu clocotul aleii?..
Văd chipul tău
și-n firul crud de iarbă,
în mrejele
ce-ntind iar cerul spre ospăț,
trăiesc prin tine o lume
ce în vis se scaldă,
și a păși pe ape,
am început să-nvăț...
Primește-mă în prag
de anotimp de ere.
Te-am întâlnit
când păsările m-au înaripat, –
prin tine sunt un fus de vis,
din emisfere,
surâsul clipei
și primăverii drag!..

6. FRUNZA CĂLĂTOARE

Oprește-ți, frunză, lacrimile tale,
căci prea devreme vrei să poposești
pe ceasul meu, ca să-ți reverși, agale,
susurul ploii, din ceruri-mpărătești...

Stau singur la fereastra mea din mine,
un înger mă îndeamnă spre neant,-
oare vrea frunza mea ca să învie,
să-mi semene în umbra-mi un liant?...

Oprește-ți curgerea,
căci luna se prelinge
pe cornul lunii, adormit în mine,
de mâine am să plec
spre adâncuri mai divine,
între altarele de codrii
să mă-nec...

7. ARȘIȚĂ

Realizatorului TVR – OCTAVIAN BUTUZA

Rotundă-i vara-n visul meu din glastră,
în curcubeu se nasc culori suave,
arde de dor o floare în fereastră
și-n vânt mai zumzăie vârtejuri princiare.

Apare chipul tău, vara o ia la goană
spre un imens tărâm, sublim,
aștept, ca luna să mai nască o coroană,
cu inscripție din cer: „noi o să venim!...”

În vara cea rotundă dintre stele,
în curcubeul-snop,plin de culori,
arde un dor în clepsidrele din ele,
vârtejul se ascunde printre nori.

Ah, ce rotundă-i vara dintre stele!
Vai, cât mi-e dor de jocuri din caiere
rotind amurguri, ce scârțâie-n zăbrele,
înnobilând coroana dorurilor mele.

iulie 2015, Ocna Șugatag

8. TUMULTUL DIN LAVA VERII

Ninsorile-mi ascund aripile din gând:
Să zbor - nu pot, mi-e grea mantaua verii,
Încerc sa ning cu trupu-mi - rând-pe-rând -,
Să strig cocorii zării și-a-nvierii...

Te văd sorbind tăcerea albă dintre vine,
Mă scurg spre tine - să te ating mereu -,
Porțile cad și iar reapar - printre suspine,
Iar eu tot strig:iubește-mă mereu!...

Și am să vin să dau omătul vămii,
Caii prealbi sări-mi-vor din privire,
Munții de dor se vor schimba în sănii,
Căci tu rămâi mireasa mea și mire...

Trenuri-șuiori vuiesc în gări de printre stele,
Mă-naripez:te știu comoara mea din mine,
Spre ziua ta-ți aduc convoiul cu lalele,
Să preaslăvim și neaua ce-o să vină!...

9. INELUL ALBASTRU

Mirifica lume îmi scaldă, în șoaptă, privirea,-
Privesc printre lucruri oranjul din zare,-
Oare cine-mi trimite din ceruri zefirul-simțirea,
De stau strâns în mine, cercându-mi chemarea?..

Pe valuri spumoase, din ochiul albastru,
Tresar unduiri - și-mi scaldă penelul,
Din stânci răsărite, în taină, sihastru,
Arunc iar din mine odorul-inelul...

Logodna-mi e-n ape, în cerul-mijire,
În liniștea mării ascunde o barcă, mă doare,-
Mă las strâns de noduri din mreaja-privire,-
Oare eu cine-s?... A lucrurilor floare?..

Sau golful, sau stânca golașă, sau cerul răsfrânt?...
Cărarea din mine se schimbă-n tăcute păduri aurii,
Păraie și luna, și stele, și ropotul tainei din vânt,-
Îmi spun că din mare, din sloiuri, în prag, ai să vii...

Ulciorul cu vise, mesteceni, și pini, chiparoși,
Și-o moară cu ochii de gheață, de vânt,-
Adună-mi din geruri - prealb albatros -,
Să zburde în mine, născând depărtarea din gând..

Spre munții albaștrii, spre lacuri și focuri din zare,
Prin viscol și ghețuri, pe-a mării tumult,
Croind simfonii din liniștea ceții, ivite în zare,
-Ascultă-mi chemarea! - Și marea...-Te-ascult!...

10. COMISARII

Furnici-popoare, triburi călătoare,
Porneau prin vânt, nisipuri și noroi,
Zbătându-se, se înălțau spre soare,
Pe un babilon de sulițe din sloi.

Treceau și ne-ncrustau preaveci hotare,
Lăsând în urmă fu, și cute călătoare
Și - de privești din nord spre Marea Mare,
Te precrucești, fiindcă dorul doare...

Pe un netimp, pădurile snopeau avarii,
Și alți preacneji, în jilțuri de salcâm,
Duceau spre râu calești cu comisarii,
Și atunci plângeau statuile din Râm.

Dădeam uium și tot ce aveam prin casă,
Luau și calul, frâul, carul, șeaua,
Primeam în schimb ciolanul, votca crasă
Și tot cerșeam lumina cu ocaua.

Azi poposim în piețe triumfale,
Ne tot uităm la morile de vânt
Și ciufulim monezile din buzunare,
Căci bate un vânt de vest, preasfânt.

Costume, cești, hoteluri, conferințe,
Iar noi umblăm, sarmale ciugulind,
Pe la Bruxelles se schimbă referințe,
Și iarna-n gând o simți tiptil venind.

Și n-ai ce face, timpul stă în rame,
Zâmbește, râde, se distrează,
Norii se-ntind, nu se destramă,
Cei plini de ei, cu luna tot dansează.

Furnici-popoare, triburi călătoare,
Pornesc prin vânt, nisipuri și noroi,
Se zbat, se-nalță iar spre soare,
Pe-un Babilon de sulite din sloi.

11. ELEGIA A ȘASEA

...și totuși tat tvam asi⁴ și iluminarea
și strigătul din rănilor lui Daniel
se vindecă rănilor lui Lazăr cu cântec
acoperindu-se
necunoscând singurătatea omenească
cuibărită în sânge
dincolo de durerea timpului – cu ecoul
nemărginirii
și stingerea umbrelor strigătului
trezind înăscuta lacrimă sub pleoape
altui cer:

Unde oare să ne grăbim?

- în nimic?...
- în singurătate?...
- în plânsul stelelor?...
- în ielele priponite din irisuri?...
- în adâncul nadirului din abis?...

- dar în acea clipă

Cineva din înalt coboară spre mine
o mână imensă de cuvinte aurite din
necredință

⁴Tat tvam asi = acesta ești tu (suflet universal). (Chandogya, *Upanișade*, 6, 8, 7).

cu jasmine poleită – cu lacrimi
în ghemotocul orizontului ghemuite
în caruselul drumului îngerilor
pitite în milioane de gânduri
se naște încă o rugăciune-durere
purpuriilor porumbei ai luminii
oamenilor-păsări de sub florarul
pleoapelor
din veacul veacurilor.

12. LA O CEAȘCĂ DE CAFEA A AMURGULUI

Ne așezăm la o ceașcă de cafea a amurgului

- amândoi -

la marginea lumii văzutului

privim lung dincolo de cornii granițelor

imaginare

a țărilor văduvite de atom la căpătâi -

le numărăm și ne mirăm că spiralele

fumului planetelor

aruncăm cu păpădii solare

în talciocurile lumii din arca lui Noe

închise prin foc - aer și pământ -

spre rugăciunea rugilor de duminică

pășesc umbrele dezlănțuite

și irump din tocul azuriu al ușilor din alte

lumi -

cheia de aur înstelată cu lacrimile

amurgurilor

de la brâul înserării

atunci cămașa mea de nuntire zis-a:

este timpul să-l găsim strângând vântul

amurgirii

la malul verbului ierbii: - O adiere!

13. DORUL DE CICOARE

Deja au trecut șaptezeci și șapte de ani
de când caut ochii de cicoare
seara – la căpătâi –
îmi culc mestecenii
cuprinși de vâlvătaia cerului
înspre simfonia amurgului
dimineața pornesc în călătorie:
- în ochi îmi stă pitit
gândul la tine
(ca o rădăcină de călină
cuprinsă de sudoarea fierbinte
a pământului...)
...Am de toate: un nuc și un păcat -
în călcâi –
inelul pădurii –
pe mâna dreaptă –
moara de vânt –
în coaste –
clepsidra – în inimă –
ochi de afin; – doar dorul
de cicoare îl invoc!..

14. BALADA DESPRE NIMIC

înalt și zvelt – de foc și adânc
Nimicul adormi în propria-i ardere
în propria-i ardere treceau călătorii spre
marea imaginară
Nimicul se trezi strâmbând din botul
golului
rostogolindu-se cădea – cădea spre Nirvana
abia târându-se s-au arătat stelele
călătoare
în Nimic lipindu-se arzând
curățându-se – zbenguindu-se sălbatec
gnomii dansau dansul nopții
ielele-și despleteau părul gândurilor
în Nimicul înstelat.

15. UMBRE RUGĂCIUNII

1. - să vii

atunci când corăbiile cu duhuri
vor mângâia valurile oceanului -
în miezul penumbrei
când sosi-vor păsările cerului
să ciugulească malul mării
legea înălțimilor și căderea lor
în genunchi
s-o întărească-n gând
să devină prințul liniștii
străpunse de ierburile
trecutei veri
când băiatul spre mare alerga
ca mai apoi ocean să devină
lumină lăsată
petala lunii albastre
pe inima lui de mac
roșu aprins

2. - vino

și spală-ți ochii
cu roua depărtării
nu plânge după corăbiile
înălțimilor oceanelor
aruncă cununile tinereții

în apa sfântă
care te trage după tine
în al nouălea cerc a lui Dante
nu intra fără fusul
netors de ielele
duse pe ocean
'n ospăț
la Penelopa
fugi de liniștea sură -
de tunetul
de pe puntea fulgerelor
de gemetele oarbe
ale uraniului adâncurilor
de nechezatul cailor sălbatici
ce aleargă prin oceanele rugăciunii
de mii de tulnice
ale furtunilor
din spiralele căutării

3. - vino

și roagă-te semnelor - din înălțimi -
fiindcă-n ele clocotește
spovedania marinarului
în fața crepusculului

din drumul ruginiu al inerției
să zbungui copilărește
atunci
când te cheamă amurgul
în triumghiul apei vii
transformă-te

pe punte
încrustează acele
cu limba orologiilor
lui Immanuel Kant
trezește la credință țările
pe unde vei călători
prin razele faldurilor oceanului
ridică biserică din zidurile ideii:
diamante adormite în curcubeul soarelui,
diademele regilor depărtării

4. - și cazii pe ciorchinii

arderii heruvimilor
din luminișurile porturilor
unde gândul:
de sloi
cu sirene
cu păsări înzăpezite
din nimicnicia vieții
din coamele căutării
în ungherele liniștii -
din Pantheonul
potopit de plânsul liniștii
în înflorire
în sufletul rădăcinilor
în susurul ochilor adâncului
în tremurul aripilor
păsărilor roșii -
din răsucite-n spirală vămi -
a timpului lepădat
vino!..

5. și dacă vii la limanul

fiordurilor trecerii
deschide larg
porțile de aur
din anotimpul de aur
al tinereții
și al florilor,
al apei,
al peștilor,
ce plutesc
cu lumina oceanului în tine,
cu înălțimi unduitoare,
întreite,
împietrite,
stropite de tristeți –
cu sloiurile privirii
întâmpină totul
și nimicul din mine,
fiindcă plutești,
plutești pe puntea stafiilor
și a nenăscutelor inimi de copil
înmănunchate
în pupilele degetelor
ce scriu epopei
în sâmburele vântului –
pe colonadele castelului azuriu

6. – dacă vei veni

pânza de aur a luciului minții
s-o tai
cu unghiul ascuțit
al sloiului de gheață
și să cazi
ca un brad
pe cununa plutindă
prin elementele Atlantidei
monahii
cu taina cuvântului îngână
rugăciunea rece
a pinguinilor
mai negri
ca albele zăpezi

7. –se poate

pune curcubeul cântecului
în partitura lui Mozart
anotimpurile anilor lui Vivaldi
răsfira prin cosmos
ca îngerii de frică
să-nceapă jocul
de-a v-ați ascunselea
se poate arunca o privire
în inima atomului –
dar taina poetului
nu se poate ghici
niciodată!

8. – se poate

primăvara surâzândă și
fermecătoare
așeza după jireada castelului
îngemănata
ca un mănunchi al misteriei –
pentru liniștea planetei
se poate murmura
împreună cu vântul
dinaintea
amurgului rugăciunii
se poate înfășura privirea
cu tristețe
se poate alerga
după nucleul rachetei
se poate adormi o zână
cu cămașa cerului
și cu fusul ceții din Hiperboreea
să furi imposibilul
de la înger
în și cu el poți să și taci
și deveni poet al clepsidrei:
cu rouă în inimă
legănând agathele

16. ILUMINARE

1.- au trecut
pe cărarea bătătorită
de îngerul desculț
prin rugăciunea apei
spre curgerea trecerii
ridicat-au cuarțul Kvazarilor:
poezia mea
 -mâna ghepardului
 -vulturul cu o mie de aripi -
spre tristețea cântecului din cenușă
împrăștiată
deasupra mărilor înaltului
din stelele interioare
a mărgelilor lacrimilor

17. ÎN AȘTEPTAREA PLOII

!Cade o ploaie atât de mărunță!
(ah ce vară fierbinte-i în inimă!)
încât se scurge
cu umbra ei
în potirul nucleului
pământului -
cade direct în palma de aur
al amintirilor
cade și frunza
pomului primordial
îți caută și ție
leagănul adormirii -
undeva lângă tâmple
sau în monadele curcubeului
de dincolo de mare
dincolo de corăbii
aprinse
de meteoriții
durerii...

18. STEAUA DE AGAT (I)

Întortocheri de trunchiuri
răsufletul de ramuri
ascund tumultul verii
în nimburi de agat
amiaza-nfierbântată
se cerne-n ochiul vrerii
mai limpede s-apară
un duh înaripat
pe câmpul înălțării
rotirilor din ceruri
în cercul sfânt de treceri
spre lumi dintre tăceri
cu sinele-ți să-ți lepezi
cămașa învierii
în ochi să-ți ningă gândul
a lumii noi plăceri
cu pasărea albastră
în umbra-mi să tresară
un înger fără aripi
înalt străluminat
pe drumul lumii-sânge
să-nceapă altă vară
din nenăscuta eră
a stelei de agat.

19. STEAUA DE AGAT(II)

A stelei de agat
din nenăscuta eră
să-nceapă altă vară
pe drumul lumii-n sânge
înalt străluminat
un înger fără aripi
în umbra-mi să tresară
cu pasărea albastră
a lumii noi plăceri
în ochi să-ți ningă gândul
cămașa învierii
cu sinele-și s-o lepezi
spre lumi dintre tăceri
în cercul sfânt de treceri
rotirilor din ceruri
pe câmpul înălțării
un duh înaripat
mai repede s-apară
se cerne-n ochiul vrerii
amiaza-nfierbântată
în nimbul de agat.

20. ȘALUL

Să-mi împletești un șal trandafiriu,
frumoaso, din sufletu-mi brodat
cu flori; în port să nu mai fiu
un înger negru, nestrigat de lucruri,
de pescari tăcuți,
din bărci de scoici,
peregrinați
de Nordul blând,
mării vânduți...
Să mă mai strigi
iar, cu nesaț,
să nu-mi pierd umbra prin pustiu,
la braț cu îngerul zglobiu,
fă-mi șal din inima-ți...
trandafiriu...

IV. FIȘA DE AUTOR

Numele și prenumele: ROMANIUC PAUL (PAVLO, PABLO).

Domeniul de interes: Literatura.

Data și locul nașterii: 2 septembrie, 1953, com. Rona de Sus, jud. Maramureș.

Școli absolvite: Universitatea București, Facultatea de limbi străine, secția - ucraineană-rusă; 1996-2000 - doctorand, curs de zi, la Universitatea de Stat, „Yurij Fedykovich”, Cernăuți, Ucraina.

Profesia de bază: Profesor de limbă și literatură ucraineană, Școala cu clasele I-VIII, Rona de Sus, Maramureș;

Debutul literar: Ziarul ucrainean „Novâi Vik”, București, 1972;

Editura „Kriterion”, București, 1976, - volumul de versuri „Castelul păsărilor călătoare”;

Cărți publicate (în limba ucraineană):

1- „Zamok perelityh ptahiv” („Castelul păsărilor călătoare”), versuri, Editura „Kriterion”, București, 1976;

- „Neporocinist movceannea” („Castitatea tăcerii”), versuri, Editura „Kriterion”, București, 1978;

2- „Nepovennennea” („Drum fără întoarcere”), roman, Editura „Kriterion”, București, 1981;

3- „Spectry” („Spectre”), versuri, Editura „Kriterion”, București, 1986;

- „Nespokkij plynnosti” („Neliniștea curgerii”), versuri, Editura „Kriterion”, București, 1994;

4- „Sorocika Nesusa” („Cămașa lui Nesus”), roman-eseu, Editura „Kriterion”, București, 1997; 2010-ediție în limba română;

5- „Dzvone poludnia” („Clopotele amiezii”), versuri, Editura „Kriterion”, București, 1999;

6- „Elehiji Zaratustre” („Elegiile lui Zarathustra”), versuri, Editura „Mustang”, București, 2004;

- 7-„Elegiile lui Zarathustra” (varianta în limba română, în traducerea autorului, plus un ciclu de poezii scrise în limba română), Editura „Echim”, 2007;
- 8- „Surâsul călătorului”, Selecție, traducere și prefață – în limba ucraineană. Antologie de poezie din creația poetului Echim Vancea, Editura „Limes”, 2007;
- 9- „11 Elegii și alte poeme”, 187 p.- Selecție, traducere și prefață – în limba ucraineană. Antologie, poezii din creația poetului Nichita Stănescu, Editura „ECHIM”, 2008; 2013 – Ediția a II-a revizuită;
- 10- „Fiecare își are locul său”, 150 p. Selecție și traducere – în limba română. - Antologie de poezie din creația poetului ucrainean Vasyl Makhno, din SUA. Editura „Scrisul românesc”, Craiova, 2009;
- 11-„Monolog în Pantheon sau Curcubeul deasupra Stixului”. Editura „RCR”Editorial”, București -2009;
- 12- „Caii roșii ai inimii”, Editura „RCR”Editorial”, București - 2013;
- 13.-„Cununa de aur a Ronei”, culegere de folclor. Istorie. Antropologie.
- 14.-„Ciorna Jura” (Blake Sadness”), poezii traduse din rusina în engleză. Ed.„Țara Românească”, 2016,România.

Multe din cărțile autorului au fost premiate în Ucraina, Canada, Germania, Polonia, SUA.

Prezențe cu texte și studii în lucrări colective:

- „Antologia poeziei ucrainene din Romania”; Traducere în limba română de Ștefan Tcaciuc, Editura „Mustang” – 2000;
- „Beyond tradition”, An Antology of Modern Ukrainian Poetry în Diaspora; Canadian Institute of Ukrainian Studies and Ukrainian Studies and Research Endowments, University of Ottawa-Kiev, Toronto, Edmonton, Ottawa 1993;

- „Zerna” („Sămânța”). Almanah literar-artistic al ucrainenilor din Europa; 1998, nr.4-5; 2002, nr.6-7, - Flacius-Verlag-Furt/Bayern im Zusammenarbeit mit Ukrainischer Verlag Paris-Lemberg-Zwickau. Redactor-corespondent.
- „Obriji” („Orizonturi”); Revistă literară în limba ucraineană; Editura „Kriterion”, București, 1980, 1983, 1989;
- „Svito-vyd”. Revistă literar-artistică în limba ucraineană - Kiev-New-York, nr.1, 1990; nr.II (nr.7), 1992; nr.IV (17), 1994; nr.IV (21), 1995; Redactor-corespondent.
- „Carpathian World”, Jurnal of regional studies, history, literature and arts”, Ujgorod, Ukraine, 2008;
- „Archeus”, 2, revistă de artă, nr.1- 3, ianuarie-martie 1994;
- „Antologie literară”, Editura didactică și pedagogică, 1999, București;
- „Mica antologie a poezie ucrainene contemporane din România: Șt. Tcaciuc, M. Mihailiuc, I. Covaci, V. Corsiuc, P. Romaniuc, I. Negriuc, în revista „Dzvin” (Clopotul), Lvov, Ucraina, nr. 8, 1997, p. 79-91.
- „Naș Holos”. Revistă literar-artistică a scriitorilor ucraineni din România. Nr.: 118-119, 122-123, 124, 125-126, 130, 131-132, 133-134, 135, 136, 139, 141, 147-2006-(2007);
- Revista social-culturală „Nașa Dumca” („Gândul Nostru”), Suceava, Anul I, nr. 2-3 (4), 2006; Redactor.
- Revista de poezie „POESIS”, Satu Mare, Nr.(207-209), 2008; pagina 67;
- Revista de cultură universală „Constelații diamantine”, Craiova, Anul II (7, 9), 2011;
- Revista de cultură „Citadela”, Satu Mare, 2011(3);

Referințe critice:

- Bogdan Boychuk, Portret „Pavlo Romaniuc”, în „Beyond Tradition An Antology of Modern Ukrainian Poetry in the Diaspora”, Canada, 1993; pag. 401-402;

- Mihailo Mihailiuc. „Cuvânt despre cuvânt” (lb. ucrainean), Gânduri despre poezia ucr. din România, Editura „Kriterion”, 1983; pag.141- 145;
- Magdalena Laszlo-Kuțiuik.„Studii de poetică”(lb. ucraineană), Editura „Kriterion”, București, 1983; pag.129-135;
- Magdalena Laszlo-Kuțiuik. Pavlo Romaniuc. Revista „Orizonturi”, 1979, p. 189-192;
- Aureliu Gogi. „Nichita Stănescu în „Dulcele stil clasic” sau despre dicta-texte”. „Contemporanul”, 9 august 1985. București;
- Ion Petrovai „Multiculturalism în Țara Maramureșului”, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj Napoca, 2007; pag.197-199;
- Mihailo Mihailiuc. „Dincolo de orizonturile poeziei”.Prefață la volumul „Clopotele amiezii”, Editura „Kriterion”, București 1999; pag. 5-8;
- Mihailo Mihailiuc. Revista „Orizonturi” (limba ucraineană), București, 1986, pag.146;
- Liubou Vasylyk. „Poezia ucraineană din România din a doua jumătate a secolului al XX-lea (Particularități tematico-stilistice)”. Pag. 27, 48, 114. Teză de doctorat. 2000. Universitatea Națională „Yurij Fedkovych”, Cernăuți. Ucraina;
- I. Vinga, „Polifonia poeziei ucrainene din România”, Curierul ucrainean, nr. 80, 2001, p.7;
- I. Kușnirik, „Slova ucraineană în România”, „Jovten” (Octombrie), Lvov, Ucraina, nr. 7, 1989, p. 121-123; D. Chiub, „Scriitori ucraineni din România”, Ukrainskii universalnii jurnal (Canada), 1980, p. 14-15; M. Luțenko, „Orizonturile științifice ale ucrainisticii de la București”, în revista „Slovo i cias” Cuvântul și timpul”, Kiev, nr.3, 1990, p. 49-50; S.Grigoraș, „Ucrainenii din România”, în revista „Bucovina”, Cernăuți), 17 sept. 1992; I. Kacharovschiy, „Poetii ucraineni din România”, Naș Holos, nr. 4, 1990 ș.a.

Membru al Uniunii Scriitorilor din România (1990) și al Uniunii Naționale a Scriitorilor din Ucraina(1994).

Premii literare:

- Premiul Asociației „Ivan Franko”, Chicago, 1982, pentru romanul „Drum fără întoarcere”, Editura „Kriterion”, 1981;
 - Premiul internațional „Corona Carpatica- 2006”, Ujgorod, Ucraina, pentru volumul de versuri „Elegiile lui Zarathustra”, Editura „Mustang”, București, 2004;
 - CONGRESUL LITERAR INTERNAȚIONAL decernează DIPLOMA DE ONOARE Laureatului premiului literar internațional „Ostap Hrițai”, scriitorului PAUL ROMANIUC pentru activitatea de traducător, propagator al cuvântului ucrainean pe arena internațională și pentru poziția sa activă în domeniul artei frumosului; 10 iunie 2009, Paris-Tswikau-Liwiv-Nahueveci. DIPLOMA semnată de: Dr. Igor Tratsch - Germania, Prof. Anatolij Moisienko - Universitatea Națională de Stat, Kiev, Prof. Mikola Zemomrea - Institutul Școlii Superioare Tehnice, Polonia, magistrul Olexander Kurelo - Președintele Asociației „Bogdan Nestorovici Lepkyi”, Krakovia, Polonia, Dr. Vasyl Nazaruk - Universitatea din Varșovia, Ing. Teodor Pretorius - Krakovia, Prof. Vitalyi Naumyak - Paris, Franța, Prof. Igor Kaleneț - Lwiv, Ucraina, Dr. Michailo Makarovich - Duren - Germania, Dr. Liubomer Senek, Lwiv - Ucraina, Dr. Mykola Ilnytskyi - Lwiv - Ucraina, - Universitatea Națională - Kiev, Membru corespondent al Academiei Naționale - Ucraina.
- Consiliul Colegiului Premiului Literar Internațional „Bogdan Lepkiy”, decernează premiul literar pentru anul 2008 scriitorului PAVLO ROMANIUC pentru contribuția sa în domeniul literaturii - traducerea în limba ucraineană a „11 Elegii și alte poeme” de Nichita Stănescu; 31 martie 2009.
- Marele Premiu „Ruska Premia” pentru cartea „Zolotii Runyanskâi vinok”, Moskova, 2014.

CUPRINS

PREFAȚĂ (<i>Gheorghe Andrașciuc</i>)	5
I. CĂMAȘA LUI NESUS	13
II. POEMELE ANOTIMPURILOR	155
1. OCTOMBRIE	157
2. NOIEMBRIE	159
3. DECEMBRIE	161
4. DECEMVRIE	163
5. PLOAIA DE MAI	165
6. O CRUCE DIN FLORI PE TÂMPLA ZĂPEZII	167
7. LOTUS	169
III. INSCRIȚII PE GRINDA CUVÂNTULUI	171
1. IMNUL SIGHETULUI	173
2. LA EMINESCU	174
3. ELEGIE DE TOAMNĂ	175
4. ECOU	176
5. FIOR DE PRIMĂVARĂ	177
6. FRUNZA CĂLĂTOARE	178
7. ARȘIȚĂ	179
8. TUMULTUL DIN LAVA VERII	180
9. INELUL ALBASTRU	181
10. COMISARII	182
11. ELEGIA A ȘASEA	184
12. LA O CEAȘCĂ DE CAFEA A AMURGULUI	186
13. DORUL DE CICOARE	187
14. BALADA DESPRE NIMIC	188
15. UMBRELE RUGĂCIUNII	189
16. ILUMINARE	195
17. ÎN AȘTEPTAREA PLOII	196
18. STEAUA DE AGAT (I)	197
19. STEAUA DE AGAT(II)	198
20. ȘALUL	199
IV. FIȘA DE AUTOR	201

